

המדרשה הארצית

ללימודים מתקדמים בפסיכולוגיה חינוכית שפ"י

מחוז ירושלים

תכנית הלימודים לשנה"ל תש"פ

פסיכולוגית מחוזית : אורית כהן

רכזת פיתוח מקצועי ומדרשה : מילכה הדר

מנהלת המחלקה להשתלמויות ולפתוח מקצועי-
בית הספר לחינוך : ויקי ליפל

נהלי הרשמה למדרשה ללימודים מתקדמים בפסיכולוגיה חינוכית- תש"פ

למנהלים ולפסיכולוגים במחוז ירושלים שלום

מועדי הרשמה: ההרשמה לשנת תש"פ תחל בתחילת חודש יולי 2019 ותסתיים בתאריך 31.7.19. פסיכולוגים הנקלטים לעבודה בתחנות שפ"ח לאחר 1.8.2019 יוכלו להירשם עד 1.9.19, **על בסיס מקום פנוי.**

הרשמה לקורס במחוז אחר: ההרשמה לקורסים בכל שלוחות המדרשה תתאפשר על בסיס מקום פנוי החל מ- 1.8.19

גמלאים ומדריכים חיצוניים בשפ"ח: יכולים להירשם אחרי 1.8.2019 על בסיס מקום פנוי ולפי שיקולי דעת של הפסיכולוג המחוזי ורכז השלוחה של המדרשה.

התשלום: מתבצע בשני תשלומים: 150 ₪ דמי הרשמה וטיפול בעת ההרשמה + תשלום יתרת עלות הקורס לאחר אישור הקבלה לקורס ועל פי הנחייתנו.

ביטול הרשמה: עד שבועיים לפני מועד פתיחת הקורס, ניתן לקבל החזר תשלום בקיזוז 150 ₪ דמי הרשמה. לאחר מועד זה, ביטול הרשמה לקורס יחויב בעלות מלאה של הקורס. לתשומת לבכם- דמי ההרשמה אינם מוחזרים בכל מקרה, אלא במקרה והקורס המבוקש לא ייפתח, או במקרה והקבוצה כבר מלאה בעת שנרשמת.

נהלי הרשמה (אנא קראו בעיון): שימו לב לשינויים באופן ההרשמה והתשלום-

ההרשמה לקורסי המדרשה לשנת תש"פ, תתקיים השנה, באמצעות טופס רישום ובהמשכו טופס תשלום מקוון ומאובטח של האוניברסיטה העברית.

לצורך הרשמה עליכם להיכנס לקישור, שיופיע בסיום נוהל זה, למלא את כל פרטיכם בעמוד הראשון, לבחור בקורס/ קורסים המבוקשים על ידיכם להרשמה ולבצע תשלום מידי בכרטיס אשראי על סך של 150 ₪, דמי הרשמה וטיפול, לכל אחד מהקורסים המבוקשים. בהמשך, לאחר בדיקת מצב ההרשמות ואת קבלתכם לקורס/ ים המבוקש, נשלח לכם קישור לביצוע התשלום על ההפרשים.

לתשומת לבכם- ההרשמה באמצעות הטופס שבקישור והתשלום המידי לאחריו, מהווים את ההרשמה לשנת תש"פ ולא יהיה טופס הרשמה נוסף. כמו כן, מילוי טופס הפרטים ללא ביצוע תשלום בכרטיס אשראי של דמי ההרשמה והטיפול לאחריו, אינו מהווה הרשמה ולא יישמר מקום בקבוצה ללא מילוי הטופס וביצוע שלום מידי של דמי ההרשמה בהמשכו.

לאחר סיום תקופת ההרשמה והתשלום הראשוני, נודיע לנרשמים על קבלתם או אי קבלתם לקורסים המבוקשים. כל עוד הקורסים לא יתמלאו תתאפשר הרשמה נוספת על בסיס מקום פנוי. לא יתאפשר החל משנה זו, תשלום באמצעות השירותים הפסיכולוגים. על הנרשמים לשלם ישירות לאוניברסיטה העברית ולבצע את ההתחשבות בעצמם מול השפ"ח בו הנם עובדים, במידה ומתאפשרת עבורם השתתפות בתשלום.

על מנהל השפ"ח שלכם לאשר את הרשמתכם ועליו לוודא, שהקורס אליו נרשם המשתלם מתאים לשלב הוותק וההתמקצעות שלו. במסגרת טופס ההרשמה, יהיה עליכם לאשר כי מנהל השפ"ח, אכן אישר את הקורסים אותם בחרתם. הרשמה לקורס ליקויי למידה ב' מותנית בסיום כל החובות לקורס ליקויי למידה א'.

שימו לב- לא ניתן להירשם לקורסים "מרוכזים", בהם תאריכי המפגשים חופפים, גם לא בתאריך אחד. אנא בדקו את התאריכים בטרם תרשמו.

להלן הקישור לטופס ההרשמה והתשלום הראשוני :
<https://education.huji.ac.il/formhishpsychologyeducation2019#tranzilla35>

שכר הלימוד השנה, לפי החלטת הועד המנהל של המדרשה, הוא :

שכר לימוד בקורסי הפרקטיקום המורחב- הקורסים לטרום מתמחים (56 ש)- הינו 865 ₪.

שכר הלימוד לקורסי ליקויי למידה א' וב' (44 ש) - 615

שכר לימוד לקורס חרום הינו – 565 ₪

שכר לימוד לקורסים של פיתוח מקצועי (40 ש)- הינו 765 ₪

לכל בירור או שאלה בנושא מנהלי, ניתן לפנות:

לחנה בכור לסר, במזכירות המחלקה להשתלמויות ולפיתוח מקצועי של בית הספר לחינוך

במייל janettebl@savion.huji.ac.il

או בטלפון 02-5882036

בשנה"ל תש"פ מוצעים במחוז ירושלים הקורסים הבאים:

באוניברסיטה העברית, הר הצופים, בית הספר לחינוך

קורסי חובה:

שימו לב שאחד המפגשים בשבוע של פורים יתקיים ביום ראשון

1. עבודת הפסיכולוג במערכת, דורית בן גד, ימי ג' 15:00-12:15, 17 מפגשים, 56 שעות, 865 ₪.
2. פסיכולוגיה התפתחותית ופסיכופתולוגיה, מישל ליסס טופז ימי ג' 15:00-12:15, 17 מפגשים, 56 שעות, 865 ₪.
3. יסודות הטיפול הפסיכולוגי בילדים, ליאת דוכן, ימי ג' 18:00-15:15, 17 מפגשים, 56 שעות, 865 ₪.
4. פסיכו-דיאגנוסטיקה, אתי דניאל-סימון, 56 שעות (לבוגרי מגמות רפואית ותעסוקתית יישומית), 2 ימים מרוכזים ב 24/10/19 וב 31/10/19 שעות 15:00-9:00 ובימי ג', 13 מפגשים בין השעות 18:00-15:15, 865 ₪.
5. פסיכו-דיאגנוסטיקה מקוצר, אתי דניאל-סימון, 28 שעות (לבוגרי מגמות התפתחותית, שיקומית, וקלינית), 4 ימים מרוכזים בתאריכים 25/9/19, 7/10/19, 30/10/19 ו-29/12/19, בין השעות 15:00-9:00, 432 ₪.
6. לקויי למידה שנה א', אתי דניאל סימון ועינת כהן, ראובנה שלהבת-קניאל (קבוצה ב) – 17 מפגשים, ימי ג' 14:00-12:15 ובנוסף, יום מרוכז 14/1/20 שעות 15:12-8:30, 44 שעות, 615 ₪.
7. לקויי למידה שנה ב', הילה חיון – ב 6 ימים מרוכזים 44 שעות, בין השעות 15:00-9:00 בשני מועדים (שתי קבוצות):
א. בספטמבר-דצמבר 2019: 5/9, 8/9, 16/9, 19/9, 23/12, 26/12
ב. ביולי 2020: 5/7, 9/7, 13/7, 16/7, 19/7, 23/7, 615 ₪.

קורסי בחירה:

חירום:

1. מטראומה לחוסן, התמודדות עם מצבי לחץ וחירום - טליה הנמן. 2 ימים מרוכזים ב 4/9/19, ו-12/9/19 ועוד 11 מפגשים בימי ג' בין השעות 16:00-14:15, 40 שעות, 565 ₪.
2. "פסיכולוגיה דחופה" – התמודדות במצבי משבר: טראומה, פגיעות מיניות, אובדנות ואלימות – טליה הנמן, שפרה קלמנוביץ, מרים לכטנברג, מילכה הדר – 6 ימים מרוכזים בינואר עד מרץ 2020 בתאריכים: 29/1, 6/2, 10/2, 12/2, 20/2, 24/2 בשעות 15:00-9:00, 40 שעות, 765 ₪.

מערכת:

3. פסיכולוגיה חינוכית מערכתית משפיעה – אפרת שהם אלימלך, ב 6 ימים מרוכזים ביולי 2020 בתאריכים: 2.7.20, 7.7.20, 8.7.20, 14.7.20, 15.7.20, 22.7.20 בין השעות 15:00-09:00, 40 שעות, 765 ₪.

הורים:

4. הסמכות ההורית החדשה – גלית זיגמן - ב 6 ימים מרוכזים בינואר - מרץ 2020, בתאריכים: 1.30, 5/2, 13/2, 19/2, 27/2, 4/3 בין השעות 15:00-09:00, 40 שעות, 765 ₪.

טיפול

5. עבודה טיפולית עם מתבגרים – עדנה רשף ב 6 ימים מרוכזים בחודשים ספטמבר-אוקטובר 2019 בתאריכים: 11/9, 18/9, 25/9, 6/10, 23/10, 30/10 – בין השעות 09.00-15.00, 40 שעות, 765 ₪.
6. קצר ודינאמי – הילכו שניהם יחדיו, טיפול דינאמי קצר מועד, ד"ר יעקב יבלון למתמחים לקראת סוף התמחות ומומחים – ב 6 ימים מרוכזים בחודשים ספטמבר-אוקטובר 2019, בתאריכים: 1/9, 5/9, 12/9, 16/9, 25/9, 6/10. בין השעות 09.00-15.00, 40 שעות, 765 ₪.
7. פסיכולוגיה נרטיבית, ישי שליף ורחל פארן ב 6 ימים מרוכזים בחודשים ספטמבר-אוקטובר 2019, בתאריכים: 5/9, 9/9, 15/9, 23/9, 6/10, 24/10 בין השעות 09.00-15.00, 40 שעות, 765 ₪.

שונות:

8. "השירים המשחקים איפה הם עכשיו" – עבודה פסיכולוגית חינוכית בגן הילדים – מרכזת: יהודית דריימן, ב 6 ימים מרוכזים בתאריכים 16/9/19, 23/9/19, 29/12/19, 9/2/20, 18/2/20, 2/3/20 בין השעות 09:00-15:00, 40 שעות, 765 ₪.
9. גישה אינטגרטיבית להתערבות עם בעיות התנהגות – ד"ר אייל אליאש, מרכזת מירב קציר ב 6 ימים מרוכזים בחודשים ספטמבר-אוקטובר 2019, בתאריכים: 2/9, 12/9, 19/9, 26/9, 3/10, 24/10, בין השעות 09.00-15.00, 40 שעות, 765 ₪
10. מיינדפולנס בפסיכולוגיה חינוכית – אדר לביא וד"ר יוסי ארן-ארנרייך, ב 6 ימים מרוכזים בפברואר 2020, בתאריכים: 3/2, 6/2, 12/2, 13/2, 23/2, 24/2 בין השעות 09.00-15.00, 40 שעות, 765 ₪.
11. קשב בבקשה!!!, שימי גלעד, ב 6 ימים מרוכזים בחודשים ספטמבר-אוקטובר 2019, בתאריכים: 2/9, 11/9, 19/9, 24/9, 7/10, 22/10 בין השעות 09:00-15:00, 40 שעות, 765 ₪.

למומחים ומדריכים:

12. פסיכותרפיה קוגניטיבית התנהגותית בילדים ובבני נוער, מרכזת שולמית בנזימן – קורס דו שנתי 200 שעות סה"כ, בשנה א' במסגרת 14 מפגשים בימי ג' של המדרשה בין השעות 15:15 – 19:15 ועוד 4 ימים מרוכזים ביולי 2020 בשעות 9:00 – 15:15. 100 שעות בשנה א' מחיר 2750 שח לשנה.
13. לגדול בתוך קשר, טלי טרגר, קורס דו שנתי 80 שעות. בשנה א' ביומיים מרוכזים בתאריכים, 22/10/2019, 2/3/2020 בין השעות 9:00 – 15:45 ועוד 7 מפגשים בימי שלישי בין השעות 12:15 – 15:00 בתאריכים 5/11/19, 19/11/19, 3/12/19, 17/12/19, 31/12/19, 14/1/20, 28/1/20, 40 שעות בשנה א', 765 ₪.
14. טיפול בנפגעי פגיעה מינית, בשיתוף מכון חרוב בריכוז שיפורה קלמנוביץ', 100 שעות, שיתפרסו על פני חצי שנה יולי – דצמבר 2020 - 7 ימים מרוכזים ביולי ובספטמבר 2020 בתאריכים: 2/7/2020, 16/7/2020, 20/7/2020, 2/9/2020, 15/9/2020, 21/9/2020, 29/9/2020 ועוד יום מרוכז בחנוכה 2020 ובנוסף 12 מפגשים בימי שלישי של המדרשה, בשנת תשפ"א (וביום נוסף בשבוע החלופי) בין השעות 12:15 – 15:30, 100 ש' 1600 ₪.

תאריך פתיחת שנת הלימודים: 5/11/2019

תאריכי ההשתלמות של המדרשה לשנת תש"פ הנם : 5/11, 19/11, 3/12, 17/12, 31/12, 14/1,
28/1, 11/2, 25/2, 8/3 – יום ראשון, 24/3, 21/4, 5/5, 19/5, 2/6, 16/6, 30/6 ותאריך נוסף אם
מתבטל 14/7

בנוסף מופיעים קורסי המנהלים הארציים

1. **קורס מקיף (127 שעות) להכשרת מנהלים, סגנים וראשי צוותים בשפ"חים, מחזור ד' תש"פ.**
כולל טופס הרשמה.
2. **קורס מקוצר (42 שעות) למנהלים ותיקים שלא עברו עד כה קורס מנהלי שפח"ים או שלמדו**
לפני שנים רבות ומעוניינים להיחשף לידע ונושאים עדכניים בתחום הניהול.
3. **קורס בן 40 שעות : המנהל הניהול ואני – קורס מבוא להכרת עולם הניהול, המיועד**
לפסיכולוגים מומחים ומדריכים בעלי תפקיד ריכוז תחום מקצועי בשפ"ח ומומלצי פסיכולוג
מחוזי

קורסי חובה:

1. עבודת הפסיכולוג במערכת החינוכית: היבטים וחשיבה מערכתית-ארגונית

המנחה: דורית בן-גד – פסיכולוגית חינוכית מומחית מדריכה, שפ"ח ירושלים.

מטרת הקורס: הקניית ידע מעשי ותיאורטי מקיפים המאפשרים לפסיכולוג החינוכי להכיר, להבין ולהתנסות בפרדיגמות החשיבה המערכתית-ארגונית. הלמידה בקורס תאפשר הרחבה והעמקה במושגי יסוד ומודלים תיאורטיים בתחום התנהגות הארגונים ותורת הארגונים, יחד עם התמקדות בארגון החינוכי ותהליכים מבניים וסביבתיים המייחדים את הארגון החינוכי משאר הארגונים בחברה, בהיבטים הפורמאליים והבלתי פורמאליים. הקורס מכוון להציג מושגים, תפיסות, תהליכים ודרכי פעולה, הקשורים בתפיסת עבודת הפסיכולוג החינוכי בשדה העבודה המערכתית - ארגונית. השאיפה היא לפתח ולהעשיר בקרב המשתתפים את ההבנה ויכולת הפעולה בקונטקסט המערכתי, תוך זיקה לתיאוריות רלוונטיות.

אופן הלמידה: גישות ומודלים מרכזיים יוצגו ללומדים באמצעות שילוב של קריאה, הרצאות פרונטאליות, דיונים ותרגילים. במהלך הקורס יידרש יישום הנלמד באמצעות התנסות ותרגול הנלמד בשטח. במסגרת הקורס יידונו גם שאלות עקרוניות הנוגעות לקשר שבין תיאוריה למעשה, וכן לגיבוש זהות פרופסיונאלית בזיקה לתפיסת תפקיד הפסיכולוג החינוכי בהיבט המערכתי-ארגוני. הקורס **מחייב** התנסות סדירה לאורך השנה בנושאים הנלמדים בקורס. כמו כן יידונו וינתחו במהלך הקורס התערבויות ואירועים ארגוניים-מערכתיים ויתקיימו התנסויות מודרכות במסגרת מפגשי השיעור, במשולב עם פרקי הלימוד הרלוונטיים.

הקורס מיועד: לפסיכולוגים מתחילים בראשית דרכם המקצועית. בעיקר אלו שהופנו לקורס על ידי הועדה המקצועית לפסיכולוגיה חינוכית, משרד הבריאות.

דרישות הקורס: נוכחות מלאה ופעילה (ניתן להיעדר עד 20% במקרים מוצדקים, עם אישורים), קריאה, כתיבת תרגילים, הגשת עבודה מסכמת.

היקף הקורס, מועד ומיקום:

56 שעות אקדמיות אחת לשבועיים בימי ג' 17 מפגשים החל מה-5/11/2019
בין השעות 15:00-15:12, באוניברסיטה העברית בחר הצופים בבי"ס לחינוך.

שכר לימוד: 865 ₪

סילבוס:

הנושא הנלמד	התוכן	מס' יחידות
מפגש ראשון	היכרות של מנחה-לומדים בשיעור זה תינתן הקדמה על הקורס ומטרותיו: ייסקרו התכנים והמטלות ותומחש מהותו של תהליך "מערכתי-ארגוני" תוך התייחסות לחוויה אישית בתוך המערכת החינוכית (אני כתלמיד/ אני כפסיכולוג – החיבור בין האישי למקצועי- עמדות, תחושות והתערבות).	1
מערכת וארגון ומה שביניהם	+מהי חשיבה ועמדה מערכתית? התבוננות על המשמעות המערכתית של אירועים פרטניים וקבוצתיים שמתרחשים במערכת. מודלים ארגוניים והתבוננות בהשפעות הגומלין בין המערכות השונות בהן נמצא הפרט (פסיכולוג-ילד). תוך התייחסות לתפיסת התפקיד של הפסיכולוג החינוכי. הסתכלות אקולוגית (יחסי גומלין בין ילד, הורים, משפחה, צוותי חינוך, מדיניות קהילה, תרבות). יסודות היסטוריים, תיאורטיים והתפתחותיים של ארגונים. גישת המערכות הפתוחות, תכונות של מערכות פתוחות, אלמנטים של מערכת חברתית. התרומה של הפסיכואנליזה להבנת תהליכים חברתיים, מערכתיים וארגוניים.	4
ייחודה של המערכת החינוכית כארגון	המבנה הפורמלי של ביה"ס, מטרות הארגון, גישת ביה"ס בעל החיבורים הרופפים, אקלים, תרבות אירגונית, חזון, הקונפליקט הבירוקרטי פרופסיונלי, תפיסת תפקיד המנהל, ותפיסת תפקיד של בעלי תפקידים נוספים במערכת החינוכית. (יועצים, מחנכים, מורים, סייעות מורות שילוב, ועוד). התבוננות על הלמידה כתהליך התפתחותי המתרחש בהקשר רגשי- חברתי- מערכתי והיכרות עם מושגי יסוד בפסיכופדגוגיה ובמוטיבציה ללמידה. סביבת בית הספר, תורת הניהול העצמי של בית הספר. מנהיגות והשפעה בארגונים. תהליכים קבוצתיים	4
הגן כמערכת כיתה	היכרות עם מאפיינים ייחודיים של גן הילדים-גננת כמנהלת הגן, בעלי תפקידים אחרים בפנים ובחוץ, התייחסות לצרכים ההתפתחותיים (רגשיים קוגניטיביים ופיזיולוגיים) השונים בין כיתות הגן השונות והמקום של ההורים. היכרות עם החט"צ, התייחסות למעבר בין גן לבי"ס. חשיפה לפרקטיקות מהשדה ולתוכניות המתאימות לעבודה מערכתית בגן עם אנשי המקצוע, הורים וילדים (כדוגמת התקשרות הורים והתקשרות גן).	3

3	ההתמקמות והמיצוב של הפסיכולוג במערכת החינוכית תוך התבוננות בגבולות ובמתח שבין החוץ והפנים. יחודו וזיקתו של הפסיכולוג החינוכי לבעלי תפקידים שונים במערכת החינוכית ומחוצה לה. עבודה מתוך עמדת היועצות (קונסולטציה) בשונה מהעמדה הטיפולית. האבחנה בין ברית לחוזה (כולל ההיכרות עם סוגי חוזים שונים). חשיבות הברית והשפעתה על הגדרת העבודה במערכות בכלל ובמערכת החינוכית בפרט. דיון תיאורטי לצד היבטים פרקטיים. התייחסות לעמדה הרגשית של הפסיכולוג בהקשר לתפקידו במערכת החינוכית וביחס לבעלי סמכות. שיתוף פעולה, שותפות, שיתופיות- מה בין המונחים ותפקיד הפסיכולוג החינוכי.	תפקיד הפסיכולוג החינוכי במערכת
2	היכרות עם הקוד האתי, והתייחסות אל המקום הייחודי של הפסיכולוג החינוכי ממקום של צרכני שירות מרובים. גבולות מקצועיים, מי הלקוח, ריבוי לקוחות ואינטרסים. (*לאורך כל הקורס, יש להתייחס להיבט האתי במצבים בהם מועלים קונפליקטים הנוגעים לנושא).	היבטים אתיים בהתערבויות מערכתיות
4	שימוש במודלים ודרכי אבחון והתערבות מרכזיים: ראיונות (מובנה, חצי מובנה), שאלונים, תצפיות, כלים למיפוי תהליכי עבודה, ניתוח אירועים מערכתיים ושימוש בנתונים כמותיים (כגון מיצ"ב, אח"מ ועוד). שימוש בקונסולטציה, עבודה עם קבוצות וצוותים במערכת החינוכית ובקהילה. התבוננות על התהליכים הפורמליים/ועדות סטטוטוריות, ועדות בינמקצועיות וכיו"ב), הבנה מה הם מחזיקים/ משרתים עבור המערכת, וכיצד ניתן למקסם את תרומתם עבור המערכת.	התערבויות מערכתיות – תכנון, ביצוע, מדידה והערכה של התערבויות (חוזה, אבחון, משוב ועוד..)
1	תהליכי שינוי בארגון. התנגדות לשינויים, הקונפליקט המובנה ופתרונו מוטיבציה – טבעה וביטוייה ברמת הארגון והמערכת שינוי עמדות, מחויבות ארגונית, הגנות והתמודדות יחסי כוחות וסמכות בארגונים.	תהליכי שינוי בארגונים
3	המאפיינים הייחודיים למערכת החינוך היסודית, חטיבת הביניים והחטיבה העליונה הן ברמת המערכת החינוכית והן ברמת הצרכים ההתפתחותיים של הפרט והמפגש שלו עם המבוגר. משימות התפתחותיות מרכזיות בתחומי הלמידה, ההערכה העצמית של הילד מול הישגיו, מיקומו החברתי המאפיינים הייחודיים של חטיבות הביניים והחטיבה העליונה, מודלים מותאמים לעבודת הפסיכולוג בגילאים השונים	סוגיות והיבטים ייחודיים בהקשר למערכת הבית ספרית בגיל יסודי והעל יסודי
2	התמודדות עם משברים ומצבי סיכון/חרום והשלכותיהם על הארגון.	התערבות במשבר וחירום

	משברים וההשלכה שלהם על התגובות וההתנהלות המערכתית- קטיעת רצפים (רגשיים, תפקודיים ועוד). עקרונות ההתערבות בתוך הפעילות השוטפת.	
1	דיון מסכם וקבלת משוב	סיכום

2. פסיכולוגיה התפתחותית – התפתחות תקינה ופתולוגיה

מנחה: מישל ליסס-טופז – פסיכולוגית חינוכית מומחית מדריכה, פסיכולוגית התפתחותית מומחית, שפ"ח ירושלים.

מטרות הקורס: השירות הפסיכולוגי החינוכי ניתן לתלמידי המערכת החינוכית החל מגיל גן הילדים ועד לסיום לימודיהם במערכות החינוכיות של החטיבה העליונה. כיוון שכך, כל התערבות פסיכולוגית שנעשית במערכות החינוכיות מחייבת התייחסות שגזרת מגיל הילד וממיקומו בשלבי ההתפתחות השונים- ההתפתחות הפיזית, הקוגניטיבית, החברתית והרגשית. הקורס נועד לתת תשתית ראשונית להבנת תהליכים התפתחותיים אלה. **הקורס מיועד:** לפסיכולוגים מתחילים בראשית דרכם המקצועית.

דרישות הקורס: נוכחות מלאה (ניתן להיעדר 20% במקרים מוצדקים, עם אישורים); קריאת פרקים ומאמרים ע"י המשתתפים לקראת הפגישות; הגשת עבודה בכתב.

היקף הקורס, מועד ומיקום: 56 שעות אקדמיות, במהלך 17 מפגשים אחת לשבועיים, בימי ג' החל מה- 5/11/2019 בין השעות 15:00-12:15.

שכר לימוד: 865 ₪

סילבוס:

מספר היחידות	התוכן	הנושא הנלמד
1	היכרות עם המנחה, היכרות עם הלומדים, חוזה בין המנחה ללומדים.	מפגש ראשון
2	התפתחות מגיל הינקות ועד לבגרות, רציפות מהתפתחות תקינה ועד לפתולוגיה, התפתחות רציפה אל מול התפתחות בשלבים	מושגי יסוד בפסיכולוגיה התפתחותית
2	עם מה הילד בא לעולם? רקע משפחתי, הריון, לידה	גיל הינקות
2	תהליכי התקשרות	לידה עד שלוש שנים
1	התפתחות קוגניטיבית	
1	התפתחות השפה	
1	התפתחות חברתית	
1	תפקודים ניהוליים	
1	חשיבות המשחק בגיל הרך להתפתחות מיטבית	משחק בגיל הרך
2	המעבר למערכת חינוכית- מאפייני מערכת הגן, הגישה האקולוגית- התפתחותית.	הכניסה לגן הילדים
	הכרות עם מערכות משיקות	גילאי 3-6
1	התפתחות קוגניטיבית	

1	התפתחות השפה והתפתחות אוריינית	
1	התפתחות חברתית	
1	התפתחות רגשית	
1	מוכנות למעבר לבי"ס	
3	אתגרים בהתפתחות בשלב זה	גיל ביה"ס
2	קשיים בתהליכי למידה	
3	התפתחות פיזיולוגית, קוגניטיבית, רגשית וחברתית	גיל ההתבגרות
1		סיכום הקורס

3. יסודות הטיפול הפסיכולוגי בילדים ובבני נוער

מנחה: ליאת דוכן, פסיכולוגית חינוכית מומחית מדריכה, פסיכותרפיסטית, שפ"ח ירושלים.

מטרת הקורס: מתן ידע בסיסי בתיאוריות ובטכניקות טיפוליות שונות; דיון בדרכים בהן ניתן ליישם ידע טיפולי והמשגה טיפולית בטיפול בילדים ובבני נוער ובעבודת הפסיכולוג החינוכי.

תכני הקורס ואופן העברתו: בקורס יילמדו עקרונות בסיסיים בטיפול תוך היכרות עם תיאוריות וגישות טיפוליות שונות:

- מבוא וסקירה של גישות דינאמיות לפסיכותרפיה וטיפול דינאמי קצר מועד;
- טיפולים קצרי-מועד וממוקדים באוריינטציה מערכתית-אסטרטגית;
- תרומת הזרם האינטר-סובייקטיבי והטיפול הדיאדי לעבודה עם ילדים והורים;
- דוגמאות מתוך עבודת הפסיכולוג החינוכי ודוגמאות לטיפול אינטגרטיבי.
- דוגמאות מעבודת המשתתפים – הבנת המקרה והצעות לתוכנית טיפול לאור התיאוריות הנלמדות.

הקורס מיועד: לפסיכולוגים אשר עוברים הסבה לפסיכולוגיה חינוכית, ולא למדו קורסים טיפוליים בלימודי התואר השני שלהם (בהתאם להנחיות הוועדה המקצועית).

חובות הלומד:

- א. נוכחות מלאה (ניתן להיעדר 20% במקרים מוצדקים, עם אישורים);
 - ב. קריאת פרקים ומאמרים ע"י המשתתפים לקראת הפגישות; הגשת עבודה בכתב.
 - ג. עבודת גמר באורך של עד שישה עמודים, אותה יש להגיש לכל המאוחר ארבעה שבועות מתום הקורס.
 - ד. רצוי שהמשתתפים בקורס יתנסו במקביל לקורס לפחות בטיפול אחד בילד או במתבגר.
- מנהלי השפ"ח, החותמים למשתלם על טופס ההרשמה שלו, מתבקשים לוודא שביכולתם לאפשר למשתלם לקבל ילד לטיפול עם הדרכה מטעם השפ"ח.

היקף הקורס: 56 שעות

מיקום ותאריכים: הקורס יתקיים אחת לשבועיים בימי ג' בין השעות 15.15 - 18.00, בביה"ס לחינוך באוניברסיטה העברית, החל מה- 5/11/2019, סה"כ 17 מפגשים.

שכר לימוד: 865 ₪

סילבוס:

מספר מפגש	נושא המפגש	תוכן המפגש	מספר יחידות
1	היכרות, מבוא	היכרות ובדיקת ציפיות. העברת שאלון למשתתף. <u>מבוא</u> : הגדרות של טיפול פסיכולוגי ופסיכותרפיה. <u>הטיפול על רצף הזמן</u> : חוזה טיפולי, ברית טיפולית, ה- Setting בטיפול; עמדת המטפל ושיקולים אתיים. <u>קריאה מתוך וירגיניה אקסליין - דיבס</u> : חווית טיפול במשחק בילד; עמדה אמפתית, מתבוננת ומשקפת.	2
2	התחלת טיפול	אינטייק ואנמנזה; <u>גורמים לא ספציפיים בטיפול</u> : הקשבה, אמון, אמפתיה. <u>קריאה מתוך הפרק הראשון של צ'טיק</u> – שיטות בפסיכותרפיה של הילד.	2
3	תורתו של פרויד	<u>מושגים ומודלים של פרויד</u> : הרלבנטיות של התיאוריה לעבודה ולחשיבה בימינו.	2
4	אנה פרויד מלאני קליין	<u>אנה פרויד</u> - טיפול בילדים ומתבגרים, שילוב עבודה עם הורים ופסיכולוגיה של האני. <u>מלאני קליין</u> ותיאוריות יחסי אובייקט: מושגים מרכזיים. הטיפול באמצעות משחק (Play Therapy).	2
5	וויניקוט	<u>התיאוריה של וויניקוט</u> - מושגים מרכזיים ויישום בטיפול בילדים ובמתבגרים.	2
6	העברה בין-דורית וטיפול דיאדי	<u>העברה בין-דורית</u> ("רוחות בחדר הילדים") – הבנת הדינאמיקה ויישום בעבודה טיפולית עם הורים וילדים. <u>טיפול דיאדי</u> – אם-ילד, אב-ילד. המשחק - חשיבותו וכיצד לשלב בטיפול.	2
7	קוהוט	<u>טיפול לפי גישת העצמי של קוהוט</u> : מושגים מרכזיים ויישום בטיפול בילדים ובמתבגרים.	2
8	גישה מערכתית- אסטרטגית	<u>הגישה המערכתית-אסטרטגית</u> על-פי "שינוי" של וואצלאביק; גישת היילי, מילטון אריקסון ואחרים. <u>שילוב CBT</u> כחלק מגישה אסטרטגית.	2
9	שילוב גישת העצמי וגישה מערכתית- אסטרטגית; גישה נרטיבית	<u>שילוב בין גישת העצמי של קוהוט והגישה המערכתית על-</u> <u>פי זהבה אוסטרוביץ</u> - לקראת תפיסת טיפול אינטגרטיבית. "מעשה הסיפור הטיפול" – <u>הגישה הנרטיבית</u> והשימוש בסיפורים ובמטאפורות בעבודה פרטנית ומשפחתית; הסיפור האמפאטי והפיצול הטיפולי.	2

10	טיפול דינמי קצר מועד	טיפול דינאמי קצר-מועד לפי ג'יימס מאן ואחרים; ה"פוקוס הטיפולי". התאמה למתבגרים.	2
11	גיל ההתבגרות	גיל ההתבגרות – תיאוריות שונות ויישומן. הדרכת הורים.	2
12	עבודה עם מתבגרים	עבודה עם מתבגרים – תיאוריה ויישום בטיפול, ובפרט בטיפול קצר מועד. נושאים שכיחים בעבודה עם מתבגרים.	2
13	פונגי; הזרם האינטרסובייקטיבי בפסיכותרפיה	התפתחות הפסיכותרפיה לילדים לפי פונגי; הנחות בסיסיות בטיפול פסיכודינאמי; גישות טיפוליות לסוגי הפרעה שונים. הזרם האינטרסובייקטיבי והשפעתו על החשיבה הטיפולית.	2
14	סיום טיפול סיכום	סיכום וחזרה על העקרונות והמושגים שהוצגו במבוא; סיום טיפול.	2

4. פסיכו-דיאגנוסטיקה לטרור מתמחים

קורס מורחב – 56 שעות – (לבוגרי מגמות רפואית ותעסוקתית יישומית)
מנחה: אתי דניאל-סימון פסיכולוגית חינוכית מומחית מדריכה – שפ"ח ירושלים.

מטרת הקורס: הקורס יקנה ידע תיאורטי ומעשי בהערכה פסיכולוגית של ילדים ונוער. במהלך הקורס נתייחס לפסיכו דיאגנוסטיקה כתהליך רב שלבי הכולל הגדרה מדויקת של השאלות שיש לברר על הנבדק, העלאת השערות עבודה על בסיס ידע תיאורטי ומחקרי וביחידת ההשערות האלה ע"י בחירה מושכלת של כלים ושיטות לאבחון. כמו כן יתייחס הקורס באופן מקיף לניתוח ופירוש של הממצאים באופן מקצועי ואתי, גזירת מסקנות והמלצות ומסירתן באופן בהיר ומובן לגורמים הרלוונטיים.

דרישות הקורס:

- השתתפות בהרצאות, התנסות בהעברת המבחנים שיילמדו והבאת מקרים לניתוח בכיתה.
- נוכחות מלאה בהרצאות (ניתן להיעדר 20% במקרים מוצדקים, עם אישורים);
- הגשת עבודה מסכמת (כתיבת חוות דעת פסיכולוגית על בסיס המבחנים שנלמדו).

היקף הקורס: 56 שעות אקדמאיות.

מיקום ותאריכים: 2 ימים מרוכזים ב 24/10 וב 31/10 שעות 9:00-15:00

ואחת לשבועיים בימי ג' החל מה 5/11/2019 בין השעות 15:00-18:00, 15, 13 מפגשים
בבי"ס לחינוך באוניברסיטה העברית בהר הצופים.

שכר לימוד: 865 ₪

סילבוס:

סילבוס קורס פסיכו-דיאגנוסטיקה לפסיכולוגים חינוכיים קורס מורחב 56 ש' –
ללומדי תכנית ההשלמה וההסבה. מעודכן ל-תש"פ.

נושא	תת נושאים	4 ש'
מהי הערכה פסיכולוגית : מבט על : התבוננות על המערכת, על הילד, ובחזרה למערכת.	1. ברור ראשוני של פניה : איסוף מידע מבית ספר, שיחות עם אנשי צוות. בחינת המקרה כמקרה להערכה פרטנית. 2. בירור השאלה אבחונית: 1. יצירת קשר עם הנבדק והוריו ומשמעות ההורים בתהליך. 2. יצירת תמונת רקע 3. גיבוש השערות 4. שיקולים בבחירת כלי אבחון 5. הבדל בין אבחנה לאפיון 3. מאפייני האבחון כתהליך : האבחון כתהליך טיפולי	4 ש'

		תצפית תוך כדי תהליך יחסי העברה באבחון הערכה עם ובלי שימוש בכלים פורמליים 4. משוב והמלצות להורים ולמערכת 5. שיקולים אתיים	
אינטייק	4 ש'	הריאיון הקליני-תורת הריאיון שאלות פתוחות וסגורות ראיונות מובנים : מורה, הורה ותלמיד	
אינטליגנציה ויכולת קוגניטיבית	6 ש'	סקירה של גישות שונות למדידת משכל : פסיכומטרית (CHC), קוגניטיבית (PASS) חברתית (סטרנברג) הטיות תרבותיות במבחני משכל ביקורת על מושג המשכל RTI כחלק מתהליך איסוף מידע על תפקוד הילד	התבוננות על יכולות קוגניטיביות בראי האינטליגנציה התייחסות למקומה של המדידה של ה-IQ לאור DSM5.
מבחני משכל	18 ש' כולל תרגולים	WISC – R95 WIPPSI-III חשיפה למבחן הוודקוק ג'ונסון במידה ותתקיים הכשרה	אופציה ללימוד הוודקוק ג'ונסון במקום קאופמן. רציונל המבחן, משמעות כל תת מבחן. הבדלים בין תתי מבחנים. פרשנות והבנה של תתי המבחנים ו ציוני התקן כולל התייחסות לאוכלוסיות מיוחדות ותרבויות שונות.
התחום הרגשי	6 ש'	כוחות, הגנות, יחסי אובייקט, קונפליקטים, 5C, דימוי עצמי, מורבידיות, בוחן מציאות, חרדות, צמצום.	
מבחן הבנדר	3 ש'	הוראות העברה וצינון בנדר ובנדר II . ניתוח המבחן עם דגש על התחום הנוירו-התפתחותי והתייחסות לתחום הרגשי	
מבחנים השלכתיים	9 ש'	HTP, CAT, TAT, השלמת משפטים, בנדר, תצפית פסיבית/אקטיבית	
סיכום וכתובה	3 ש'	פורמט 2014	
משוב	3 ש'	אבחון כהתערבות טיפולית : מרכיבים במתן משוב להורים, כולל המוכבות של מתן אבחנה בפעם הראשונה להורים, משוב לנבדק, משוב לצוות החינוכי. שיקולים בנושא ההמלצות הפדגוגיות והטיפוליות, להורים ולמערכת החינוכית.	
סה"כ	56 ש'		

5. פסיכו-דיאגנוסטיקה לטרנס מתמחים- מקוצר

קורס מצומצם – 28 שעות (לבוגרי מגמות התפתחותית, שיקומית, קלינית מבוגרים)

מנחה: אתי דניאל-סימון פסיכולוגית חינוכית מומחית מדריכה – שפ"ח ירושלים.

מטרת הקורס: הקורס יקנה ידע תיאורטי ומעשי בהערכה פסיכולוגית של ילדים ונוער. במהלך הקורס נתייחס לפסיכו דיאגנוסטיקה כתהליך רב שלבי הכולל הגדרה מדויקת של השאלות שיש לברר על הנבדק, העלאת השערות עבודה על בסיס ידע תיאורטי ומחקרי ובחינת ההשערות האלה ע"י בחירה מושכלת של כלים ושיטות לאבחון. כמו כן יתייחס הקורס באופן מקיף לניתוח ופירוש של הממצאים באופן מקצועי ואתי, גזירת מסקנות והמלצות ומסירתן באופן בהיר ומובן לגורמים הרלוונטיים.

דרישות הקורס:

- השתתפות בהרצאות, התנסות בהעברת המבחנים שיילמדו והבאת מקרים לניתוח בכיתה.
- נוכחות מלאה בהרצאות (ניתן להיעדר 20% במקרים מוצדקים, עם אישורים)
- הגשת עבודה מסכמת (כתיבת חוות דעת פסיכולוגית על בסיס המבחנים שנלמדו).

היקף הקורס: 28 שעות אקדמאיות.

מיקום ותאריכים: 4 ימים מרוכזים בתאריכים 25/9, 7/10, 30/10, 29/12 בין השעות 09:00-15:00.

בבי"ס לחינוך באוניברסיטה העברית בהר הצופים.

שכר לימוד: 432 ₪

סילבוס קורס פסיכו-דיאגנוסטיקה 28 שעות - דיאגנוזה של הילד והמתבגר וגזירת התערבות בהקשר של הילד, וסביבתו המשפחתית והחינוכית.

נושא	תת נושאים	יחידות	הערות
מבט על: התבוננות על המערכת, על הילד, ובחזרה למערכת.	1. ברור ראשוני של פניה: איסוף מידע מבית ספר, שיחות עם אנשי צוות. בחינת המקרה כמקרה להערכה פרטנית. 2. בירור השאלה אבחונית: 1. יצירת קשר עם הנבדק והוריו ומשמעות ההורים בתהליך. 2. יצירת תמונת רקע 3. גיבוש השערות 4. שיקולים בבחירת כלי אבחון 5. הבדל בין אבחנה לאפיון 3. תהליך האבחון	5 שי	

		האבחון כתהליך טיפולי תצפית תוך כדי תהליך יחסי העברה באבחון הערכה עם ובלי שימוש בכלים פורמליים 4. משוב והמלצות להורים ולמערכת 5. שיקולים אתיים	
התבוננות על יכולות קוג. בראי האינטליגנציה התייחסות למקומה של המדידה של ה-IQ לאור DSM5.	5 ש'	סקירה של גישות שונות למדידת משכל: פסיכומטרית (CHC), קוגניטיבית (PASS) חברתית (סטרנברג) הטיות תרבותיות בדיאגנוסטיקה. ביקורת על מושג משכל RTI כחלק מתהליך איסוף מידע מבי"ס	אינטליגנציה ויכולת קוגניטיבית
הוראת המבחנים בדגש על גישת ה-CHC.	10 ש'	WIPPSI-III WISC R 95 חשיפה למבחן הוודקוק ג'ונסון במידה ותתקיים הכשרה	מבחני משכל
	4 ש'	TAT CAT בר אילן ציורי ילדים, רוברטס (לא חובה) תמונת בניתוח מבחנים	מבחנים השלכתיים
	2 ש'	פורמט 2014	סיכום וכתובה
	2 ש'	משוב להורים, מורים, ילד, המלצות פדגוגיות וטיפוליות, המלצות להורים	משוב המלצות ובניית תכנית התערבות.
	28 ש'		סה"כ

7. ליקוי למידה שנה א'

מנחות: אתי דניאל סימון - פסיכולוגית חינוכית מומחית מדריכה ועינת כהן – פסיכולוגית חינוכית מדריכה - שפ"ח ירושלים.

אם תפתח קבוצה שנייה היא תונחה ע"י ראובנה שלהבת קניאל – פסיכולוגית חינוכית מדריכה

מטרת הקורס: היכרות בסיסית עם תחום ליקויי הלמידה, עם מבחנים רלוונטיים ועם דרישות משרד החינוך לאבחון רב-תחומי.

הקורס מיועד: לפסיכולוגים מתמחים שעדיין לא למדו קורס על לקויות-למידה. תנאי קבלה: רק מי שהשלים פסיכו דיאגנוסטיקה של טרום התמחות; הלומדים חייבים להיות לפחות בשנת העבודה השנייה שלהם בשפ"ח ולעבוד בבית ספר.

דרישות הקורס: נוכחות מלאה (ניתן להיעדר 20% במקרים מוצדקים, עם אישורים), הגשה של חוות דעת מסכמת שתכלול שימוש בכלים שיילמדו בהשתלמות.

היקף, מועד ומיקום הקורס: 44 שעות אקדמיות. הקורס יתקיים **בימי ג'** החל מה 5/11/2019 בין השעות 12:15-14:00 יום מרכז **ב 14/1 שעות 8:30-12:15** באוניברסיטה העברית בהר הצופים בבניס לחינוך.

שכר לימוד: 615 ₪

סילבוס:

הנושא הנלמד	התוכן	כלי אבחון נלמד
מפגש ראשון	היכרות עם המנחה, היכרות עם הלומדים, חוזה בין המנחה ללומדים בדיקת ידע וניסיון בתחום	
לקות למידה מהי?	סימפטומטולוגיה	
אינטייק	הריאיון ככלי הערכתי עם דגש על לקות למידה ו/או הפרעת קשב	
תפקודים קוגניטיביים בלמידה	על פי תאוריית ה CHC : שפה, שטף שליפה ושיום, זיכרון עבודה, זיכרון מידי, אחסון ושליפה ארוך טווח, עיבוד חזותי, עיבוד שמיעתי, מהירות עיבוד, מיפוי המבחנים על פי עקרונות גישת הצלבת הנתונים XBA	שימוש במבחנים כמו- AVLT, RCF. שיום, שטף שפתי של קוה MVPT
תפקודי למידה	קריאה, כתיבה	כמו- א-ת, מסלול"ל
הפרעות קשב ותפקודים ניהוליים אחרים	הפרעת קשב: היסטוריה, הגדרה על פי DSM-V, סימפטומטולוגיה, תחלואה נלווית ואבחנה מבדלת	שימוש במבחנים כמו- Trail Making, Number Cancelling, Symbol Search
שימוש בשאלונים לבדיקת קשב וריכוז	כגון שאלוני: קונורס, בריף, אכנבאך, העברה וניתוח	
הכרת מבחנים ממוחשבים	כגון מוקסו העברה וניתוח, BRC ואחרים, הכרות וקריאת תוצאות.	
היבטים רגשיים של התלמיד ל"ל	היבטים רגשיים, חברתיים ומשפחתיים של התלמיד ל"ל	
חשיבה אינטגרטיבית	אינטגרציה של הממצאים המובאים, סיכום והמלצות תוך גיבוש תכניות התערבות שונות, ותוך התייחסות לדילמות אתיות וחוקיות.	
סיכום הקורס	סיכום הקורס והכנה לשנה ב'	

8. ליקוי למידה שנה ב'

מנחה: הילה חיון – פסיכולוגית חינוכית מומחית מדריכה, שפ"ח מודיעין.
רכזת התוכנית "מלקויות למידה".

מטרת הקורס: העמקת הידע בתחום לקויות למידה והפרעת קשב.

היקף הקורס: 44 שעות אקדמיות.

תכני הקורס ואופן העברתו: בקורס זה נעמיק את הידע בתחום לקויות למידה והפרעת קשב, ונדון במקרים שיוצגו ע"י המשתתפים בקורס. נוסיף כלים לארגז כלי האבחון. נרחיב את ההתבוננות האינטגרטיבית, תוך התייחסות לתחלואה נלווית ולאבחנה מבדלת. נתעמק בכתיבת חוות הדעת ובגזירת המלצות להתערבות, כולל התאמות בדרכי למידה ובדרכי היבחנות. **הקורס מיועד:** לפסיכולוגים שהשלימו את קורס ליקוי למידה א' ועובדים במסגרת בית ספר יסודי/ חטיבת ביניים/ תיכון.

דרישות הקורס: נוכחות מלאה ופעילה (ניתן להיעדר 20% רק במקרים מוצדקים). כתיבת חוות דעת פסיכולוגית על סמך אבחון משולב, הכוללת אבחנה והמלצות רלוונטיות, כולל התאמות בדרכי למידה ובדרכי הבחנות.

היקף הקורס: 44 שעות

מועד: הקורס יתקיים, ב 6 ימים מרוכזים **בין השעות 09:00-15:00 בשני מועדים (שתי קבוצות):**

א. בספטמבר-דצמבר 2019 **בתאריכים:** 26/12, 23/12, 19/9, 16/9, 8/9, 5/9

ב. ביולי 2020 **5/7, 9/7, 13/7, 16/7, 19/7, 23/7**

באוניברסיטה העברית בהר הצופים בבי"ס לחינוך.

שכר לימוד: 615 ₪

סילבוס:

הנושא הנלמד	התוכן
מפגש ראשון	בניית חוזה מחדש ובדיקת ידע וניסיון בתחום חלוקת המשימות ואופן העבודה
חשבון	דיסקלקוליה מהי. אבחון חשבון
אנגלית/שפה זרה	מאפייני השפה, לקות בשפה האנגלית ובשפה זרה, אבחון.
הצגות מקרים – אינטגרציה	הצגות מקרים ע"י הלומדים: השאלה האבחונית, אינטגרציה כלל הממצאים וניתוח תוצאות המבחנים תוך דגש על הקשר בין סיבת ההפניה לתוצאות. סיכום, המלצות ודרכי התערבות תוך הפניה לקריאת מאמרים עדכניים ודיון.

הצגות מקרים- ניתוח תוצאות	אבחנה של לקויות למידה תוך ניתוח התוצאות בעל פי תאוריית ה CHC. סיכום המלצות ודרכי התערבות תוך הפניה לקריאת מאמרים עדכניים ודיון.
הצגות מקרים- קשב	התייחסות ספציפית למקרים שבהם השאלה האבחונית היא בנושא קשב וריכוז. תוך הפנייה לקריאה מאמרים . סיכום, המלצות ודרכי התערבות תוך הפניה לקריאת מאמרים עדכניים ודיון.
הצגות מקרים- התחום הרגשי	מיקוד ההתייחסות בלקויות למידה/לקויות קשב וקומורבידיות עם בעיות רגשיות. סיכום, המלצות ודרכי התערבות תוך הפניה לקריאת מאמרים עדכניים ודיון.
הצגות מקרים- התאמות להבחנות	התאמות בדרכי הוראה, התאמות בדרכי הבחנות
סיכום הקורס	סיכום הקורסים

הערה: הקורס מתקיים בשיתוף עם אגף ליקויי למידה בשפ"י.

קורסי בחירה

1. מטראומה לחוסן התערבות עם מצבי לחץ וחירום

מנחה: טליה הנמן – פסיכולוגית חינוכית מומחית מדריכה, שפ"ח ירושלים.

הפסיכולוג החינוכי עסוק בחלק ניכר מזמנו בהתערבויות מערכתיות ופרטניות בזמן משבר. הן יכולות להיות בעקבות משברים של טראומה ואובדן במשפחה, במערכת ובקהילה, או בעת מצבי חירום על רקע איומים ביטחוניים. בקורס נתוודע להגדרות השונות של מצבי טראומה ואובדן ודרכי התמודדות, נלמד על התערבות בזמן משבר במערכת החינוכית והמשפחתית, ונכיר את הגישות העיקריות בטיפול בנפגעי טראומה. הלמידה תתבצע באופן סדנאי תוך התייחסות לפריזמה האישית ולהתנסויות של הלומדים.

מטרות הלמידה:

הקניית ידע תיאורטי ומיומנויות התערבות עם הפרט המשפחה והמערכת במצבי חירום.

עבודת הסיכום הנדרשת- הצגת התערבות מערכתית בזמן חירום, תוך הסתמכות על המשגות תיאורטיות שנלמדו במהלך הקורס.

אופן הלמידה:

הקורס ישלב למידה תיאורטית לצד התנסות חווייתית. המשתתפים יוזמנו לפגוש תכנים של טראומה, אובדן ואבל, כמו גם התנסות בתהליכי הרגעה וקרקוע, ויתרגלו מיומנויות וטכניקות של התערבות בשעת חירום. העבודה החווייתית תיעשה במגוון דרכים: ראיונות אישיים, סימולציות, הבאת מקרים מהשטח והתייחסות משותפת אליהם ברמה הקבוצתית.

דרישות הקורס:

השתתפות מלאה בכל המפגשים. קריאת חומר תיאורטי. השתתפות פעילה בסימולציות, תרגילים ועבודה סדנאית. הגשת עבודה כתובה המנתחת התערבות מערכתית בזמן חירום, תוך הסתמכות על המשגות תיאורטיות שנלמדו במהלך הקורס.

הקורס מיועד: פסיכולוגים בשלבי ההתמחות השונים שלא הוכשרו בחירום.

היקף הקורס: 40 שעות

מועדי הקורס: הקורס יתקיים בשני ימים מרוכזים ב 4/9 וב 12/9

בשעות 9:00 - 15:45 **ועוד 11 מפגשים בימי ג' החל מה- 5/11/2019**

בשעות 14:00 - 16:15. באוניברסיטה העברית בהר הצופים בבי"ס לחינוך.

שכר לימוד: ₪565

מבנה הקורס

מספר היחידות	התוכן	הנושא הנלמד
1	היכרות עם המנחה, היכרות עם הלומדים, חוזה בין המנחה ללומדים.	מפגש ראשון
2	עבודה חווייתית על אירועי חיים של הלומדים וזיהוי מוקדי הכוח להתמודדות (גשר מאחד ודומיו) התייחסות לתהליכי אבל נורמטיביים וטראומתיים	מושגי יסוד
2	הגדרה של מצבי חירום והבנה של השפעתם על המערכת החינוכית (שבירת רצפים)	הבחנה בין טראומה וחירום
1	בניית חוסן אישי, כיתתי ומערכתי	בניית חוסן
1	התארגנות מוקדמת למצבי חירום במערכת החינוך	צל"ח
1	התארגנות באירועים רחבי היקף, כולל הצורך בניוד עובדים. עבודה בחדרי מצב	התארגנות בזמן חרום
1	עבודה עם חדר מורים, גיבוי למנהל, עבודה בכתות, הודעות להורים ותמיכה לפסיכולוג המתערב	תהליכי עבודה מסודרים בטראומה
1	חובת הדיווח, סודיות, אישור הורים לטיפול ועוד	אתיקה בחירום
3	הצגות מקרה של משתתפי הקורס שילוו את הקורס עד לסיומו	ניתוח מקרים
5	CBT, גישות טיפול גוף- נפש (ביו פידבק, דמיון מודרך, EMDR ועוד), גישות באמצעות הבעה ויצירה (ביבליותרפיה, אמנות ועוד)	התערבות במצבי משבר וטראומה בגישות שונות
1	התייחסות בעבודה עם הורים, משפחה והצוות החינוכי	החשיבה האקולוגית
1		סיכום הקורס

הערה: הקורס מתקיים בשיתוף עם היחידה למצבי חירום ולחץ, שפ"י.

2. "פסיכולוגיה דחופה" – התמודדות עם מצבי חירום, אלימות,

פגיעות מיניות ואובדנות

מנחות:

טליה הנמן – פסיכולוגית חינוכית מומחית ומדריכה. עובדת בשפ"ח ירושלים.
מילכה הדר – פסיכולוגית חינוכית מומחית ומדריכה, שפ"ח מעלה אדומים.
שפרה קלמנוביץ – פסיכולוגית חינוכית מומחית ומדריכה, רכזת פגיעות מיניות שפ"ח ירושלים.
מרים ליכטנברג - פסיכולוגית חינוכית מומחית ומדריכה, רכזת מניעת אובדנות – שפ"ח ירושלים
ורכזת פורום אובדנות - מחוז ירושלים.

מטרת הקורס: הכרות עם עקרונות היסוד של ההתמודדות במצבי החירום.
הגברת תחושת המסוגלות והפחתת חרדה מההתמודדות עם מקרים המגיעים לפתחו של כל
פסיכולוג חינוכי. הלמידה תיעשה במגוון אופנים, כולל התנסויות חווייתיות ישירות.

תכנית הקורס: הקורס יינתן ב 6 ימים מרוכזים.
היום הראשון יעסוק בהתמודדות עם מצבי חירום וטראומה – היום הראשון יעסוק בהתמודדות
עם מצבי חירום וטראומה: נכיר מושגי חוסן וטראומה, שגרה וחירום, משאבים, פוסט טראומה
וצמיחה מטראומה. נכיר מודלים להתערבויות במסגרות החינוך בטווח הקצר והארוך, ברמה
הפרטנית והמערכתית וכן יובאו שיטות טיפול והתערבות עם נפגעי טראומה ופוסט טראומה.

היום השני והשלישי יוקדשו לאובדנות – נדבר על תופעת האובדנות בקרב ילדים ובני נוער, נלמד
את גורמי הסיכון וסימני הזיהוי ונחשוב מהי ההתערבות הראשונית בתלמיד האובדני ובמשפחתו וכן
ההתערבות הדרושה במערכת באירוע אובדנות. וכן תילמד הערכת סיכון.

היום הרביעי יעסוק בפגיעות מיניות - נדבר על התופעה של פגיעה מינית, זיהוי איתור ועקרונות
טיפול במקרי פגיעה מינית בילדים מגיל גיל ההתבגרות. בעיקר בעקרונות התערבות ראשונית
סביב שלב החשיפה של פגיעות מיניות. כל זה בהקשר של התגובות שלנו ושל המערכת כולה סביב
העיסוק בנושא של מיניות ושל פגיעות מיניות.

היום החמישי יעסוק בהתמודדות עם מצבי אלימות - נעסוק בהבנה תיאורטית של התנהגות אלימה,
ובעקרונות ההתערבות עם הפרט ועם המערכת במצבי אלימות שונים. כמו כן נבדוק בצורה חווייתית
איפה פוגשת אותנו האלימות.

היום השישי יוקדש לאינטגרציה – החלק הראשון יעסוק בנו כמטפלים באירועי חירום איך נוכל
"להציל את המציל" – מוקדי חוסן וכח שלנו כפסיכולוגים המטפלים. לאחר מכן ננסה ליישם את
הנלמד בקורס תוך השתתפות בסימולציות על המקרים השונים שנלמדו ונסכם בהבניה של עקרונות
ההתערבות הכלליים במקרי חירום.

בכל הימים יושם דגש על הבנה תיאורטית של מצבי החירום השונים לצד התמודדות רגשית עם הנושא, הפעלה חווייתית ומתן עקרונות וכלים להתמודדות.

הקורס מיועד- לפסיכולוגים מתמחים החל מהשנה השנייה להתמחות

היקף הקורס – 40 שעות אקדמיות. הקורס יתקיים ב 6 ימים מרוכזים **בינואר פברואר 2020**

בתאריכים: 29/1, 6/2, 10/2, 12/2, 20/2, 24/2 בין השעות 09:00-15:00 באוניברסיטה העברית בהר הצופים בבי"ס לחינוך.

דרישות מהמשתתפים : השתתפות **מלאה** בכל המפגשים ועבודת סיום שתציג התמודדות בשטח עם מצב של "פסיכולוגיה דחופה" על פי הנלמד בקורס.

שכר לימוד – 765 ₪

סיליבוס:

מספר יחידות לימוד לכל נושא*	הנושא הנלמד	
6.6 ש' טליה היינמן	<u>חירום</u> : נכיר מושגי חוסן וטראומה, שגרה וחירום, משאבים, פוסט טראומה וצמיחה מטראומה. נכיר מודלים להתערבויות במסגרות החינוך בטווח הקצר והארוך	מפגש ראשון
6.6 ש' מרים ליכטנברג	<u>אובדנות</u> : נלמד את גורמי הסיכון וסימני הזיהוי ונחשוב מהי ההתערבות הראשונית בתלמיד האובדני ובמשפחתו וכן ההתערבות הדרושה במערכת באירוע אובדנות.	מפגש שני
5 ש' מרים ליכטנברג	<u>אובדנות</u> : הערכת סיכון	מפגש שלישי
1.6 שיפרה קלמנוביץ'	<u>פגיעות מיניות</u> : התפתחות מינית תקינה	

מפגש רביעי	פגיעה מינית : זיהוי איתור ועקרונות טיפול במקרי פגיעה מינית בילדים מגלאי גן ועד גיל ההתבגרות. בעיקר בעקרונות התערבות ראשונית סביב שלב החשיפה של פגיעות מיניות.	6.6 ש"י שיפורה קלמנוביץ'
מפגש חמישי	אלימות - נעסוק בהבנה תיאורטית של התנהגות אלימה, ובעקרונות ההתערבות עם הפרט ועם המערכת במצבי אלימות שונים	6.6 ש"י מילכה הדר
מפגש שישי	אינטגרציה – החלק הראשון יעסוק בנו כמטפלים באירועי חירום איך נוכל "להציל את המציל" – מוקדי חוסן וכח שלנו כפסיכולוגים המטפלים. לאחר מכן ננסה ליישם את הנלמד בקורס תוך השתתפות בסימולציות	6.6 ש"י טליה היינמן מרים ליכטנברג שיפורה קלמנוביץ' מילכה הדר
		סה"כ יחידות לימוד בקורס : 40 ש"ש

יחידת לימוד – שעה אקדמית

3. "פסיכולוגיה חינוכית מערכתית משפיעה"

קורס מתקדם לפסיכולוגיים חינוכיים מנוסים

הקורס נבנה על ידי חברי הפורום המערכתי

מרה: אפרת שהם אלימלך, פסיכולוגית חינוכית מדריכה, מנהלת שפ"ח מטה יהודה. יתכנו מרצים נוספים.

אוכלוסיית יעד: פסיכולוגים חינוכיים מומחים או בשלבי התמחות מתקדמים.

תיאור הקורס: הקורס הנוכחי, בהלימה עם התכנית האסטרטגית, מיועד להקנות לפסיכולוגים ידע ומיומנויות אשר יאפשרו להם ליצור עמדה רלוונטית ומשפיעה אל מול מערכות החינוך בהם הם עובדים. הקורס יתבסס על נושאים רלוונטיים ותיאוריות מגוונות להעמקת תפיסת תפקיד הפסיכולוג החינוכי, ההבנה מערכתית והיכולת לזיהוי צרכים ופערים בתוך המערכת, באופן שיאפשר תכנון התערבויות מתאימות. הקורס יתמקד בהקניית כלים לעבודה עם מנהלים ועם צוותי חינוך, במטרה להבין את הדינמיקה המערכתית ארגונית, ולקדם את בית הספר כסביבה מיטיבה עבור הילד, תוך הבנה של תהליכי שינוי. בהתאם לכך יתבסס הקורס על שלושה מרכיבים:

א. היבטים ומרכיבים של הסביבה החינוכית מתוך התבוננות במושגים "אקלים", "סביבה מיטיבה" והבנת האתגרים העכשוויים איתם מתמודדת מערכת החינוך כגון חוק השילוב וההכלה.

ב. גישות וכלים להבנה, והתערבות מערכתית, מפרספקטיבות תיאורטיות שונות.

ג. עבודה עם מנהלים תוך התייחסות לסוגיות ניהוליות ומנהיגותיות.

מטרות הקורס:

א. גיבוש תפיסה מעודכנת של מקום הפסיכולוג החינוכי כדמות משפיעה ומשמעותית במערכת החינוך.

ב. רכישת ידע והבנה לגבי אתגרים של מערכת החינוך, מורכבות תפקיד המנהל, תהליכי שינוי ותהליכים מרכזיים הקשורים לקידום סביבה מיטיבה עבור התלמיד.

ג. רכישת כלים ספציפיים להתבוננות ולהתערבות מערכתית.

אופן הלמידה: הלומדים יחשפו לתיאוריות, גישות ומודלים מרכזיים הרלוונטיים לעבודתו של הפסיכולוג החינוכי תוך שילוב של חומר תיאורטי, דיונים התנסויות חווייתיות ותיאורי מקרה. במהלך הקורס ידונו וינתחו אירועים ארגוניים- מערכתיים, דרכי אבחון והתערבויות ושאלות עקרוניות הנוגעות לקשר שבין תיאוריה למעשה, ולגיבוש זהות פרופסיונאלית בזיקה לזהות ולתפיסת תפקיד הפסיכולוג החינוכי.

דרישות הקורס: השתתפות רציפה ופעילה במפגשים, ומטלת גמר, אשר תכלול עבודה שיגיש הלומד ובה תיאור מומשג של אבחון והתערבות במערכת (או של תכנון התערבות), אשר יתבססו על החומר הנלמד ועל ההתנסות המעשית.

היקף הקורס: 6 מפגשים מרוכזים בני 6.6 שעות אקדמאיות כל אחד. סה"כ 40 שעות:

תאריכים: 2.7.20, 7.7.20, 8.7.20, 14.7.20, 15.7.20, 22.7.20 בשעות 9:00 - 15:00

סילבוס יצורף בהמשך

4. הסמכות ההורית החדשה

המנחה: גלית זיגמן נחמיאס – פסיכולוגית קלינית מומחית, סגנית מנהל המרפאה לסמכות הורית, מרכז שניידר.

השתלמות זו מציגה מודל טיפולי המיועד לצוותים מקצועיים המטפלים ומייעצים להורים ולמשפחות. הגישה הטיפולית הינה ממוקדת ואפקטיבית ונועדה להעצים את הסמכות ההורית במצבים של בעיות התנהגות מצד ילדים או מתבגרים כגון אלימות, התקפי זעם, דורשנות, סירוב לשיתוף פעולה, חרדות ועוד.

ההשתלמות מורכבת מהרצאות וסימולציות הממחישות את השימוש הקליני באמצעים הטיפוליים שהוצגו. הסימולציות מאפשרות באופן זה התנסות במתודה הטיפולית, באופן שיעודד מטפלים בהמשך לנסות ולהשתמש בכלים הטיפוליים שהוצגו בפניהם. למודרכים ימסרו גם דפי הסבר והנחייה מפורטים על כל נושא שיוצג. דפי הנחייה אלו יוכלו גם לשמש את המודרכים בעבודתם עם הורים.

הקורס מיועד ל: מתמחים ומומחים בכל השלבים.

דרישות הקורס: השתתפות מלאה המפגשים. קריאת חומר תיאורטי. הגשת עבודה בסיום

הקורס יתקיים: ב 6 ימים מרוכזים באוניברסיטה העברית בהר הצופים, בבית לחינוך, בתאריכים: 1/30, 2/5, 2/13, 2/19, 2/27, 3/4 בין השעות 00:00-15:00.

שכר לימוד: 765 ₪.

לו"ז ותוכן ההשתלמות – גישת הסמכות החדשה

מפגש	שעה	נושא	תוכן
	8:45-9:00	התכנסות	
	9:00-10:30	סמכות חדשה – עקרונות יסוד ומבנה הייעוץ	במסגרת הרצאת הפתיחה יוצגו עקרונות הסמכות החדשה, ומדוע קיים צורך בסמכות שונה מבעבר. כמו כן יוגדרו מבנה ומסגרת הייעוץ ולמי הוא מיועד.
	10:30-10:45	הפסקה	
	10:45-12:15	תהליכי הסלמה וכלים לצמצום הסלמה	יוצגו דינמיקות של הקצנה בין הורים לילדים וטכניקות המסייעות להבנות נוכחות הורית הנמנעת ממאבקי כח עם הילד ובד בבד מציעה עמדה הורית נחרצת מול התנהגות שלילית של הילד. נלמד שימוש ב"עקרון ההשהייה" וטכניקת "הסימניה". נעשה שימוש בעקרון המרכזי: שליטה עצמית במקום שליטה על האחר.
	12:15-12:30	הפסקה	
	12:30-14:00	מיקוד הטיפול ו"שלושת הסלים"	על מנת להיות אפקטיביים בהתערבות קצרת מועד יש צורך בהגדרת מטרות ויצירת סדר עדיפויות בין ההתנהגויות הבעייתיות של הילד. שיטת "שלושת הסלים" מהווה אמצעי יעיל לכך. נלמד עקרונות לסדר יום והכרות עם המושג "ילד פיצוץ".
	14:00-14:15	הפסקה	
	14:15-15:45	תרגול מפגש טיפולי ראשון עם הורים	נתרגל את תפקיד המטפל בתהליכי מיקוד הטיפול ובתחקיר תהליכי הסלמה בבית, נדגיש את הצורך והחשיבות בשימור ברית טיפולית חיובית גם במצבים בהם הורים מסלימים.
	8:45-9:00	התכנסות	
	9:00-10:30	הכרזה – רקע תאורטי ואספקטים קליניים	מטרת ההכרזה הינה הצהרת כוונות הוריות לילד, באשר לעמדתם ופעולתם העתידית. המרכיב העיקרי שבה הינו האמירה כי מעתה, התמודדותם עם הנעשה בבית עומדת להשתנות. מבחינה זו משמשת ההכרזה פעולה המסמלת נקודת מפנה לכל אחד מבני הבית. ידובר מהן התגובות האופייניות של ילדים למהלך זה.
	10:30-10:45	הפסקה	

	10: 45- 12: 15	הכרזה – סדנת כתיבה וניסוח	המודרכים יונחו כיצד בונים הכרזה משמעותית המעצימה את סמכותם של ההורים באופן שאינו מסלים, יתנסו בכתיבה של הכרזות ותיקון הכרזה של הורים. כמו כן נתנסה בחווית הילד וההורים בזמן הכרזה בעזרת הדגמה.
	12: 15- 12: 30	הפסקה	
	12: 30- 14: 00	הכרזה – סימולציה של מפגש טיפולי	נתרגל את תפקיד המטפל בהכנת ההורים לקראת ההכרזה. כמו כן נתרגל את תפקיד המטפל במפגש לאחר ביצוע ההכרזה, שהינו קריטי להעמקת הברית הטיפולית.
	14: 00- 14: 15	הפסקה	
	14: 15- 15: 45	גשרים לשיתוף פעולה עם הילד	נלמד על כלים, אותם מבצע ההורה, ומטרתם חיזוק הקשר עם הילד או יצירת ערוץ לשיתוף פעולה עימו: "מחוות פיוס"- המסייעות לשיפור האווירה בבית ומאפשרות לא להסלים את המתרחש בבית "החצנה" - כלי טיפולי המאפשר שיתוף פעולה עם הילד במצבים בהם קולות פנימיים בילד מעוניינים בשינוי.
מפגש	שעה	נושא	תוכן
	8: 45-9: 00	התכנסות	
	9: 00- 10: 30	התיישבות – רקע תאורטי ואספקטים קליניים	ההתיישבות היא כלי מרכזי ורב עוצמה המאפשר להורה להפגין נוכחות הורית בבית תוך אי הגררות למאבקי כח. יתואר הרציונאל העומד מאחורי ה"התיישבות" והנחיות מעשיות למטפל המדריך הורים לבצע אותה.
	10: 30- 10: 45	הפסקה	
	10: 45- 12: 15	התיישבות – סימולציה	נתרגל את המפגש בו המטפל מכין את ההורים לביצוע התיישבות והמפגש לאחר שההורים ביצעו התיישבות.
	12: 15- 12: 30	הפסקה	
	12: 30- 14: 00	הסמכות החדשה לילדים הסובלים מחרדה	ילדים הסובלים מחרדה חווים מצוקה רבה, אשר מובילה הורים להשלים עם דרישות הילד, בדרך שאינה תמיד מיטיבה. במפגש יוצגו אמצעים המאפשרים למטפל לזהות אקומודציה הורית ולסייע להורים להתמודד טוב יותר עם תופעת החרדה והשלכותיה.
	14: 00- 14: 15	הפסקה	
	14: 15- 15: 45	חרדה – סימולציה	נתרגל פגישה עם הורים לילד הסובל מחרדה, כולל הצורך לזהות דפוסי התמודדות הוריים וההנחיות ליצירת שינוי.

התכנסות		8:45-9:00	
גיוס תומכים מהווה כלי טיפולי משמעותי במודל הסמכות החדשה. טכניקה זו מאפשרת להורים ליצור שינוי מהותי בדינמיקה המשפחתית על ידי הזמנת מעורבות של תומכים מסביבתם. בהרצאה יוצג הרציונל העומד מאחורי אמצעי זה והדרכים ליישומם.	גיוס תומכים – רקע תאורטי ואספקטים קליניים	9:00-10:30	
הפסקה		10:30-10:45	
עריכת פגישת תומכים וניהולה הנה פעולה מורכבת. הבנייה יעילה של פגישה זו מאפשרת למצות את התמיכה שיכולים לגייס ההורים מהתומכים המשתתפים בה. בפגישה זו תערך הדגמה של ניהול פגישת התומכים ואחריה דיון עם המשתתפים.	ניהול פגישת תומכים – הדגמה	10:45-12:15	
הפסקה		12:15-12:30	
הורים לילדים עם בעיות התנהגות, חשים לא אחת אשמה בעקבות התנהגות ילדם, הם חוששים לשתף אחרים במצוקותיהם ובקשייהם, ובעקבות זאת נותרים בודדים וחסרי אונים. נתרגל את תפקיד המטפל בהובלת ההורים לגיוס תמיכה, התמודדות עם התנגדויות ודילמות הוריות והכנתם למפגש תומכים.	גיוס תומכים – התמודדות עם התנגדות ההורים	12:30-14:00	
הפסקה		14:00-14:15	
כלים אלו מיועדים להפגין את התנגדות ההורים להעלמויותיו של הילד, חזרה בשעות מאוחרות או להשתתפותו בפעילויות כגון פשיעה או שימוש באלכוהול וסמים. כלים אלו מאפשרים להורים להשיב את נוכחותם לחיי ילדם גם מחוץ לבית.	סבב טלפונים ונוכחות בשטח	14:15-15:45	
תוכן	נושא	שעה	מפגש
התכנסות		8:45-9:00	
האינטרנט מהווה כיום עולם ומלואו שילדינו משוטטים בו. קיים חשש בקרב הורים ביחס להשלכות התפקודיות של שימוש ממושך באינטרנט וחשיפה לתכנים לא הולמים. במפגש יוצגו אמצעים המאפשרים להורים להתמודד טוב יותר מול קשיים אלו, תוך התייחסות לשלוש רמות השגחה. תתואר התמודדות עם בריונות רשת במסגרת הקהילה.	השגחה בעולם דיגיטאלי	9:00-10:30	

הפסקה		10: 30- 10: 45	
הנרטיב הטיפול ותאור מקרה	כחלק מתהליך גיוס ההורים לפעולות מעשיות בגישת הסמכות החדשה, המטפל עושה שימוש בנרטיב טיפולי המסביר להורה את קשיי הילד ומתאר את התהליך ההורי מנקודת מבט של נרטיב אמפתי. יוסברו עקרונות בניית הנרטיב ויוצג תאור מקרה בו נעשה שימוש בנרטיב טיפולי משמעותי.	10: 45- 12: 15	
הפסקה		12: 15- 12: 30	
פעולות תיקון	פעולות תיקון הינן אמצעי טיפולי המאפשר להורים לפעול לאו דווקא ממקום של שכר ועונש אלא ממקום המאפשר לילד לתקן את הנזק שנגרם כתוצאה מהתנהגותו. יכולתו של ההורה להיות שם ולהוביל את פעולת התיקון מסייעת להעצמת סמכותו תוך בניית נוכחות הורית חיובית.	12: 30- 14: 00	
הפסקה		14: 00- 14: 15	
סיום טיפול ומכתב סיכום	יוצגו המורכבויות של סיום טיפול בטיפול קצר וכיצד ניתן לנסח מכתב סיום להורים המאפשר סיכום עוצמתי של המהלך הטיפולי ושימור הישגי הטיפול שהתממשו.	14: 15- 15: 00	
ייעוץ על מקרים וסיכום ההכשרה	המשך ייעוץ על מקרים טיפוליים המאפשר הטמעה ויישום של החומר הנלמד בצורה הטובה ביותר ומחזק את יכולת המטפלים להשתמש בגישה בפועל. כמו כן נסכם את ההכשרה, חווית המשתתפים, שאלות ודילמות בהמשך יישום הגישה.	15: 00- 15: 45	

5. עבודה טיפולית עם מתבגרים

מנחה : עדנה רשף פסיכולוגית קלינית וחינוכית מומחית, בוגרת בה"ס לפסיכותרפיה של אוניברסיטת תל-אביב והתכנית ההתייחסותית, מוסמכת בהיפנוזה וEMDR מטפלת בקליניקה פרטית.

תקציר : גיל ההתבגרות הוא שלב בין ילדות לבגרות שמאופיין בשינויים דרמטיים רבים : פיזיים, מיניים, רגשיים קוגניטיביים וחברתיים. תהליכי ההתבגרות כוללים מטלות התפתחותיות שונות : השגת עצמאות יחסית תוך כדי יציאה מתלות מרבית בהורים, השגת יחסי אהבה ויכולת לאינטימיות, תחילת יכולת תכנון העתיד ותהליכי עיצוב זהות אישית. השינויים הללו יוצרים מיזוג שיכול ליצור קשיים חמורים בקצה האחד של הרצף ואתגרים מרגשים של גדילה בקצהו השני.

בתהליך ההתבגרות לא פעם מתעוררים קונפליקטים ומשברים המלווים בחרדה וגוררים אחריהם לחצים, איומים, הסתגרות ושימוש בכוח פיזי, בריחה מהבית, התמכרויות, הפרעות אכילה, דיכאון, ויחסי מין מוקדמים. במהלך הקורס נדון בגבול בין נורמליות לפתולוגיה בגיל זה.

כמו כן נבחן את הקשר הטיפולי הייחודי הנוצר בעבודה עם מתבגרים והוריהם. מהי מקומה של המשפחה בתהליך זה בתקופתנו ומערכת החינוך. נדון בתהליכי העברה והעברה נגדיים : למטפל במתבגרים יש לא פעם בעיה קבועה שנוגעת לשאלת ההזדהויות הלא מודעות שלו. הוא עלול להזדהות עם המתבגר כנגד הוריו, או עם ההורים כנגד המתבגר או עם העמדות ההוריות ההגנתיות כלפי המתבגר. כמו כן עוצמת הטלטלות הנפשיות הנעות בין רגרסיות להתקדמויות רגשיות המלוות בחרדה כל אלה עלולים לעורר במטפל את חרדותיו הלא מודעות שלו עצמו. נדון בצורך של המתבגר במבוגר ששורד את ההרסנות ההתבגרותית שלו בלי להיות נקמן או נוטש.

מטרות הקורס :

- העמקת ההבנה התאורטית והטיפולית בעבודה עם מתבגרים. תקופת ההתבגרות ושלביה-סוגיות התפתחותיות של גיל ההתבגרות על פי התאוריות הפסיכואנליטיות הקלאסיות והמודרניות
- פתולוגיות של גיל ההתבגרות- גבול בין נורמליות לפתולוגיה
- הבניית תהליכי התערבות בטיפול עם המתבגר , הוריו והצוות החינוכי

הקורס מיועד : לפרה מתמחים למתמחים ומומחים שמטפלים במתבגרים

אופן הלמידה :

במפגשים יתקיים שילוב בין למידה תאורטית, קריאת מאמרים, התנסויות חויות, סרטים והצגת מקרים מהשטח ועיבודם במשותף.

דרישות הקורס : נוכחות מלאה, עבודה טיפולית עם מתבגר.

הצגת ההתערבות במסגרת הקורס, תוך התייחסות לחומרים שנלמדו במהלך הקורס ולביבליוגרפיה המתאימה.

הקורס יתקיים: באוניברסיטה העברית בהר הצופים, בבי"ס לחינוך, ב 6 ימים מרוכזים, בתאריכים: 11/9, 18/9, 25/9, 6/10, 23/10, 30/10 בין השעות 09:00-15:00 .

שכר לימוד: 765 ₪.

מבנה הקורס והתכנים:

מספר מפגש	הנושא הנלמד	מס יחידות לימוד לכל נושא
1	הכרות ומבוא תאורטי על גיל ההתבגרות, נתמקד במאפייני הגיל דרך תאוריות אנליטיות קלאסיות וכלה בגישות פסיכואנליטיות מודרניות ועבודה חוייתית	6.6
2-3	המאפיינים הייחודיים בטיפול במתבגרים- התאמת הטיפול למתבגר- טיפול קצר מועד, טיפול בינאישי, טיפול בראייה התייחסותית, עבודה מערכתית - ועוד	6.6 6.6
4	הורים הורות ומתבגרים – עבודה טיפולית עם מתבגרים והוריהם, עבודה עם קונפליקטים, דיאלוג, דפוסים מעגליים	6.6
5	התבגרות ופגיעה עצמית, גבול בין נורמליות לפתולוגיה	6.6
6	מהתאוריה לפרקטיקה, הצגת מקרים של הלומדים וישום ההמשגות שנלמדו בקורס, אתיקה וסיום	6.6
		40

6. קצר ודינאמי – הילכו שניהם יחדיו? טיפול דינאמי קצר מועד

המנחה: דר' יעקב יבלון, פסיכולוג קליני מדריך, מנהל שפ"ח גן רווה, פסיכולוג ראשי "מכון ארז".

תיאור כללי של הקורס:

הקורס יתמקד בעקרונות המנחים את הטיפול הדינאמי הקצר. בהכרת אבני הדרך ההיסטוריים של גישה זו, וכיצד התפתחו מהם העקרונות המנחים אותה כיום. יינתן דגש לגישות המובילות של הטיפול הדינאמי הקצר תוך סקירת המרכיבים המשותפים והייחודיים של כל גישה. הקורס יאפשר למידה ומעקב אחר הקווים המקשרים בין התיאוריה הבסיסית והגישות השונות לסט הטיפולי ולניהולו, תוך הבהרה כיצד עקרונות התיאוריה הדינאמית מותאמים למתחייב מסט זה. יושם דגש על יישום הגישה בתחום הטיפולי, אך כאמור תתאפשר גם למידה של יישומה במרחב עבודת הפסיכולוג החינוכי. המאפיינים הייחודיים של הטיפול הדינאמי הקצר הינם:

- קיומו של מוקד טיפולי.
- תיחום בזמן של משך הטיפול.
- עמדה אקטיבית של המטפל.
- התאמת אוכלוסיית המטופלים.

הבנת יחסי הגומלין בין משתנים אלה וכיצד הרחבתם או צמצומם משפיע על הטיפול הדינאמי הקצר הינה חיונית. היכולת לתכנן ולהשתמש באופן דיפרנציאלי ומושכל במשתנים אלה, תוך הבנת ההשלכות הנובעות מאופן השימוש, הם המפתח לשימוש יעיל וגמיש בגישות השונות, ולהתאמת הסט הטיפולי וההדגשים הטכניים המתחייבים מכך. הכרה ושליטה במשתנים אלה יאפשרו למטפל לבחור עבורו המטופל את המסגרת הטיפולית המתאימה ולהרחיב את מגוון הטיפולים וההתערבויות שהוא יכול לבצע ברמת הפרט, המשפחה הקבוצה והמערכת.

מטרות הקורס:

מאפייני עבודתו של פסיכולוג השפ"ח, מחייבים גם הבנה ושליטה בעבודה ממוקדת וקצרת מועד ביסודה. עד כמה גישה זו מותאמת ויעילה בעבודת הפסיכולוג? האם מסגרת העבודה קצרת המועד הינה אילוץ של מציאות חיצונית, או הינה בחירה מושכלת ואף מועדפת התואמת את "הקליניקה של הפסיכולוג החינוכי" המתקיימת במספר שדות פעולתו. כיצד ניתן לעשות שימוש בעקרונות הגישה של טיפול דינאמי קצר מועד בעבודה טיפולית, ייעוצית, הדרכתית ואף מערכתית. מה היתרונות שגישה זו מציעה כדי לייעל את עבודת הפסיכולוג בשפ"ח. כל אלה עומדים במוקד הקורס ללמידה, הטמעה ויישום.

אופן הלמידה:

החלק הראשון של הקורס יהיה הרצאתי ויעסוק בתיאוריה ומסגרת החשיבה וההמשגה של הטיפול הדינאמי הקצר, והחלק השני ביישום הגישה לחדר הטיפולים ולעבודת פסיכולוג השפ"ח. המשתתפים יתבקשו לקרוא קבוצת מאמרים שימשו כבסיס ללמידה התיאורטית והיו קרקע

לדיון ולמידה משותפת, כמו גם להביא דוגמאות מעבודתם ביום יום (מתחום הטיפול/ייעוץ/הדרכה/עבודה מערכתית). דוגמאות אלה ישמשו ללמידה אישית וקבוצתית ויחברו את הלמידה וההבנה התיאורטית עם יישום והטמעת עקרונות הטיפול הדינאמי הקצר לעבודתם.

הקורס מיועד: לפסיכולוגים בסוף תהליך התמחות ולמומחים.

דרישות הקורס: נוכחות מלאה, קריאת חומר, הצגת מקרה/הגשת עבודה מסכמת (ניתוח מקרה על פי הגישה).

היקף הקורס, מועד ומיקום: 40 שעות אקדמיות

הקורס יתקיים: באוניברסיטה העברית בירושלים במהלך 6 ימים מרוכזים בתאריכים: 6/10, 26/9, 16/9, 12/9, 5/9, 1/9 בין השעות 09:00-15:00 (רזרבה 3/9)

שכר לימוד: 765 ₪.

מבנה הקורס ותכנים:

מספר יחידות לימוד לכל נושא*	הנושא הנלמד	
6.6	רקע היסטורי והתפתחות הגישה על עקרונותיה. הגישות המובילות בטיפול הדינאמי הקצר התפתחותם ומאפייניהם.	מפגש ראשון
6.6	למידת המרכיבים הייחודיים של הגישה ואופן ניסוחם ועבודה עימם	מפגש שני
6.6	המשך למידת המרכיבים של הגישה ושימוש גמיש ומותאם בעקרונות המשותפים של הגישות המובילות.	מפגש שלישי
6.6	למידת מודל העבודה הממוקדת ויישומה בטיפול עם ילדים, הורים ומתבגרים.	מפגש רביעי
6.6	. הדגשים של יישומים ספציפיים נוספים של הגישה במסגרת "בקליניקה של הפסיכולוג החינוכי" בתחום המערכת.	מפגש חמישי
6.6	מהתיאוריה לפרקטיקה. הצגת מקרים של הלומדים ולמידה דרכם את יישום הגישה	מפגש שישי
סה"כ יחידות לימוד בקורס: 40		

*יחידת לימוד = שעה אקדמית

7. טיפול נרטיבי למתחילים

מנחים: רחל פארן – פסיכולוגית קלינית וחינוכית בכירה, מדריכה בשירותים פסיכולוגיים.
ישי שלף – פסיכולוג חינוכי מדריך, מנהל השרות הפסיכולוגי החינוכי מודיעין עילית.
 הנ"ל מנהלים שותפים של מרכז קס"ם (קשב לסיפורים מועדפים) מטפלים ומנחים סדנאות בגישה הנרטיבית.

מטרת הקורס: פיתוח העמדה הטיפולית הבסיסית והקניית הכלים המעשיים ע"פ הגישה הנרטיבית של מייקל ווייט ודיוויד אפסטון, לעבודה עם היחיד, המשפחה, הדרכות הורים, ישיבות צוות וקבוצות. הגישה מבוססת על תפיסות פוסט-סטרוקטורליות, פוסט-מודרניות, אנתרופולוגיה תרבותית, והבנייה חברתית. בין השאר מניחה גישה זו שהאדם הוא המומחה לחייו והמטפל הוא המומחה בתהליך. מתוך גישה זו נגזרות עמדות של סקרנות וכבוד, שיתופיות, שקיפות, העצמה והגדלת תחושת הבחירה. הטיפול נעשה באווירה ייחודית מבחינת האופטימיות שבו והוא נותן מקום רב לכוחות, לשמחה, להומור וליצירתיות של המטפל והמטופל במשותף.

תכני הקורס לפי מפגשים:

במהלך הפגישות ישולבו דיון תיאורטי, דיון בקריאה, עם התנסויות חוויתיות אגב חיוך ויצירתיות.

תאריך	נושאים שיועברו	מס יחידות לימוד
מפגש א	היכרות הנחיות כלליות לקורס התנסות בדוגמא המכילה את מרכיבי הגישה מטאפורת הכוכבים תרשים זרימה של טיפול נרטיבי עמדת אי הידיעה שאלות סקרניות ומתענינות מתוך עמדת אי הידיעה	6.6
מפגש ב	עקרונות תיאורטיים של הגישה הנרטיבית: משמעות, רב סיפוריות, בחירה, הבניה חברתית, ניתוח יחסי כח, ניתוח שיח חברתי ותרבותי, שפה כמעצבת ולא רק מתארת מציאות. עריכה, הענקת המושכות לידי המרואיין, מיזלוג ועקיבה זהירה מפה של שאלות לשיחה מחצינה מפה של שאלות להצהרת עמדה הידהוד – reflecting team, קבוצת עדות חיצונית	6.6
מפגש ג	המעבר ממפה של שאלות החצנה והצהרת עמדה למציאת יוצא מן הכלל הנחיות ושאלות המסייעות למציאת היוצא מן הכלל	6.6

	הצגת המטאפורה הנרטיבית כבסיס לעיבוי היוצא מן הכלל לכדי סיפור מועדף – מפת צירים : פעילות, משמעות, זמן, תחומים, חברתי, גוף, תלת מימדי מפה של שאלות לעיבוי סיפור הצלחה ראיון נרטיבי חי	
6.6	שאלות לתיווך משמעות הציר החברתי מפה של שאלות קישורי חיים - התחברות לדמויות משמעותיות קיימות - לומר שוב שלום – מענה נרטיבי להתמודדות עם אובדן דליה מתוך המשתתפים יישומים למעשה	מפגש ד
6.6	עקרונות לעבודה נרטיבית קבוצתית שיח מוגן בית ספרי – מתווה לעבודה צוות רב מקצועי עם תלמיד והוריו חקר מוקרי : הגדרת הבעיה, גילוי ההצלחות והכוחות, חלומות, תכנון, עתיד שיח מוגן בית ספרי	מפגש ה
6.6	יישומים לכתיבה נרטיבית : מכתבים, תעודות, כתיבה תוך כדי פגישה, שירים, ליגות, עץ החיים – עבודה נרטיבית עם קבוצות סיום פואטי	מפגש ו

הקורס מיועד : למתמחים לקראת סיום התמחות למומחים ומדריכים.

דרישות הקורס : השתתפות פעילה ועקבית ב- 80% מהמפגשים לפחות. הגשת עבודה.

היקף הקורס : 40 שעות אקדמיות. ב 6 ימים מרוכזים **בתאריכים** : 5/9, 9/9, 15/9, 23/9, 6/10,

24/10 בין השעות 09.00-15.00

הנחיות לכתיבת עבודה סיכום

את העבודה יש לשלוח באי מייל לכתובת של שני המנחים עד ה-31 לדצמבר 2019 (הכתובות מופיעות בכתרת)

1. שיחה נרטיבית :

א. אנא ערכו ראיון/שיחה נרטיבית. אפשר לערוך את זה כחלק מטיפול, כראיון עם מורה, הורה, משפחה או תלמיד.

ב. יש לרשום תמליל (ורבטים) של השיחה או חלק ממנה (לפחות 20 דקות).

ג. יש לתאר בכל שאלה או תגובה של המראיין/נת את ה-practice בו אתם משתמשים

(למשל - פירוק, מיזלוג, שאלות סקרניות, החצנה, שיום, הערכה, הנמקה, שאלה

להזמנה של יוצא מן הכלל, עיבוי הסיפור, ציר חברתי, ציר תחומים, ציר תלת מימדי,

הידהוד וכו')

2. כמו כן, בנספח לעבודה יש לכתוב מה נתרמת מכתובת העבודה המסכמת.

3. מה דיבר / נגע / ריגש / שינה אותך בקורס? (ע"פ כללי העיגון הכפול הספציפי)
ההערכה שלנו תינתן רק לחלק הראשון של העבודה

8. "השירים המשחקים איפה הם עכשיו"

עבודה פסיכולוגית חנוכית בגן הילדים"

המנחות:

תמי לי-קונסולטציה לגנות פסיכולוגית חינוכית מומחית בכירה-מדריכה, סגנית מנהלת שפ"ח י-ם, רכזת גיל רך ורכזת הכשרה ופיתוח מקצועי.

טלי טרגר-התקשרו"ת גן- פסיכולוגית חינוכית מומחית בכירה-מדריכה, מכשירה בתוכנית התקשרו"ת ומנחת קבוצות, מנהלת שפ"ח מעלה אדומים

אורנה שלו- אייכה בגיל הרך- פסיכולוגית חינוכית מומחית-מדריכה, מנהלת תחנה אזורית (רמות) שפ"ח ירושלים

שיפרה קלמנוביץ'- מיניות בגיל הרך- פסיכולוגית חינוכית מומחית ומדריכה, שפ"ח ירושלים, רכזת מחוזית בתחום של מיניות ומניעת פגיעות מיניות.

רחלי סירקיס- צרכים מיוחדים- פסיכולוגית חינוכית מומחית, רכזת מחוזית חינוך מיוחד-הכלה והשתלבות

יהודית דריימן- פסיכולוגית חינוכית מומחית ומדריכה, שפ"ח מודיעין, רכזת גיל רך מחוזית.

תיאור כללי של הקורס:

הקורס יתמקד בהרחבת הראייה וההבנה של המערכת הגנית והמאפיינים הייחודיים לה. נלמד מודלים תיאורטיים כגון, המודל האקו-סיסטמי, המרחיב את ההבנה של הילד הלומד בגן כחלק ממערכת של מעגלים של יחסי גומלין. נכיר את מקומה של מנהלת הגן, דרכי העבודה עימה, קונסולטציה וניהול המשימות והתהליכים המעוגנים בלוי"ז השנתי. נתוודע לשותפות התפקיד – פיקוח, ייעוץ, מתי"א, פק"ס- על הדומה והשונה וניתן את הדעת על חשיבות התיאום עימן בין השאר לאור התיקון לחוק השילוב וההכלה והאתגר שמציב בפני השותפות. כמו כן, נכיר אפיונים של ילדי הגן; ילדים בעלי צרכים מיוחדים ושילובם במסגרות הרגילות ובמסגרות חינוך מיוחד, ילדים עם קשיים בויסות, קשיי התנהגות והתנהגויות בעלות גוון מיני, נתוודע למודלים תיאורטיים ולהנחיות חוזר מנכ"ל בנושאים אלו.

מטרות הקורס:

בסיום הקורס תהיה לפסיכולוגים תמונה מקיפה של המערכת הגנית על המאפיינים הייחודיים לה ויהיו בידיהם המשגות וכלים להתערבות ולהשפעה בכל המעגלים המקיפים את הילד על מנת להיטיב את הסביבה הגנית ולאפשר את קידום ההתפתחות של הילדים ושל הוריהם.

הקורס מיועד: לפסיכולוגים מתמחים בשנים הראשונות לעבודתם בגנים המעוניינים להעמיק את הידע, ההבנה ואפשרויות ההשפעה הפסיכולוגית בגיל הרך בהיבט המערכתי ובסוגיות מהותיות במפגש בין מערכת, ילד ומשפחתו.

אופן הלמידה:

תפיסת העבודה בגני הילדים, נהלים, מודלים תיאורטיים וגישות התערבות יוצגו על ידי המנחות השונות באמצעות הרצאות, מצגות, מאמרים ודיונים. כמו כן, על מנת שהלמידה תהיה משמעותית ללומדים היא תלווה בתרגילים, משחקי תפקידים ודיון בעקבות מקרים מן השדה.

דרישות הקורס: נוכחות מלאה והשתתפות פעילה במפגשים, קריאת מאמרים מלווים והגשת עבודה מסכמת

היקף הקורס, מועד ומיקום: 40 שעות אקדמיות, במהלך שישה ימים מרוכזים 09:00-15:00,

במועדים הבאים:

1. יום ב' 16/9
2. יום ב' 23/9
3. יום א' 29/12
4. יום א' 9/2
5. יום ג' 18/2
6. יום ב' 2/3

מבנה הקורס ותכנים:

הנושא הנלמד	התוכן	מספר יחידות לימוד לכל נושא*
היום הראשון: הגן כמערכת- המודל האקוסיסטמי- יהודית דריימן	• היכרות עם הלומדים והצגת מסגרת הקורס • "אני זוכר שירים בגן..." - "כניסה" חוויתית לעבודה הגנית • היכרות עם מאפיינים ייחודיים של גן הילדים, גננת כמנהלת גן, בעלי תפקידים נוספים בפנים ובחוץ, שונות בין כיתות גן (עצמאי, חט"צ), • הלו"ז השנתי-אסיפת הורים, מיפוי, התערבויות ומשוב • היכרות עם שותפות התפקיד- מפקחת, יועצת חינוכית לגיל הרך, מדריכת מתי"א, גננת שילוב, מדריכה פדגוגית • איך נכיר את הילדים-כלים לאיתור ותצפיות (מבטי"ם) סוגיות התפתחותיות כגון, בשלות ומוכנות לכיתה א' • מצבים מיוחדים בחיי הגן	6.6
היום השני: קונסולטציה לגננת- תמי לי	• תיאום ציפיות וגיבוש חוזה עבודה עם גננת • מהי קונסולטציה? במה מיוחדת בקשר עם גננת? • מקומו של הפסיכולוג בצוות בין מקצועי? • שותפות עם הורים • סוגיות אתיות בעבודה החינוכית בגן	6.6
היום השלישי: איכה לגיל הרך – אורנה שלו	• הכרות ראשונית עם גישת אייכה להורות מגדלת. יעילות הגישה לעבודה עם אנשי חינוך וכהתערבות מניעתית בגיל הרך. • הבנת קשיים התפתחותיים והתנהגותיים של ילדים לאור הגישה • הגן כסביבה מגדלת, המכוונת להתפתחות מיטבית של הילדים. • תפקידה של הגננת כמבוגר מגדל משמעותי ותפקידם של הפסיכולוגים החינוכיים בכך • עזרה להורים בהכוונת ילדיהם לגדילה והתפתחות בגיל הרך תוך שותפות עם הגננת.	6.6
היום הרביעי: התקשרו"ת גן- טלי טרגר	• רקע תיאורטי של קשיים התנהגותיים וקשיים בוויתוס עצמי – למידה של מושגים כגון: קהות לב, סחלבים וחרציות, פיתוח חוללות ועוד. • מודל "הפירמידה ההפוכה של התקשרו"ת", המגדלור והסמכות המגדלת. • בניית בסיס בטוח בקשר – כלים לחיזוק כוחות וכלים לעצירת הסלמה - שיטת כוח המוח של צביקי, כיסא המחמאות, זרקור על החיובי, תכניות הצלחה, הוראות	6.6

	יעילות ותוצאות הגיוניות, KIDS SKILLS, כלים לשיפור כישורי וויסות, כלים לפיוס תיקון וסליחה – בעקבות פגיעה.	
6.6	• חזון ההכלה וההשתלבות, התיקון לחוק החינוך המיוחד, ההכלה וההשתלבות. • אפיוני הילד בעל הצרכים מיוחדים; דרכים לזיהוי ולאבחון קשיים התפתחותיים, יעדים התפתחותיים בגן. • מקומם של הפסיכולוג/ית החינוכי/ת במתן מענה לילדים בעלי צרכים התפתחותיים, בליווי הצוות החינוכי, ההורים וילדי הגן. • מודל התגובה להתערבות- RTI –Response To Intervention וחשיבותו לעבודה עם ילדים בעלי צרכים מיוחדים	היום החמישי: צרכים מיוחדים- שילוב והכלה- רחלי סירקיס
4	מיניות: • התפתחות מיניות בגיל הרך בפרספקטיבה התפתחותית • פגיעה מינית או התנהגות מינית לא מותאמת - התערבות ראשונית עם הילד ומשפחתו ועם המעגלים המעורבים. • היבטים של החוק והדיווח	היום השישי: מיניות- שיפורה קלמנוביץ'
2	• התערבות קבוצתית בגן – חשיבות, עקרונות ושילבים הקבוצה לפיתוח מיומנויות שונות בגיל הרך	התערבות קבוצתית לילדים עם קשיי וויסות עצמי
0.6	• סכום ומשוב לקורס	סיכום- יהודית דריימן

*יחידת לימוד = שעה אקדמית

הקורס יתקיים במדרשה לפסיכולוגיה חינוכית, אוני' העברית, הר הצופים.

רשימה ביבליוגרפית: תימסר למשתתפים בקורס

9. "החדר ומעבר לו" – גישה אינטגרטיבית להתערבות בבעיות התנהגות

במערכות החינוך ועם ההורים.

מנחה: ד"ר איל אליאש, פסיכולוג קליני, מנהל השרות הפסיכולוגי ומלמד במגמה לפסיכולוגיה קלינית באוניברסיטה העברית. פיתח וליווה תכניות התערבות בביה"ס בנושא התמודדות עם בעיות התנהגות, מנחה השתלמויות לצוותים חינוכיים.

רכזת הקורס: מרב קציר, פסיכולוגית חינוכית מומחית, רכזת התחום של מניעת אלימות ואקלים מיטבי בשפי, מחוז ירושלים.

תיאור כללי של הקורס:

הטיפול בבעיות התנהגות הוא אחד התחומים הקשים והמתסכלים בעבודתו של הפסיכולוג החינוכי בביה"ס. מעטים התחומים בעבודה של הפסיכולוג החינוכי בהם ישנה דרישה משמעותית לטיפול מחד וחוסר אונים מצד הפסיכולוג מאידך. השנה ניצב בפנינו, כפסיכולוגים חינוכיים, אתגר חדש עם כניסתו של התיקון לחוק החינוך מיוחד של "הכלה והשתלבות" המקדם שילוב ילדים עם צרכים מיוחדים בכיתות רגילות ועשוי להגביר את הצורך ברכישת כלים להתמודדות עם בעיות התנהגות בכיתה.

הקורס יתמקד ברכישת ידע תאורטי ומעשי ורכישת כלים להובלת התערבויות לילדים עם בעיות התנהגות בביה"ס ובגן תוך התמקדות והתמקצעות בגישה האינטגרטיבית לטיפול ממוקד בבעיות התנהגות.

מוקד ההתערבות הוא המערכות השונות בחייו של הילד: ההורים והסביבה החינוכית. תוצג סקירה תאורטית ומחקרית בדבר הפרעות התנהגות בגילאי ביי"ס יסודי והקשר בינו לבין בעיות ויסות, יחסי הורה-ילד והתקשרות, כמו כן, תוצג סקירה עדכנית של ממצאי מחקר אודות הרכיבים היעילים בהדרכת הורים להתמודדות עם בעיות התנהגות. הקורס יתמקד בלמידת גישה אינטגרטיבית לטיפול בהורים לילדים עם בעיות התנהגות בגילאי ביה"ס והתערבות מערכתית. הגישה מתבססת על התאוריה הפסיכודינמיקה המעגלית של ויכטל (cyclical psychology). המודל מתמקד בלולאות ההיזון החוזר (פידבק) המנצחות את דפוסי ההתנהגות של האדם ומשמרות את הייצוגים שגרמו בעבר לדפוסי התנהגות לא מועילים. התאוריה עושה אינטגרציה בין תאוריות דינמיות לבין תאוריות קוגניטיביות התנהגותיות והגישה המשפחתית.

יוצג מודל טיפולי, המשלב על פי הצורך מפגשים של המטפל עם ההורים, מפגשים עם הילד והורים, מפגשים פרטניים עם הילד ומפגשים משותפים עם ההורים הילד ונצוות החינוכי.

הקורס יתמקד בשני היבטים של טיפול אינטגרטיבי הממוקד בעיות התנהגות וישלב במהלכו הצגה של רקע תאורטי, עקרונות ואסטרטגיה טיפולית תוך הדגמתם:

ההיבט הראשון, תהליך טיפולי בילד עם בעיות התנהגות המשלב, בו זמנית, טיפול בהורות, עבודה עם הילד ועם צוות בית הספר.

ההיבט השני, עקרונות ליישום תכנית מערכתית לטיפול בבעיות התנהגות ברמת בית הספר. יוצגו שיקולי הדעת והעקרונות לתוכנית מערכתית לטיפול בבעיות התנהגות.

מטרות הקורס :

מטרת הקורס הינה להקנות ידע תאורתי וידע מעשי תוך רכישת כלים להתערבות עם בעיות התנהגות במערכות החינוכיות ומניעת אלימות. מטרת הקורס היא לחשוף את הפסיכולוגים לגישה טיפולית אינטגרטיבית לטיפול בילדים עם בעיות התנהגות. הקורס יאפשר לפסיכולוגים להתמקצע בגישה האינטגרטיבית, לנתח מקרים בהתאם לעקרונות הנלמדים, להביא מקרים להדרכה בהתאם לגישה הטיפולית ויישום עקרונות ההתערבות. הקורס יחשוף את הפסיכולוגים למודל להתפתחות בעיות התנהגות ותכנון התערבות עם המערכות החשובות בחייו של הילד-ההורים והמערכת החינוכית.

הקורס מיועד : לכל הפסיכולוגים בשלבים השונים של ההתפתחות המקצועית, העובדים בבתי ספר ובגני ילדים.

אופן הלמידה:

למידה תאורטית משולבת בהדגמה של מקרים והבאת מקרים להתייעצות והדרכה. ניתן להביא מקרים מגוונים של הדרכת הורים לילדים עם בעיות התנהגות, הדרכת הצוות החינוכי ותכנון התערבות מערכתית כוללת.

דרישות הקורס: נוכחות מלאה במפגשים, הצגת מקרה מהשטח להדרכה והתייעצות. המקרים להתייעצות יכולים להיות הדרכת הורים, הדרכה צוות חינוכי המתמודד עם בעיות התנהגות, התערבות בכיתה ובגן, התערבות מערכתית ויישום תוכנית מערכתית בגן ובבית"ס.

היקף הקורס, מועד ומיקום: 40 שעות אקדמיות. במהלך 6 ימים מרוכזים בבית הספר לחינוך

באוניברסיטה העברית בהר הצופים בשעות 9:00 - 15:00

בתאריכים :

24/10 , 3/10 , 26/9 , 19/9 , 12/9 , 2/9

סיליבוס:

מספר יחידות לימוד לכל נושא*	הנושא הנלמד	
6.6	סקירה תאורטית עדכנית של בעיות התנהגות והקשר בינן לבין בעיות ויסות, יחסיי הורה ילד והתקשרות. הצגת מודל מחקרי להבנת ההתפתחות של הפרעות התנהגות אצל ילדים, סקירה של הגורמים היעילים בהתערבות עם ילדים עם בעיות התנהגות. הצגת משמעות הקשר הבינאישי וההקשר הסביבתי להתנהגות בעיות התנהגות. הבנת הגורמים המאפיינים במסגרות חינוכיות אשר מונעים או מסלימים בעיית התנהגות.	מפגש ראשון- סקירה עדכנית על בעיות התנהגות, הגורמים להתנהגות בעיות התנהגות וההתערבויות היעילות בבית ובמסגרות החינוכיות.
6.6	הצגה תאוריה הפסיכודינמית המעגלית של ווכטל -מודל להתערבות אינטגרטיבית במערכת ועם ההורים . שילוב אינטגרטיבי של הגישה המשפחתית- הקוגניטיבית התנהגותית וההתייחסותית. זיהוי דפוסי ההתנהגות המשמרים דפוסים לא יעילים.	מפגש שני –הצגת הגישה התאורטית האינטגרטיבית לטיפול ממוקד בבעיות התנהגות
6.6	עקרונות לתהליך טיפולי בילד עם בעיות התנהגות, המשלב בו זמנית טיפול בהורות, עבודה עם הילד וצוות ביה"ס. הערכת הגורמים להתפתחות הפרעת התנהגות וחקר הדפוסים המעגליים המשמרים אותם.	מפגש שלישי- עקרונות לבניית תוכנית התערבות בילד עם בעיות התנהגות .

6.6	עבודה עם תרחישים כאמצעי טיפולי בעבודה עם הורים וצוות חינוכי . אינטגרציה בין התערבויות לשינוי דפוסי הקשר הורה-ילד והתערבויות לשינוי היצוגים הפנימיים של ההורים/מורים. הדגמה של תהליך טיפולי המשלב עבודה עם הורים , הילד והוריו .	מפגש רביעי – הדגמה של תהליך טיפולי המשלב עבודה עם הורים, הילד וצוות ביה"ס
6.6	הבנת העקרונות להתערבות מערכתית בביה"ס. הדגמה של תהליך התערבות מערכתי בביה"ס . הבאת מקרים להתייעצות והדרכה	מפגש חמישי – עקרונות ושיקולי דעת לתוכנית מערכתית לטיפול בבעיות התנהגות והדגמה של הליך התערבות.
6.6	הפסיכולוג החינוכי כמקדם אינטגרציה בין התערבות מערכתית לבן תהליך טיפולי עם הילד והוריו. המשך הבאת מקרים להתייעצות הדרכה והדגמה.	מפגש שישי - סיכום ומחשבות לגבי תפקיד הפסיכולוג החינוכי

10. מדיטציה, מיינדפולנס ומודעות – התבוננות בשדה הפסיכולוגי

ד"ר יוסי ארנויך : פסיכולוג חינוכי בשפ"ח מודיעין עילית. מטפל ומדריך בביופידבק ונירופידבק, יו"ר האגודה הישראלית לפסיכופיזיולוגיה יישומית וביופידבק. מורשה להפנוט ומטפל ב- ego-states, מטפל ACT, DBT, CFT. עוסק בהכשרת מטפלים בביופידבק ושיטות משלימות.

אדר לביא : פסיכולוג חינוכי ומדריך, מטפל ומדריך בביופידבק (אגודה הישראלית לפסיכופיזיולוגיה יישומית) מטפל בשיטת SE ומורשה להפנוט. עוסק כיום בהדרכת מתמחים, מטפל בהפרעות חרדה וטראומה, מנחה סדנאות והשתלמויות ומכשיר מטפלים בביופידבק ובשיטות נלוות.

מטרת הקורס היא להתנסות בגישות מתבוננות (מדיטציה קשיבות וחמלה), להציג מודל טיפולי וייעוצי של התערבות, ולאפשר למשתתפים לשלב גישות של מיינדפולנס בחיי היום יום ובעבודה המקצועית.

לקורס זה שתי כנפיים: כנף אחת היא התנסות חווייתית במדיטציות, והכנף השנייה הנה למידה של גישות וכיצד ניתן ליישם מיינדפולנס וחמלה בחיינו האישיים והמקצועיים.

הקורס יערך במתכונת של סדנה בת שישה ימים, ויהיה בה שילוב בין הקניית ידע הדגמה והתנסות בתרגול בזוגות.

דרישות מהמשתתפים : השתתפות מלאה בכל הימים. המשתתפים יתבקשו להתנסות בתרגול עצמי של מדיטציה ובשימוש בשיטות אלה עם לקוחות ולהגיש עבודה שתתאר את ההתנסות.

הקורס יתקיים : באוניברסיטה העברית בהר הצופים, בבי"ס לחינוך, בשישה ימים מרוכזים בפברואר 3/2, 6/2, 12/2, 13/2, 23/2, 24/2 בין השעות 00:00-09:00.

שכר לימוד : 765 ש"ח

סילבוס :

מספר מפגש	פרק	נושאים	מספר שעות
1	מיינדפולנס	1. הפילוסופיה מאחורי מיינדפולנס 2. הפסיכופיזיולוגיה של מיינדפולנס 3. תרגול מיינדפולנס	6.6
2	סבל, חסד וחמלה	1. חסד וחמלה והפילוסופיה של הסבל 2. חמלה וביקורת עצמית 3. גישת ACT לסבל 4. התנסות במדיטציות חמלה ו- loving kindness	6.6
3	הכרת הטוב	1. הכרת הטוב/הוקרה (gratitude) : תאוריה ומחקר 2. ACT matrix והאני המתבונן 3. יישומי הכרת הטוב : מדיטציה וטכניקות נוספות	6.6
4	יעוץ ומבוסס ACT	1. איקידו מילולי – מבנה פגישת יעוץ/טיפול 2. המטריצה של החמלה 3. יישומי מטריצת ACT בעבודה קבוצתית	6.6
5	נשימה לנשמה	1. נשימה (pranayama) 2. נשימה והקשבה ללב : פסיכופיזיולוגיה ויישומית 3. חמלה וקשב לב 4. שילוב חמלה בקונסולטציה והדרכה 5. תרגולי נשימה	6.6
6	תובנה ורגעים קשים	1. תשיות החמלה 2. Emotional labor 3. Therapist self-care 4. הקליינט המאתגר	6.6

11. קשב בבקשה!!! אבחון, טיפול ויעוץ לבעיות קשב וריכוז.

המרצה: שימי גלעד, פסיכולוג חינוכי מומחה (בשלבי סיום של הסמכה להדרכה בשפ"ח ירושלים), מוסמך לשימוש בהיפנוזה טיפולית. בשנים האחרונות חוקר את התחום הרחב והמורכב

של הפרעות קשב. כחלק מכך, כתבתי מדריך מקיף לפסיכולוגים בנושא וכן מאמר על אבחון הפרעת קשב בגיל צעיר אותו גם הצגתי בכנס BCCCD 19 בבודפשט יש לי נסיון רב בהעברה של הרצאות וסדנאות לצוותי חינוך (מורות, גננות), הורים, פסיכולוגים ועוד. בשנה האחרונה הובלתי קבוצת פיתוח בנושא קשב וריכוז בשפ"ח ירושלים.

תיאור כללי של הקורס:

הקורס יעסוק בתחום תפקודי הקשב והפרעות הקשב בזווית רחבה ומעמיקה. הקורס יכול מידע תאורטי ומעשי בנוגע לאבחון של הפרעת קשב וכן סוגי התערבויות שונים (פרטני, ייעוץ להורים, ייעוץ לצוותי חינוך). כחלק מהקורס נלמד באופן שיטתי על פרמטרים שונים של תפקודי הקשב לפי גישות שונות, על סוגי טיפולים שונים והמחקר בנוגע ליעילותם. המשתתפים יכירו כלים מרכזיים וגישות שונות ויקבלו כלים מעשיים שישמשו אותם בעבודתם ב"שטח". במסגרת הקורס יוכשרו ויתנסו המשתתפים בשימוש במבדק ממוחשב (מוקסו) וכן יתרגלו בנייה ושימוש של תוכניות התערבות אינטגרטיביות המשלבות אלמנטים דיאלוגיים, התנהגותיים, אימוניים וייעוציים.

מטרות הקורס:

גיבוש הבנה מעמיקה של תחום תפקודי הקשב והריכוז מזווית תאורטית ומעשית. השאיפה היא שבוגרי הקורס יוכלו לערוך אבחון מושכל של הפרעת קשב ולתת מידע אמין ומעשי לילדים, הורים וצוותי חינוך. בנוסף, יוכלו להוביל התערבויות בשטח: טיפול פרטני, הדרכת הורים וקונסולטציה לצוות.

אופן הלמידה:

הקורס יחולק למספר חלקים שבכל אחד יהיה חלק תאורטי הרצאתי, חלק התנסותי וחלק מעשי. לדוגמא: בתחום האבחון השלב הראשון יהיה תאורטי (סקירה של פרמטרים אבחוניים, שיקולי דעת מקצועיים וכלים מעשיים באבחון הפרעת קשב), בהמשך, התלמידים יתנסו בפועל בכלים במסגרת הקורס (למשל יעבירו לעצמם מבדק ממוחשב) ולאחר מכן יתבקשו ליישם את הכלים שנלמדו בעבודתם בשטח (למשל להשתמש בכלים והמשגות שנלמדו בתהליך דיאגנוסטי בעבודתם השוטפת).

הקורס מיועד: לפסיכולוגים מתמחים ולמומחים שרוצים ללמוד את הנושא מהבסיס.

היקף הקורס: 40 שעות אקדמיות.

מועדי הקורס: 6 ימים מרוכזים: בתאריכים 2/9, 11/9, 19/9, 24/9, 7/10, 22/10 בין השעות 09:00-15:00.

מקום הקורס: האוניברסיטה העברית קמפוס הר הצופים.

שכר לימוד: 765 ש"ח

סיליבוס:

מספר	נושא	מספר
שעות		מפגש

1	חלק ראשון: רקע תאורטי – תפקודי קשב והפרעת קשב. אטיולוגיה ופרמטרים מרכזיים של ההפרעה. סוגיות עדכניות בתחום: שכיחות הפרעת קשב וממשקים עם ההתפתחויות הדיגיטליות בחברה. חלק שני: עקרונות וכלים מרכזיים בתהליך האבחוני לימוד של כלי אבחון מרכזיים ותרגול שלהם (שאלונים מבוססי DSM, אכנבך, קונרס. הסתכלות על תפקודים קשביים בזמן ביצוע משימות אבחון, בדיקת גבולות ו- RTI כחלק מתהליך האבחון, מבדקי קשב וריכוז ספציפיים כגון Trail making, number cancelling, "יהלום 592"). משימה: תרגול של העברת הכלים בשטח וניתוח של התוצאות.	6.6
2	חלק ראשון: ניתוח המשימה מהמפגש הראשון וחשיבה משותפת על המקרים. תרגול של ניתוח דפוסי תוצאות דיאגנוסטיים עם מספר תיאורי מקרה שאביא חלק שני: לימוד של מבדק המוקסו ותרגול של העברה וניתוח תוצאות	6.6
3	חלק 1: טיפולם תרופתיים ולא תרופתיים להפרעת קשב – סקירה של המידע הקיים. חלק 2: עקרונות בהתערבות עם הורים לילדים עם קשיים בתפקודי הקשב הכרות עם גישת KID SKILLS וכן למידה אינטגרטיבית של כלים מגישות של סמכות הורית ושל טיפול בילד באמצעות ההורים. משימה: לבנות תוכנית התערבות להורים בשטח או על פי תיאורי מקרה שאביא.	6.6
4	המשך לימוד עקרונות בהתערבות עם הורים לילדים עם קשיים בתפקודי הקשב. + דיון בנוגע לתוכניות שנבנו - ניתוח המשימה מהמפגש הקודם וחשיבה משותפת על המקרים. + תרגול באמצעות משחקי תפקידים.	6.6
5	חלק ראשון: עקרונות בעבודה עם צוותי חינוך בדגש על בנייה של תוכניות עבודה משותפות עם צוות חינוכי ועל הדרכה מידעית לצוותים. כל משתתף יקבל "ערכת" הדרכה לצוות חינוכי (מצגת ודפים נלווים) שיאפשרו להם להביא את המידע למסגרות החינוך בהן הם עובדים. חלק שני: עקרונות בעבודה פרטנית עם תלמידים עם קשיים בתפקודי הקשב – יינתנו כלים מעשיים דיאלוגיים, התנהגותיים ואימוניים. משימה: בניית תוכנית עבודה פרטנית עבור תלמיד בשטח / תיאור מקרה שאתן.	6.6
6	חלק ראשון: ניתוח המשימה מהמפגש הקודם וחשיבה משותפת על המקרים. המשך - עקרונות בעבודה פרטנית עם תלמידים עם קשיים בתפקודי הקשב – יינתנו כלים מעשיים דיאלוגיים, התנהגותיים ואימוניים. מתן מענה לשאלות ונושאים נוספים שעלו + סיכום הקורס.	6.6
		40

12. פסיכותרפיה קוגניטיבית התנהגותית בילדים ובבני נוער

קורס דו שנתי

מרכזת: שולמית בנזימן, פסיכולוגית חינוכית מומחית-מדריכה, מדריכה מוסמכת מטעם איט"ה, רכזת צוות לטיפול קוגניטיבי התנהגותי בשפ"ח ירושלים.

המרצים לשנה"ל הנוכחית: מטפלים/מדריכים מוסמכים לטיפול קוגניטיבי התנהגותי מטעם איט"ה.

שולמית בנזימן: פסיכולוגית חינוכית מומחית-מדריכה, מדריכה מוסמכת מטעם איט"ה, רכזת צוות לטיפול קוגניטיבי התנהגותי בשפ"ח ירושלים.

אביב ברין: פסיכולוג קליני וחינוכי מומחה, חבר מומחה ומדריך מוסמך באיט"ה, מורשה להיפנוזה. בעל ניסיון קליני והדרכתי עשיר.

נעמי דותן: פסיכולוגית חינוכית מומחית, מטפלת מוסמכת ב CBT ומדריכה מוסמכת מטעם איט"ה, ומדריכה מוסמכת ב- REBT מטעם מכון אליס בניו יורק. מרצה ומדריכה בתוכניות ההכשרה לפסיכותרפיה התנהגותית קוגניטיבית, פיתחה כלים רבים לעבודה ב CBT ("לשחק באמ"ת).

ד"ר קלאודיה לנג: פסיכולוגית קלינית בכירה ומנהלת מרפאת חרדה ביחידה לפסיכיאטריה של הילד במרכז הרפואי שיבא, תל השומר. מלמדת ומדריכה בתוכנית הכשרה של איט"ה.

ד"ר יופ מאירס: פסיכולוג קליני, מומחה ומדריך בטיפול, אבחון והערכה (משרד הבריאות). שימש כראש המגמה לפסיכולוגיה חינוכית וקלינית של הילד באוניברסיטה העברית שנים רבות. לשעבר יו"ר האגודה הישראלית לטיפול התנהגותי-קוגניטיבי (איט"ה). בוגר מכון אליס בניו-יורק ומכון בק בפילדלפיה. מחבר מאמרים וספרים בתחום הטיפול ההתנהגותי-קוגניטיבי.

אביגיל סגל בן-עמי: פסיכולוגית קלינית מומחית, חברה מומחית ומדריכה באיט"ה, רכזת מרכז חוסן עציון.

יעל רימון: פסיכולוגית חינוכית מומחית-מדריכה. חברה מומחית ומדריכה מטעם איט"ה. ניהלה שנים רבות שירותים פסיכולוגיים חינוכיים, בעלת ניסיון טיפולי רחב ורב שנים, מלמדת ומדריכה בתוכניות הכשרה של איט"ה.

בנוסף, יגיעו מרצים/מומחים אורחים למתן הרצאות בנושאים שונים כגון טיפול מקוון בחרדה חברתית, שילוב טכנולוגיה, וכד'.

תיאור כללי של הקורס:

טיפול קוגניטיבי התנהגותי מבוסס על מודל טיפולי קצר טווח וממוקד מטרה, אשר יעילותו הוכחה במחקרים רבים. מטרת הטיפול הינן פיתוח גמישות פסיכולוגית, וכן פיתוח דפוסי חשיבה גמישים המובילים להגברת היכולת לקבל ולהתמודד עם מחשבות ורגשות מגוונים, תוך שימת לב לתפקוד יעיל ומקדם רווחה נפשית והגברה של התנהגות מסתגלת.

במהלך ההתערבות רוכשים מיומנויות וכלים שונים המסייעים לתהליכים של וויסות רגשי והתנהגותי, בתחום הגופני/פיזיולוגי, בתחום הרגשי, בתחום הקוגניטיבי (אמונות יסוד, סכימות) וכן דרכי פעולה והתנהגויות מסתגלות ויעילות יותר.

במהלך השנתיים, נלמד גישות של הגל השני וכן של הגל השלישי, המסייעות בהתמודדות עם נושאי עבר, דרכים לקבלת החלטות ופתרון בעיות, והתמודדות עם אתגרי חיים שונים, כולל אתגרים התפתחותיים בהווה ובעתיד.

בשנתו הראשונה, הקורס יעסוק בלימוד של שתי הגישות המרכזיות לטיפול קוגניטיבי התנהגותי (הטיפול הקלאסי לפי בק ו REBT של אליס), תוך התמקדות בפרוטוקולים המתאימים לילדים ובני נוער. במסגרת זו, נלמד נושאים דיאגנוסטיים שונים הקשורים לאתגרים התפתחותיים ופסיכופתולוגיה של גיל הילדות וההתבגרות, וזאת בהתאם לקלסיפיקציות של ה DSM 5. במסגרת

זו, נלמד כלים דיאגנוסטיים לעריכת אבחנה מבדלת (ראיון קליני חצי מובנה, שאלונים ומבחנים), שיהוו העמקה של הידע הקיים אצל פסיכולוגים שעובדים במסגרות החינוכיות, בתחומי הדיאגנוסטיקה השונים ויהוו בסיס לתפיסה אינטגרטיבית ותהליכי ההמשגה של קשיי הילד בהקשרים השונים: הילד, משפחתו, והמסגרת החינוכית בה הוא לומד. לאחר מכן נלמד דרכים להמשגת המקרה הטיפולי מהם נגזרות דרכי טיפול בילד ובהוריו וכן בניית תוכנית התערבות במסגרת החינוכית.

יילמדו פרוטוקולים מרכזיים (evidence based) בהפרעות החרדה של גיל הילדות וההתבגרות (חרדת פרידה, חרדה חברתית ואילמות סלקטיבית, חרדה מוכללת) וטיפול בהפרעות הקשורות לספקטרום של OCD. למידת הפרוטוקולים הטיפוליים יכללו בנוסף לעבודה עם הילד והוריו, מרכיבים של התערבות מערכתית ויחידנית בבתי הספר ובניית תוכנית טיפולית בהתאם; תוך מתן דגש לתפקידו הייחודי של הפסיכולוג החינוכי וההזדמנויות לבצע עבודה אינטגרטיבית ומערכתית הכוללת טיפול בילד ובהוריו וכן מתן ייעוץ טיפולי למערכת הלימודית במ הילד לומד.

במהלך **השנה השנייה**, ילמדו דרכי טיפול בנושאים של ניהול כעס והתנהגות תוקפנית של ילדים בגילאים שונים, המבוססים על מודלים לעבודה על ויסות רגשי-חברתי (ert- emotional regulation therapy), וכן נלמד מודלים להתערבות טיפולית בילדים עם ADHD וכן בילדים מאוחרים חברתית. בנושאים אלה, יינתן דגש על התערבויות קבוצתיות ומערכתיות, הכוללות, בנוסף לעבודה עם הילד והוריו, עבודה קבוצתית ומערכתית, תוך שילוב מודלים המדגישים למידה חברתית-רגשית (sel- social emotional learning) וכן תוכניות המתמקדות בהגברת תחושת השייכות של התלמידים וצמצום מעשי הצקה ובריונות. כחלק מלמידה זו, נלמד מודלים לויסות רגשי של James Gross וכן את הגישות המתמקדות בפרוטוקול האחד (transdiagnostic protocol) המבוסס על הגישה של ברלו. בהמשך יילמדו מודלים לטיפול מטא-קוגניטיבי, טיפול ב פוסט-טראומה וכן גישות של הגל השלישי (ACT).

מטרות הקורס: הקורס מיועד להקנות לפסיכולוגים ידע ומיומנויות מגוונות בתחום הטיפול הקוגניטיבי-התנהגותי בילדים, בני נוער, הדרכת הורים והתערבויות קבוצתיות ומערכתיות, שיאפשרו באמצעות הלימודים העיוניים, התרגילים וההתנסויות וכן עריכת התערבויות תחת הדרכה, לעסוק בפרקטיקה ובהערכה קוגניטיבית התנהגותית, תוך יישום של ידע דיאגנוסטי, פרוטוקולים וכן שימוש באסטרטגיות ובטכניקות שונות הקשורים לטיפול קוגניטיבי-התנהגותי.

אופן הלמידה: הלימוד במסגרת הקורס יכלול לימודים תאורטיים לצד לימוד של פרוטוקולים לטיפול בהפרעות שונות, התנסויות ותרגול של מושגים, אסטרטגיות וטכניקות שונות. דגש יינתן על דרכים להמשגה ותכנון התערבויות בתחום הפרט (ילד-הורה), המערכתי וכן בעבודה קבוצתית. בנוסף, כל פסיכולוג יידרש לעשות 5 התערבויות טיפוליות תחת הדרכה, על מנת להפנים את הנלמד וליישמו בשדה העבודה החינוכי.

דרישות הקורס:

- א. נוכחות מלאה
- ב. הגשת תרגילים, עבודות קריאה ועבודות של המשגה והתוויה טיפולית
- ג. ציון עובר במבדקים
- ד. כל פסיכולוג יידרש לטפל בשנה הראשונה ב-2 מטופלים ובשנה השנייה ב-3 מטופלים - תחת הדרכה
- ה. הצגת מקרה והגשת מקרה טיפולי בכתב בסיום כל שנת לימודים על פי כלל ה- single case
- ו. 20 שעות הדרכה קבוצתית לשנת הלימודים הראשונה ו 25 שעות הדרכה קבוצתית לשנת הלימודים השנייה, ע"י מדריך מומחה מטעם איט"ה (התערבויות פרטניות- הורים וילד, התערבויות קבוצתיות או מערכתיות)

***המעבר לשנה ב' מותנה בהשלמת כל החובות של שנה א'**

הקורס מיועד לפסיכולוגים מומחים או מתמחים לקראת מבחן המומחיות, בעלי ניסיון טיפולי ומוטיבציה להתמקצע בתחום. נדרשת המלצה של מדריך ומנהל הצוות/השפ"ח.

היקף הקורס, מועד ומיקום: הקורס הינו דו שנתי (200 שעות), 100 שעות שנתיות בכל שנת לימודים (התחייבות לשנתיים לימודים).

70 שעות אקדמאיות במהלך 14 מפגשים, אחת לשבועיים בימי ג' בשעות 15.00-19.30 + 4 ימים מרוכזים בחודש יולי בקמפוס של הר הצופים.

תעודת סיום - תינתן **רק** לאחר שנתיים, בסיום כל חובות לקורס
**** שנה שלישית** אופציונלית לפסיכולוגים המעוניינים בהכשרה רשמית של איט"ה

מבנה הקורס ותכנים: יתקיימו 14 מפגשים בני 5 שעות אקדמאיות ו-4 ימי מרוכזים בחודש יולי.

מפגשים	הנושא הנלמד	מס' שעות אקדמיות	שם מרצה
1	מבוא לטיפול קוגניטיבי התנהגותי: מרכיבים עיקריים בטיפול קוגניטיבי התנהגותי. תפיסות לינאריות לעומת אינטגרטיביות.	5	שולמית בנזימן
2	מבוא לטיפול קוגניטיבי התנהגותי: מחשבות אוטומטיות, סכימות, אפיון הטיות חשיבה.	5	שולמית בנזימן
3	- מרכיבים של הבנייה קוגניטיבית: דרכי אתגור - יישום ותרגול של טכניקות. - מרכיבי התוכנית הטיפולית. - יישום טיפולי של תאוריות למידה: למידה קלאסית ותרומתה להתפתחות פתולוגיה. - יישום בתכנית התערבות	5	שולמית בנזימן יעל רימון
4	- יישום טיפולי של תאוריות למידה: תאוריות למידה אופרנטית ותרומתה להתפתחות ושימור פתולוגיה. - תאוריית למידה חברתית (בנדורה) - יישום בתכנית התערבות.	5	שולמית בנזימן
5	- למידת קלסיפיקציות לפי DSM-5: הפרעות מרכזיות בגיל הילדות וההתבגרות - הפרעות חרדה בגיל הילדות וההתבגרות - שימוש בכלים דיאגנוסטיים לעריכת תהליכי המשגה ואבחנה מבדלת	5	שולמית בנזימן
6	המשגה: הצגת של מודלים מרכזיים - Murphy Friedberg and McClure(2002) and Christner (2006)	5	ד"ר יופ מאירס
7	- דרכי הערכה - עקרונות הטיפול ותכנון התערבות (פרטנית, משפחתית ועם צוות בית הספר)	5	שולמית בנזימן

8	חרדת פרידה : קריטריונים, אטיולוגיה, שלבי טיפול, ייעוץ לצוות בית הספר	5	ד"ר קלאודיה לנג
9	הפרעה חרדה חברתית : קריטריונים, ודרכי הערכה. למידת פרוטוקולים (קלאסיים, תוך הכנסת אלמנטים חדשים). ייעוץ לצוות ביה"ס.	5	שולמית בנזימן
10	• אילמות סלקטיבית – פרוטוקול לטיפול קוגניטיבי התנהגותי באילמות בורנית ("אוגי האוגר") • הפרעת פניקה : קריטריונים לפי ה-DSM-5 למידת האלמנטים המרכזיים בטיפול בהפרעה זו, השלכות להפרעות חרדה שונות	5	ד"ר קלאודיה לנג
11	עבודה על תהליכים מוטיבציוניים : הראיון המוטיבציוני	5	אביגיל סגל-בן עמי
12	טיפול ב-GAD - הפרעה חרדה מוכללת, קריטריונים, דרכי הערכה, אלמנטים מרכזיים בטיפול, הכנסה של מרכיבים מטא-קוגניטיביים.	5	ד"ר יופ מאירס
13	עבודה טיפול CBT בסרבנות בית ספר school refusal behavior : המודל של Kearney.	5	יעל רימון
14	טיפול בהפרעה טורדנית כפייתית - OCD והפרעות שבספקטרום	5	אביב ברין
*15	• מבוא לטיפול אמוטיבי רציונלי - Rebt - Ellis • הצגות מקרה	7.5	שולמית בנזימן
*16	• טיפול אמוטיבי רציונלי לילדים - Rebt •	7.5	ד"ר יופ מאירס
*17	• טיפול אמוטיבי רציונלי לילדים - Rebt – לשנות באמ"ת - מודל 10 השלבים • הצגות מקרה	7.5	ד"ר נעמי דותן
*18	• בניית מודל אינטגרטיבי להמשגה ותכנון התערבות (ילד, משפחה/הורים, בית ספר) • הצגות מקרה • מבדק מסכם	7.5	ד"ר יופ מאירס שולמית בנזימן
סה"כ שעות		100	

• מפגשים מרוכזים בחודש יולי

13. לגדול בתוך קשר – בית הספר כמרחב התפתחות וסביבה מקדמת בריאות נפשית של ילדים בסיכון

התוכנית פותחה ע"י ד"ר פלורה מור (אשלים-ג'וינט) ושפ"י משרד החינוך - מזל מנחם, יעל שחר, טלי טרגר ושות'

המנחה: טלי טרגר, פסיכולוגית חינוכית, מדריכה. מנהלת השירות הפסיכולוגי של עיריית מעלה אדומים. מנהלת מרכז טיפול במתבגרים בשפ"ח, מנהלת לשעבר של היחידה למיניות, זוגיות ומשפחה בשפ"י משה"ח, מנחה בתחום של אובדנות, נוער בסיכון ותכנית התקשרויות, קליניקה פרטית, מנחת קבוצות.

תאורי כללי של הקורס: בבית הספר המבקש לפעול כמרחב ללמידה והתפתחות נדרש הצוות החינוכי להכיל (containment) ולהכליל (inclusion) את כל הבאים בשעריו, מבוגרים וצעירים כאחד, להתחשב בשונות הטבעית בין התלמידים, ולקחת אחריות על רווחתם והשתלבותם בחברה. מחויבות הצוות היא להתפתחות של התלמיד כאדם שלם וכן למכלול צרכיו. צורכי העצמי של התלמיד כוללים: צרכים לימודיים-קוגניטיביים, אישיים-רגשיים ובינאישיים-חברתיים. בנוסף, חשוב לרתום את המשפחה והקהילה לשיתופי פעולה. זאת ליבת העשייה שיש להתכוון אליה.

מחקר¹ אורך שבחן את המסוגלות של בתי הספר לפעול כבית גידול אפשר לזקק את מאפייני היחסים ודפוסי האינטראקציה בין מורים ותלמידים ודמויות מגדלות בחייהם המזינים את הלמידה ואת ההתפתחות ומשפרים את תפיסת החוללות העצמית של התלמידים בבית הספר ואת תפקודם האישי-רגשי, הלימודי והחברתי, מצא ממצאים מעניינים.

ממצאי המחקר הראו בבירור כי הטנספורמציה ההתפתחותית שעברו התלמידים התרחשה במקביל לטנספורמציה אישית ומקצועית שעברו צוותי החינוך וההורים. **ממצאים אלה מהווים בסיס לפרקטיקה החינוכית הפסיכו-חברתית² המוצעת בקורס זה.**

מטרת הקורס: הקורס מיועד לפסיכולוגים חינוכיים אשר מעוניינים להתמחות בדינמיקה התוך האישית והבין אישית המאפיינת יחסי מורים, תלמידים והורים המזינה למידה והתפתחות. הקורס ייתן כלים לפיתוח יכולותיהם האישיות והמקצועיות של מורי בית הספר ואנשי המקצוע המלווים אותם, הן כפרטים והן כצוות, כך שיצליחו במשימתם המורכבת ליצור מענים חינוכיים המותאמים ליכולות הגלויות והסמויות של כלל תלמידיהם.

המהלך כולו נועד לאפשר ליצור בעזרת אנשי המקצוע של בית הספר והקהילה, רציפות של תהליכים חינוכיים מקדמים רווחה נפשית וחוסן וטיפול מערכתי על רצף הסיכון, המבטיחים לתלמיד מרחב גדילה ההולם את צרכיו בבית הספר ובמעגלי החיים הנוספים שלו, בבית ובקהילה.

אופן הלמידה:

מפגשי פתיחה וסיום כל שנה - יכללו:

1. היכרות בינאישית בתוך קבוצת הלומדים

¹ Mor, F, (2003) A Study of Psycho-Educational Intervention for Effective Educational Work with Underachieving Youth At-Risk in the Education System. Doctorate Dissertation Sussex University.

מור, פ' (2011). חקר התערבות פסיכו-חינוכית לטיפול בנער תת-משיג ובהליכי סיכון בסביבת חינוך משלימה – מחקר מעקב. פרסום פנימי, אשלים-ג'וינט ישראל. בתוך: התפיסה החברתית הפסיכו חברתית, בבתי הספר ביישובים ובאקדמיה – בסיסי מחקר (בתהליך הוצאה לאור).

² במסגרת מיזמים כגון – תכנית סח"ח ("סביבת חינוך חדשה") לבתי הספר התיכוניים, "רווחת הפרט" לחטיבות הביניים ו"אדם" לבתי הספר היסודיים, שאפשרו לזקק את תהליכי הלמידה הערבים להתפתחות המסוגלות של המורים לשמש גורם משמעותי בחיי כלל תלמידיהם ולספק להם את התנאים הנחוצים כדי לגדול ולהתפתח באופן מיטבי.

2. יחידה עיונית העוסקת בלמידה תאורטית ויישומית של מתודות, כלים ומיומנויות פסיכו- חברתיות לקיום יחסים בין מבוגרים משמעותיים ותלמידים המזינים למידה והתפתחות ותפקוד בחברה.
3. היכרות עם הטיפולוגיות והכלים לאבחון דינאמי של המסגרות החינוכיות השונות
4. ראיית על של התוכנית ומטרותיה
5. למידה ותרגול של כלים לעבודה קבוצתית ויצירת מבנים הדרכתיים בתוך המערכת הבית-ספרית שיאפשרו למידה חווייתית קבוצתית של אנשי חינוך הכוללות הצגות מקרה.

כל המפגשים במהלך השנה מורכבים משתי יחידות מרכזיות:

1. **יחידה עיונית העוסקת בלמידה תאורטית וחוייתית של מושגי מפתח בפסיכואנליזה העוסקים ביחסי המשולש שבין מבוגר - ילד - דרישות מציאות.** הלמידה החוייתית של מושגי מפתח פסיכואנליטיים מעשירה את האוריינטציה של הפסיכולוג לפיתוח מסוגלות הצוות לגדול ולגדל.

2. **הדרכה קבוצתית - שימוש במתודה ייחודית של הצגת מקרה לחקר התהליכים הבינאישיים והתוך-אישיים של המשתתפים בתוכנית כהתהליכים מקבילים לאלה המתקיימים במרחב בית הספר בין המבוגרים והצעירים.** הקורס יאפשר לימוד מעמיק של תהליכי התערבות מערכתיים ויבסס את האוריינטציה המקצועית של הפסיכולוג לשינוי מסוגלות צוותי בתי ספר להזין את צורכי הלמידה וההתפתחות של תלמידיהם כמפתח לתפקוד בחברה. המשתתפים ילמדו לאפיין את המהלכים המאפשרים להם ליצור סביבה חינוכית יציבה התומכת בצמיחה אישית ומקצועית של המורים, ובגדילה והתפתחות של תלמידים בסיכון, במצבי דוחק וטראומה ובמצבי משבר.

צירי התפתחות:

1. עיסוק בעולמו הפנימי של הפסיכולוג החינוכי
הציר הראשון נוגע בעולמו האישי של איש המקצוע, בחויית הסיכון וההדרה שלו, מערך הלחצים הפנימיים והחיצוניים המופעלים עליו, המפגש בין עולמו האישי למקצוע. שימוש המסייע ב"עצמו" להבנת צרכיו של כל תלמיד, ושל מחנכיו והוריו. הכלי האולטימטיבי לעבודה מצמיחה עם מורים תלמידים והורים הוא שימוש המסייע ב"עצמו" להבנת צרכיו של האחר. במוקד הלמידה נמצא איש המקצוע עצמו, על אישיותו, יכולותיו המקצועיות, השקפותיו האידיאולוגיות, היכרותו עם עצמו, מידת פתיחותו לזולת, זהותו האישית והסוציאלית, סגנונו האישי בלמידה, ביישוב קונפליקטים ובפתרון קונפליקטים תוך אישיים ובין-אישיים והיבטים אחרים ועוד.

למידה מסוג זה, המחברת בין עולמות התוכן של הסיכון לעולם האישי של איש המקצוע ולעולם המשותף של קבוצת אנשי המקצוע, היא שמביאה ליצירת תובנות ויכולות חדשות בעשייה פסיכו-חינוכית עם תלמידים ומערכות בסיכון, תובנות ויכולות שונות מאלה המתקבלות מעצם החשיפה לידע על תופעות הסיכון ודרכי הטיפול בהן.

2. עיסוק בעולם הבין-אישי של הפסיכולוג החינוכי
הציר השני מתמקד בעולם הבין-אישי של איש המקצוע ובקידום יכולתו ליצור דיאלוג מצמיח בתוך קשר מצמיח, לטפח מרחב פוטנציאלי של גדילה עם התייחסות ללמידה וצמיחה בהיבט הקבוצתי (קבוצת הלמידה הקלאסית וקשייה - הנחות היסוד של ביון). ציר זה קשור בהפנמה והעמקה במושגים בעלי ערך תרפויטי הקשורים לתיאוריות פסיכולוגיות המרחיבות את ההתבוננות ביחסי ההתאמה פסיכולוגיים בין המבוגר לילד ובין הילד וסביבתו. עולם תוכן זה מעשיר ומכוון את עבודת איש המקצוע. בדיון ביחסי ההתאמה:
תיאורית ההתאמה של ויניקוט - אובייקט מעבר, מרחב מעבר, אמא טובה דיה, תסכול אופטימאלי.

תיאורית ההתאמה של קוהוט - אמפטיה, כישלון אמפטי, זעם נרקיסיסטי וצורכי ה-Self.

דפוסי אינטראקציה עם מערכות ותלמידים בסיכון – דינאמיקה של דחייה, שעמום, ביטול ואפסיות, התכנסות והסתגרות, Freeze-Fight-Flight, חשדנות, עוינות, הכחשה, תלות ומשיכת תשומת לב, התחכמות, הרס והסתכנות.
תיאורית ההתאמה של ביון – תהליכים קבוצתיים, הכלה – מיכל, קבוצות עבודה וקבוצות הנחות יסוד.

בקורס יעלו נושאים המזמנים מפגש של המשתתפים עם הסיכון האישי, הבין-אישי והחברתי שהם עצמם חווים וחוו בעבר לצד דילמות וסוגיות העולות בעבודתם היומיומית. ההדרכה הקבוצתית מכוונת להגיע אל המניעים החבויים היוצרים את החיבור של איש המקצוע אל תלמידים בתהליכי סיכון – הילדות וההתבגרות שלו עצמו מאפשרת החיאה של עולמות העיסוק עם תלמידים – באופן המקדם את התפתחותם. המטרה היא שהפסיכולוג ילמד בהתאם לתפיסתו המתרחבת של תהליכי הצמיחה המביאים לגדילה והתפתחות תלמידים בתהליכי סיכון, כיצד לגדל את הצוות החינוכי וליצר תנאים מערכתיים שיביאו להתפתחות מרחב פוטנציאלי של צמיחה בבית הספר הן עבור התלמידים והוריהם והן עבור המבוגרים הפועלים באותה סביבה.

השיח הקבוצתי מכוון להתמודדות מעמיקה עם נושאים מכריעים, כגון: מקום איש המקצוע בבית הספר וההתמודדות האישית שלו עם תלמידים בתהליכי סיכון, הוריהם ומחנכיהם ועם הנהלת המוסד החינוכי.

3. עיסוק במתודות פסיכו-חינוכיות-סוציאליות
בציר השלישי מתרחשת הקניה של שיטות, מיומנויות, כלים ומתודות פסיכו-חינוכיות-סוציאליות אשר יסייעו להשיג את היעדים הנכספים. התפיסה הפסיכו-חינוכית מכוונת לפרקטיקה חינוכית אפקטיבית עם תלמידים ומערכות בסיכון, ומשום כך, מושם דגש על פיתוח מתודות ואסטרטגיות שיעילותן הוכחה בעבודה מעשית. להלן כמה ממתודות היסוד המהוות עמוד תווך בתפיסה הפסיכו-חינוכית-סוציאלית ומעניקות לקורס את צביונו הייחודי. כמובן שכל מתודה מתרוננת ממשמעותה כאשר היא נטולת שני הגרעינים של עיסוק ב"עצמי" וב"בין-אישי". כוחה התרפויטי של המתודה מתקבל מהיחס האישי והבין-אישי הצובע אותה.

א. **מתודת ניתוח המקרה** – מהווה את המתודה המרכזית בקורס - כל משתתף מעלה מקרה של תלמיד/מבוגר או מערכת בסיכון להדרכה, כאשר אפיון הצרכים ובניית ההתערבות נתמכים על ידי מספר מתודות נוספות שפותחו במסגרת הפרקטיקה החינוכית עם נוער ומערכות בסיכון: איתור דרגות הסיכון של התלמיד/מערכת, דיאלוג חינוכי, היכרות רב ממדית ושימוש בכלים של אסוציאציה, מרחב ומטאפורה כאשר לכל אורך הדרך מתקיימים, הן המרכיב האישי והן המרכיב הבין-אישי.

ב. **דיאלוג חינוכי** – מתודת-על המתייחסת להצמחה של יכולות חדשות של התקשרות ומחויבות בין-אישית בקרב ילדים ובני נוער פגיעים לסיכון - מערכת יחסים מתפתחת בין מבוגר לתלמיד המאפשרת לצמצם תחושות של ריחוק וניכור. הדיאלוג הוא כלי תקשורתי המאפשר לפעול לשילובם של ילדים הנמצאים בסכנה של התנתקות מן המערכת הנורמטיבית. בעזרת הדיאלוג יכולים אנשי הצוות החינוכי לצמצם את הניכור בינם לבין הילדים ולבנות בביה"ס התערבויות אפקטיביות שיאפשרו לטפל במצוקותיהם ועל ידי כך לעצור את המעגל המסלים של הכישלון ולמנוע היווצרותו של סיכון.

ג. **טיפולוגיה** – מתודת-על המתייחסת לחלוקת מקורות הסיכון לשלוש קטגוריות עיקריות אשר ההבחנה ביניהן מקדמת את יכולתו של איש החינוך לפרש נכון התנהגויות שונות של תלמידים ולמצוא את הדרכים אשר עשויות להרחיקם מן הסיכון. הדמיון בין התנהגויות קצה שונות לרוב גורר תגובות אחידות ובלתי מובחנות מהסביבה, כגון: הרחקה, הנמכת דרישות לימודיות, חיזוק חיובי, הענשה, ויתור על תפקוד הנער. תגובות אלה מחטיאות לעיתים קרובות את המטרה. רק תגובה מובחנת הניתנת לכל תלמיד כאינדיבידואל עשויה להביא לצמיחתו ולהתפתחותו הנורמטיבית.

הטיפולוגיה מציעה להבחין בין שלושה אבי טיפוס של בני נוער הנמצאים בתהליכי סיכון והתנתקות: א. סיכון והתנתקות על רקע חווית כישלון לימודי מתמשך מעיק, ב. סיכון והתנתקות, על רקע מצוקה רגשית קיומית ו-ג. סיכון והתנתקות, על רקע דפוסי התנהגות

אנטי-סוציאליים. אצל מרבית בני הנוער מצויים סימנים של שלושת הטיפוסים גם יחד, אך יחד עם זאת, ההנחה היא, כי אצל כל נער ניתן לבודד גורם דומיננטי אחד, המחולל את הניתוק והצובע את מכלול התחושות, המחשבות ודפוסי ההתנהגות.

ד. **הדרכה על הדרכה מערכתית** – כל משתתף מבנה תהליכי הדרכה צוותיים בבית ספרו סביב שלושה צירים מרכזיים של התפתחות צוות המורים- עיסוק בעולמו הפנימי של המורה כפרט וכחבר בצוות החינוכי, עיסוק בעולם הבין-אישי של המורה, עיסוק בעשייה פסיכו-חינוכית-סוציאליות הנתמכת באסטרטגיות של הדיאלוג, האיתור, ניתוחי המקרה, הטיפולוגיה ועוד.

דרישות הקורס: השתתפות פעילה ונוכחות בכל המפגשים (תותר העדרות של עד 20%), קריאת חומר תיאורטי, הצגות מקרה

הגשת עבודה: ניתוח מקרה, התערבות מערכתית מתועדת, רפלקציה על התהליך.

היקף הקורס: 80 שעות בשנתיים – בשנה א' 40 ש', 2 ימים מרוכזים בשנה ב' + 6 מפגשים של 4 שעות אקדמיות.

מועדי הקורס: מפגש פתיחה – 22.09.19 – 09:00-15:45 ואז במהלך השנה 7 מפגשים בימי שלישי בין השעות 13:00-15:00 בתאריכים 19/11/19, 19/12/19, 17/12/19, 31/12/19, 14/1/20, 28/1 ומפגש מסכם שנה ביום שני ה 02.03.20 בין השעות 09:00-15:45

מיקום: בית הספר לחינוך, האוניברסיטה העברית הר הצופים, ירושלים.

מפגשים	הנושא הנלמד	מספר יחידות לימוד לכל נושא*
מפגש ראשון	היכרות בינאישית חוויתית + יחידה עיונית בתיאוריות פסיכו-חינוכיות של בית הספר כמרחב ללמידה והתפתחות + רכישת מתודות לעבודת הדרכה קבוצתית	8
מפגש שני	א. יחידת לימוד תיאורטי – מושגי יסוד בפסיכו-אנליזה פרויד והלא מודע ב. הצגת מקרה	3.6
מפגש שלישי	א. יחידת לימוד תיאורטי – ויניקוט – אובייקט מעבר ומרחב מקרה ב. הצגת מקרה	3.6
מפגש רביעי	א. יחידת לימוד תיאורטי – ויניקוט – אמא טובה דיה ותסכול אופטימלי ב. הצגת מקרה	3.6
מפגש חמישי	א. יחידת לימוד תיאורטי – קוהוט ואמפטיה ב. הצגת מקרה	3.6

3.6	א. יחידת לימוד תיאורטי – כשל אמפטי וזעם נרקסיסטי ב. הצגת מקרה	מפגש שישי
3.6	א. יחידת לימוד תיאורטי – קוהוט צרכי העצמי וסוגי טרנספרנס ב. הצגת מקרה	מפגש שביעי
3.6	א. יחידת לימוד תיאורטי – ב. הצגת מקרה	מפגש שמיני
8	היכרות עם טיפולוגיות וכלים לאבחון דינאמי של המסגרות החינוכיות השונות הסתכלות על של התוכנית ומטרותיה עבודה על בניית קבוצות הדרכה בבית הספר. הצגות מקרים עם סוגיות "פרידה" וסיכום השנה	מפגש מסכם שנה
סה"כ 40 שעות שנתיות		

14. טיפול בילדים שעברו פגיעה מינית **בשיתוף מכון חרוב והמדרשה לפסיכולוגיה חינוכית** **רכזת הקורס: טלי שלומי ושיפרה קלמנוביץ'**

המנחות:

רכזת הקורס:

טלי שלומי: מנהלת תחום פגיעות מיניות ואוכלוסיות, מכון חרוב. בעלת תואר ראשון בעבודה סוציאלית ותואר שני במנהל עסקים. בעלת ידע וניסיון ניהולי ומקצועי רב, שצברה במהלך שנות עבודתה במשרד הרווחה במטה האגף לשירותים חברתיים ובמכון מאיר-ג'וינט-מכון ברוקדייל בצוות ילדים ונוער.

שיפרה קלמנוביץ': פסיכולוגית חינוכית מומחית ומדריכה, בשפ"ח ירושלים. בעבר עבדה במשך שנים רבות במיט"ל. רכזת התחום של מיניות ומניעת פגיעות מיניות בשפ"ח ובמחוז ירושלים, שפ"י. רכזת מרכז למתן מענה טיפולי לילדים שעברו פגיעה מינית בשפ"ח ירושלים. מטפלת מוסמכת בילדים שעברו התעללות, בעלת קליניקה פרטית.

מרצים, מדריכים ומנחי הקורס:

חפצי רנד: מנהלת את מרכז עלם לטיפול בפגיעות מיניות בילדים עפולה ועמקים. עו"ס קלינית ופסיכותרפסטית, מטפלת ומדריכה. את החשיפה לתחום הטראומה המינית התחילה בעבודתה כעו"ס נערות במלכישוע, קהילה טיפולית לנוער מכור. שם החיבור בין התמכרויות ופגיעות מיניות שלח אותה להעמיק בנושא. התמחתה בטראומה במסלול MA ובהשתלמויות והכשרות של מכון חרוב ומשרד הרווחה.

ברברה רייכר: בעלת תואר שני בעבודה סוציאלית קלינית. מטפלת ומדריכה מוסמכת לטיפול משפחתי. ניהלה בעבר את המרכז הקליני של אל"י (האגודה להגנת הילד). עובדת באופן עצמאי כמטפלת, מדריכה ומרצה בנושאים הקשורים לפגיעות מיניות בילדים. יועצת למשרדי החינוך, הרווחה, והבריאות, ידית בית המשפט בנושאים של פגיעה מינית, ופירסמה מאמרים בארץ ובחו"ל בתחום זה.

איריס ישראלי: פסיכולוגית קלינית, מדריכה מטפלים המתמחים בטיפול בנפגעי טראומות מיניות וכן מרצה ומלמדת במסגרות שונות.

פיראס אבו שמעה:

בעל תואר ראשון בעבודה סוציאלית, ותואר שני בלימודי פסיכואנליזה. למד פסיכותרפיה בחברה הישראלית לפסיכואנליזה בירושלים. במהלך הכשרה פסיכואנליטית באיגוד הישראלי לפסיכולוגיה העצמי. עבד כמטפל עם מכורי סמים, נוער במצבי סיכון ומצוקה וילדי רחוב. וגם כמטפל בתחנה לבריאות הנפש לילד ונוער על שם אילן, בעל קליניקה פרטית במזרח ירושלים. מרצה, מדריך ומעביר סדנאות בתחום הפסיכותרפיה.

עדי יבין: מטפלת באומנות, טיפלה שנים רבות במיט"ל ומדריכה ובתחום של טיפול בילדים ובבני נוער שעברו פגיעה מינית ובילדים עם התנהגות מינית לא מותאמת ופוגעת.

גיא עינת: קרימינולוג, בוגר 'התוכנית הישראלית לפסיכותרפיה קוגניטיבית-התנהגותית'. קצין בריאות נפש במילואים. מנהל קליני למרכז 'אפיק' המטפל בילדים ונוער עם התנהגות מינית פוגעת - עמותת 'יחדיו', ב"ש. במסגרת התפקיד אמן על הכשרה והדרכת הצוות הטיפולי והמנהל לאבחון וטיפול בתחום הפגיעות המיניות; יועץ קליני ליחידה לטיפול בילדים ובני נוער עם התנהגות מינית פוגעת - עמותת בית לכל ילד; מפעיל מיזם 'שיחה' הכולל הפעלת קליניקה פרטית ומתן שירותי חינוך, ייעוץ, שיקום, טיפול והכשרה בתחום המיני-חברתי.

מדריך מקצועי במספר מרכזים טיפוליים ויחידות חוק נוער במשרד הרווחה : מרכז ההגנה 'בית לין'; היחידה לטיפול בנערה - קרית גת; יחידת חוק נוער רמת-גן; מדריך ומכשיר אנשי טיפול בתחום הפגיעות המיניות (מרכז ענב"ל, מרכז מאור, מרכז אל"י, מכון חרוב, ביי"ח שער מנשה ועוד). **מרב סבן:** עובדת סוציאלית קלינית, מנהלת מרכז מיט"ל - מרכז טיפולי לילדים שעברו פגיעה מינית.

ד"ר פורטו בן הרוש: פסיכיאטר ילדים, מנהל מרכז לטראומה בהדסה.

דניאלה מליק שטרן: חוקרת ילדים במרכז ההגנה בירושלים. סיימה לימודי תואר ראשון בעבודה סוציאלית באוניברסיטה העברית, לימודי המשך בבר אילן בטיפול ילד ונוער, לימודי הדרכת סטודנטים באוניברסיטת חיפה, לומדת כעת למסטר בקרימינולוגיה באוניברסיטה העברית. חוקרת ילדים, מוסמכת לחקירות ילדים בעלי צרכים מיוחדים.

עופרה בן דוד: פסיכולוגית חינוכית מומחית ומדריכה, רכזת התחום של מיניות ומניעת פגיעות מיניות במחוז תל אביב, שפ"י. מטפלת מוסמכת בילדים שעברו התעללות, בעלת קליניקה פרטית. **רחל סובר:** פסיכולוגית קלינית מומחית ומדריכה. מדריכה במרכז סיוע וקבוצות רבות של מטפלים בתחום של פגיעות מיניות.

ד"ר נדיה מסארווה: פסיכולוגית חינוכית מומחית ומדריכה, מנהלת שפ"ח ג'ת. רכזת ארצות בתחום של מיניות ומניעת פגיעות מיניות בחברה הערבית, שפ"י. חוקרת בתחום הפגיעות המיניות באוניברסיטת חיפה. מנחת קבוצות וצוותים מקצועיים. מטפלת דיאדת מומחית, ומטפלת מוסמכת בילדים שעברו התעללות, בעלת קליניקה פרטית.

איריס הלמן: פסיכולוגית חינוכית מומחית ומדריכה. מנהלת רכזי התחום של מיניות ומניעת פגיעות מיניות ברמה הארצית, שפ"י. מטפלת מוסמכת בילדים שעברו התעללות, בעלת קליניקה פרטית.

***יתכנו שינויים במרצים**

תיאור כללי של הקורס:

הקורס יתמקד בהכשרת הפסיכולוגים לטיפול בילדים ובבני נוער שעברו פגיעה מינית. הקורס יאפשר העמקת הידע בתחום של מיניות בפרספקטיבה התפתחותית תוך התייחסות למתן מענה טיפולי לילדים ולבני נוער שעברו פגיעה מינית. תהיה התייחסות להתערבויות מערכתיות סביב חשד או גילוי של פגיעה מינית אצל ילדים ובני נוער. נלמד על הדינמיקה של פגיעה מינית, על איך לדבר עם ילדים כאשר יש חשד שנפגע מינית ועל סימני מצוקה ודרכי אבחון של ילדים אשר לא מדברים על הפגיעה. כמו כן, תהיה התייחסות להשלכות של פגיעה מינית, לילדה/עם התנהגות מינית לא מותאמת ופוגעת, למרכיב המשפחתי ולפגיעות מיניות בתוך המשפחה. תוך למידה על הצורך בעבודה בשיתוף פעולה עם גורמים מקצועיים שונים, במהלך הקורס יתאפשר למידה על החשיבות של התייחסות תרבותית לנושא של פגיעות מיניות ויושם דגש בצורך לרגישות תרבותית בהתערבויות בין מקצועיות במקרים אלו. הקורס נועד לפסיכולוגים עם ניסיון רב בטיפול ויושם דגש על הבנת הייחודיות של טיפול בילדים שעברו פגיעה מינית.

מטרות הקורס:

להגדיל את המאגר של פסיכולוגים חינוכיים המתמחים בטיפול בילדים שעברו פגיעה מינית, ובני משפחותיהם, באמצעות הקניית ידע תיאורטי מתקדם וכלים יישומיים להתמודדות עם התופעה.

הקורס מיועד:

לפסיכולוגים חינוכיים מומחים (או לקראת סיום ההתמחות), כולל מדריכים ומנהלים: כאשר כחצי מהמשתתפים יהיו מהחברה הערבית. נדרש ניסיון **רב בטיפול בילדים**, של לפחות שלוש שנים. ניתן לפנות למארגני הקורס במידה ולא עומדים בדרישה זו.

אופן הלמידה:

הקורס יישלב לימוד תיאורטי במשולב עם התנסות בשני טיפולים, שילווה בקבוצות יותר קטנות במסגרת הקורס בנוסף להדרכה אישית (או קבוצות הדרכה קטנות), מחוץ לשעות הקורס. • יתקיימו 8 מפגשים ארוכים מ**9:00 עד 15:00** בחודש **יולי 2020** ובחודש **ספטמבר 2020** ובדצמבר 2020 (חנוכה). מאוקטובר, יתקיימו **מפגשים שבועיים** בין השעות **15:30-12:15** לסירוגין בימי שלישי של המדרשה וביום אחר בשבוע החלופי.

- מספטמבר 2020 ימי הלימוד יכללו יחידות לימוד פרונטאליות ויחידות שיתמקדו בעבודה הקלינית עם המטופלים.

שכר לימוד: 1600 ₪

- בחודש יולי יהיו שלושה מפגשים ארוכים ובספטמבר יתקיימו ארבעה מפגשים ארוכים. החל מספטמבר כל מפגש יכלול עבודה בקבוצה קטנה שילווה את הטיפול של משתתפי הקורס.
- עם תחילת הלימודים במדרשה לאחר החגים, יחלו מפגשים שבועיים קצרים יותר. בשבוע של המדרשה הקורס יתקיים בימי ג' בין 12:15 עד 15:30. יום הלימודים בשבוע החלופי (השבוע שבו אין מדרשה), יקבע בחודשים הראשונים של 2020. בחנוכה 2020 יערך עוד יום לימודים אחד ארוך בין השעות 09:00-15:00.

דרישות הקורס:

טיפול ב-2 מקרים של ילדים שעברו פגיעה מינית וקבלת הדרכה אישית/או בקבוצת הדרכה קטנה. הדרכה זו הינה מחוץ לשעות הקורס. כל משתתף נדרש להתחיל טיפול עד לתחילת ספטמבר 2020. נוכחות מלאה ב-90% מהמפגשים. קריאת חומר תיאורטי שילווה את הנלמד.

היקף הקורס:

סה"כ אורך הקורס 100 שעות אקדמיות.

מועדי הקורס:

3 ימים מרוכזים ביולי 2020: יום שני, 02.07.2020; יום חמישי, 16.07.2020; יום שני, 20.07.2020
4 ימים מרוכזים בספטמבר 2020: יום שני, 07.09.2020; יום שלישי, 15.09.2020; יום שני, 21.09.2020; יום שלישי, 29.09.2020
יום מרוכז בחנוכה (טרם נקבע תאריך).
ימי שלישי של המדרשה: 13.10.2020; 27.10.2020; 10.11.2020; 24.11.2020; 8.12.2020;
מפגש ארוך בחנוכה; 22.12.2020; 5 מפגשים בשבועות בין תאריכים אלו יקבעו בתחילת 2020.

* לשאלות, התלבטויות או בירורים ניתן לפנות לשיפרה קלמנוביץ:

klshifra@jerusalem.muni.il

תחנת רמות (שפ"ח ירושלים): 025710669

נייד: 0506400454

מבנה הקורס ותכנים:

מספר מפגש ותאריך	שעות	הנושאים הנלמד	מס' יח' לימוד לכל נושא
מפגש ארוך. יום שני : 6.07.2020 * חפצי רנד * שיפּרה קלמנוביץ	9:00-15:00	❖ פגיעה מינית - מבוא ❖ תיאוריות התפתחותיות בשלבי התפתחות שונים ❖ השלכות נפשיות של טראומה לאורך ציר ההתפתחות (גיל הרך, חביון וגיל ההתבגרות) ❖ סוגיות חשובות בהתערבות מערכתית בשלב החשיפה. מקום הפסיכולוג החינוכי סביב מקרים של פגיעה מינית שכולל התייחסות למעגלים שמעורבים באירוע. ❖ חובת דיווח והמשך קשר ושיתוף פעולה בין המסגרת החינוכית, הרווחה, המטפל וכד'. ...	4 3
מפגש ארוך. יום חמישי : 16.07.2020 * חפצי רנד * ברברה רייכר	9:00-15:00	❖ התפתחות מינית נורמטיבית ולא מותאמת בגיל הרך ובבית ספר יסודי. ❖ התפתחות מינית נורמטיבית ובריאה בגיל ההתבגרות כולל השפעות חברתיות ותרבותיות והתנהגות מינית לא מותאמת בגיל זה. ❖ האבחון הפסיכודיאגנוסטי לגבי פגיעה מינית, כלים אבחוניים : ביטויים או סימנים של פגיעה מינית במבחנים השלכתיים.	3 4
מפגש ארוך. יום שני : 20.07.2020 * ברברה רייכר	9:00-15:00	❖ הטיפול בילד - מאפיינים ייחודיים בטיפול בילד נפגע פגיעה מינית. השלכות לטווח קצר וארוך, סימפטומים, דרגת הנזק, מטרות טיפוליות, שלבי הטיפול, התהליך הטיפולי, תהליכי התנגדות, העברה - העברה נגדית, השלכה.	7
מפגש ארוך יום שני 7.9.2020 * איריס ישראלי * ברברה רייכר * פיראס אבו גוש	9:00-15:00	❖ טיפול בבני נוער ❖ דינמיקת הסוד ואלמנט ההכחשה, כיצד לעודד ולאפשר חשיפה ❖ תסמונת ההסתגלות לפגיעה מינית, "הסינדרום של סודיות" - למה ילדים לא מספרים. דינמיקה של הסוד וההכחשה.	3 2 2

	❖ חשיפת הסוד : זיהוי ואבחון פגיעה מינית באינטימיק. הילד שחושף את הפגיעה ב"טעות", דרך ציור, חיבור, התנהגות... ❖ ❖ ליווי התנסות קלינית בקבוצות קטנות		* עדי יכין
2 3 2	❖ התנהגות מינית פוגעת, מעגל הפגיעה ❖ טיפול בילדים בעלי התנהגות מינית פוגעת ❖ ליווי התנסות קלינית בקבוצות קטנות	15:00 - 9:00	מפגש ארוך יום שלישי 15.9.2020 * גיא עינת * פיראס אבו גוש * עדי יכין
5 2	❖ ההיבט המשפחתי : חווית ההורים והאחים במשפחה שהילד נפגע מינית מאפיינים של משפחות הנמצאות בסיכון להתעללות מינית. פגיעה בתוך המשפחה : גילוי עריות, פגיעה בין אחאים. המשפחה / ההורה הלא פוגע כמערכת חיונית להחלמה ❖ ליווי התנסות קלינית בקבוצות קטנות	15:00 - 9:00	מפגש ארוך יום שני 21.9.2020 * מרב סבן * פיראס אבו גוש * עדי יכין
5 2	❖ השלכות לטווח קצר וארוך - פגיעה עצמית, אובדנות, סמים, יחסי מין, נשירה, עבריינות ❖ ליווי התנסות קלינית בקבוצות קטנות	15:00 - 9:00	מפגש ארוך יום שלישי 29.9.2020 * איריס ישראלי * פיראס אבו גוש * עדי יכין
2 2	❖ ה"תמונה הקלינית" של הילד שעבר פגיעה מינית. השפעות קצרות וארוכות טווח. השלכות נפשיות (כגון : הפרעה פוסט טראומטית מורכבת, סומטיזציה, דיסוציאציה וכד'...) ודרכי טיפול באוכלוסייה זאת ❖ הילד האסימפטומטי. האם כל ילד שעבר פגיעה מינית חייב טיפול? ❖ מתי נדרש הערכה פסיכיאטרית וחשיבה על טיפול תרופתי?.. ❖ ליווי התנסות קלינית בקבוצות קטנות	12:15 - 15:30	מפגש קצר 1. יום ג': 13.10.2020 * ד"ר פורטו בן הרוש * פיראס אבו גוש * עדי יכין

2	❖ תפקיד חוקר הילדים וסמכויותיו קשרים בין הקהילה למוסדות הממשלתיים	12: 15 - 15: 30	מפגש קצר 2 אוקטובר 2020 * דניאלה מליק שטרן
2	❖ ליווי התנסות קלינית בקבוצות קטנות		* פיראס אבו גוש * עדי יכין
2	❖ השאלה הישירה, איך שואלים? מתי שואלים? השלכות של השאלה הישירה.	12: 15 - 15: 30	מפגש קצר 3 יום ג' 27.10.2020 עופרה בן דוד
2	❖ התנסות חווייתית ❖ ליווי התנסות קלינית בקבוצות קטנות		* פיראס אבו גוש * עדי יכין
2	❖ טראומטיזציה משנית, בקרב אנשי מקצוע - איפה כל זה פוגש אותי? התמודדות רגשית של המטפל.	12: 15 - 15: 30	מפגש קצר 4 נובמבר 2020 * ברברה רייכר
2	❖ ליווי התנסות קלינית בקבוצות קטנות		* פיראס אבו גוש * עדי יכין
2	❖ העברה, העברה נגדית, השלכות... "סיפור" הילד משתחזר בחדר הטיפול.	12: 15 - 15: 30	מפגש קצר 5 יום ג' נובמבר 2020 * מרב סבן
2	❖ ליווי התנסות קלינית בקבוצות קטנות		* פיראס אבו גוש * עדי יכין
2	❖ השלכות של פגיעה מינית עם התמקדות על התופעה של דיסוציאציה.	12: 15 - 15: 30	מפגש קצר 6 נובמבר 2020 * ד"ר פורטו בן הרוש
2	❖ ליווי התנסות קלינית בקבוצות קטנות		* פיראס אבו גוש * עדי יכין
2	❖ שיטות טיפול ממוקדי טראומה: DBT	12: 15 - 15: 30	מפגש קצר 7 יום ג' נובמבר 2020 * רחל סובר
2	❖ הצגת מקרה - Case ← Studyדיון.		* פיראס אבו גוש * עדי יכין
2	❖ ליווי התנסות קלינית בקבוצות קטנות		

2	❖ רגישות תרבותית בטיפול (החברה הערבית, המגזר החרדי, דתיים וכד')	12:15 - 15:30	מפגש קצר 8 דצמבר 2020 * נדיה מסארווה * פיראס אבו גוש * עדי יכין
2	❖ ליווי התנסות קלינית בקבוצות קטנות		
2	❖ פגיעה מינית באינטרנט וברשתות החברתיות. היכרות עם התופעה, התערבות מערכתיות בהקשר של פגיעה מינית "וירטואלית". ❖ דרכי טיפול בפגיעה מינית באינטרנט. האם זה דומה לטיפול בילדים/מתבגרים שעברו בפגיעה מינית באופן אחר? דרכי מניעה.	12:15 - 15:30	מפגש קצר 9 יום ג דצמבר 2020 * איריס הלמן * פיראס אבו גוש * עדי יכין
2	❖ ליווי התנסות קלינית בקבוצות קטנות		
5	❖ עבודה עם הורים סדנא חוויתית וכלים טיפוליים נוספים לעבודה עם ילדים שעברו פגיעה מינית	9:00-15:00	מפגש ארוך חנוכה דצמבר 2020 * ברברה רייכר * פיראס אבו גוש * עדי יכין
2	❖ ליווי התנסות קלינית בקבוצות קטנות		
2	❖ השלכות של פגיעה מינית על ההורים ועל המשפחה, כאשר הפגיעה מחוץ למשפחה.	12:15 - 15:30	מפגש קצר 10 דצמבר 2020 * מרב סבן * פיראס אבו גוש * עדי יכין
2	❖ ליווי התנסות קלינית בקבוצות קטנות		
2	❖ ואיפה זה פוגש אותנו? ❖ קונפליקטים ודילמות של איש המקצוע במפגש עם נפגע אלימות מינית ❖ עמדות רגשיות כלפי ילדים נפגעי תקיפה מינית והתמודדות עם העמדות הרגשיות של המטפל. ❖ משוב חשיבה ותכנון להמשך... ❖ ליווי התנסות קלינית בקבוצות קטנות	12:15 - 15:30	מפגש קצר 11 ינואר 2021 * ברברה רייכר * פיראס אבו גוש * עדי יכין
2			

תכניות לפיתוח מנהלים בשפ"חים

תש"פ

תוכן עניינים:

4. קורס מקיף (127 שעות) להכשרת מנהלים, סגנים וראשי צוותים בשפ"חים, מחזור ד' תש"פ. כולל טופס הרשמה.
5. קורס מקוצר (42 שעות) למנהלים ותיקים שלא עברו עד כה קורס מנהלי שפח"ים או שלמדו לפני שנים רבות ומעוניינים להיחשף לידע ונושאים עדכניים בתחום הניהול.
6. קורס בן 40 שעות : המנהל הניהול ואני – קורס מבוא להכרת עולם הניהול, המיועד לפסיכולוגים מומחים ומדריכים בעלי תפקיד ריכוז תחום מקצועי בשפ"ח ומומלצי פסיכולוג מחוזי

משרד הפנים

המינהל הפדגוגי
השרות הפסיכולוגי
ייעוצי
אגף פסיכולוגיה

מפעם מעלה אדומים
מרכז אזורי לפיתוח מוניציפלי
לאזור יהודה והשומרון
מתמחה בחינוך, רווחה
ושפ"ע

קורס להכשרת מנהלי שירותים פסיכולוגים חינוכיים, סגנים וראשי צוותים מחזור ד' תכנית הלימודים התש"פ 2019/2020

אודות הקורס

אגף פסיכולוגיה בשפ"י מפעיל בשותפות עם מפע"ם מעלה אדומים קורס ארצי להכשרת מנהלי שירותים פסיכולוגים חינוכיים, סגנים וראשי צוותים. הקורס מתקיים באמצעות המדרשה ללימודים מתקדמים בפסיכולוגיה חינוכית.

מטרת הקורס המרכזית היא לאפשר ללומדים פיתוח זהות מנהיגותית ובניית יכולות ניהוליות תוך הקניית ידע וכלים להובלה וניהול של שירות פסיכולוגי חינוכי במציאות המורכבת של השפ"ח במאה ה-21.

הקורס מחבר בין תיאוריות ניהוליות, לחיי המעשה היומיומיים. המשתתפים ילמדו תפיסות, מודלים ואסטרטגיות למנהלים, לצד שיטות פרקטיות הניתנות ליישום בשטח. כולל הקניית כלים המאפשרים למשתתפים להכיר את עצמם כמנהלים, ולפתח מיומנויות של ניהול וקבלת החלטות. הלומדים יוכלו להתנסות במצבים שונים של ניהול כגון: הערכה ומתן משוב, ניהול קונפליקטים, הנעת עובדים ועוד.

הקורס מנגיש תיאוריות עדכניות מעולם הניהול לצד תרגול משמעותי של דילמות מחיי היומיום של המנהל בשפ"ח. נדרשת השתתפות פעילה של המשתתפים בקורס בהצגת וניתוח מקרים מהעולם הניהולי של השפ"ח.

היקף הקורס: 127 שעות אקדמיות.

עלות הקורס: 4,950 ₪. הקורס מוכר ע"י קרן ידע של הסתדרות המח"ר לקבלת החזר כספי חלקי.

מועדי הקורס: ימי חמישי אחת לשבועיים בין השעות 09:00 - 15:15 (כולל הפסקה אחת של 1/2

שעה ושתי הפסקות קצרות של רבע שעה כל אחת).

תחילת הקורס: 24.10.19

סיום הקורס: יוני 2020

תאריכי הקורס:

24.10.19, 7.11.19, 21.11.19, 5.12.19, 19.12.19, 2.1.20, 16.1.20, 30.1.20, 13.2.20, 27.2.20, 12.3.20, 26.3.20, 2.4.20, 16.4.20, 30.4.20, 14.5.20, 21.5.20 (4.6.20 רזרבי)

מקום הקורס: אזור המרכז, הודעה על מיקום מדויק תימסר בהמשך.

לבוגרי הקורס תוענק תעודה מטעם מפעם מעלה אדומים- משרד הפנים, משרד החינוך-האגף לפסיכולוגיה והמדרשה הארצית ללימודים מתקדמים בפסיכולוגיה חינוכית, שפ"י.

תנאי לקבלת התעודה: נוכחות בכל מפגשי הקורס ולא פחות מ-80% מהשיעורים (בכפוף לאישור מסודר לסיבת ההיעדרות). עמידה במטלות הקורס כפי שתוגדרנה בתחילת הלימודים.

דרישות הקורס: השתתפות מלאה ופעילה בשיעורים ועבודת גמר שתוגש עד לתאריך 14.5.20.

רכז הקורס : צחי גלצר - פסיכולוג חינוכי, מנהל שפ"ח אלקנה ורכז תחום פיתוח מנהלים באגף פסיכולוגיה. בעל ניסיון רב כיועץ ארגוני בתחום פיתוח מנהלים במגזר הציבורי והעסקי. מייל: tsachigal11@gmail.com

המרצים בקורס: (ייתכנו שינויים בהרכב המרצים)

איילת שקולניק - מתמחה בעבודה עם המגזר השלישי והציבורי, ובעלת ניסיון רב בהובלת תהליכי אימון ארגוני בבתי-ספר, עמותות, קרנות וגופי תרבות. עורכת-דין בעלת תואר שני ביישוב סכסוכים ומגשרת מוכרת מטעם בתי המשפט, ובוגרת בית הספר למנהיגות חינוכית (מנדל). הוסמכה כמאמנת אישית וארגונית מביה"ס הבינ"ל לאימון CTI ובעלת הסמכה כמאסטר ב-NLP. מאמנת מנהלים באימון אישי ובהנחיית מנהלים למכרזים בתפקידי ניהול. בעלת קליניקה לאימון אישי ותהליכי NLP.

ציפורית גליק – פסיכולוגית תעסוקתית-ארגונית מומחית, דוקטורנטית שנה ד' במסלול לפסיכולוגיה פוליטית באוניברסיטה העברית, מוסמכת EFQM, הסמכה בהנחיית קבוצות, פסיכותרפסטית בגישה ממוקדת (STP), בעלת משרד יעוץ ופיתוח ארגוני לרשויות. בעלת ניסיון רב בגיבוש אסטרטגיה ארגונית ופיתוח מנהלים.

רונית קורץ - פסיכולוגית חברתית ארגונית. יועצת ארגונית בכירה, מרצה לתואר שני במרכז הבינתחומי, מנחת קבוצות מוסמכת, פסיכותרפסטית. מנחה ומורה לקונסטלציה משפחתית ומערכתית. מנחה תהליכי שינוי אסטרטגיים, עיצוב תרבות ארגונית, פיתוח צוותי הנהלה ויעוץ אישי למנהלים. עובדת מזה 5 שנים עם השרות הפסיכולוגי החינוכי, מלמדת ומדריכה מנהלים ובעלי תפקידים בהיבטים המערכתיים.

ד"ר חגי אגמון שניר - מנהל את המרכז הבין תרבותי לירושלים מאז היווסדו בשנת 1999. בוגר בית הספר למנהיגות חינוכית (מנדל). בעל תואר דוקטור במדעי המוח מהאוניברסיטה העברית.

ד"ר יעקב (צימי) צימרמן - פסיכולוג ויועץ ארגוני. עד סוף שנת 2010 שימש כמרצה בחוג לפסיכולוגיה באוניברסיטת חיפה במגמה הקלינית-חינוכית. ניהל במשך 10 שנים את האגף החינוכי בתחנה לבריאות הנפש – "תחנת העמקים". מקימו ומנהלו של מכון "פירס" (המרכז לפסיכולוגיה יישומית רב ממדי) המתמחה בפיתוח ויישום תוכניות הכשרה לבעלי תפקידים בתחומי החינוך והניהול, יעוץ ארגוני למערכות מוניציפליות, משרדי ממשלה ומערכת החינוך. משמש כיועץ לארגונים ציבוריים, ממשלתיים ועסקיים ברחבי הארץ.

ד"ר יעקב צורי - פסיכולוג ארגוני מומחה, מנהל מקצועי-שותף בחברת גואפ ייעוץ ואסטרטגיה בע"מ, מרצה בתכניות MA באוניברסיטת אריאל ובאקדמית תא-יפו.

מרים שפירא - פסיכולוגית קלינית, M.A., מומחית בטיפול בטרומה ואבל, מנחת קבוצות, קליניקה פרטית, ראשת עמותת "מהו"ת ישראל" להיערכות חירום ובנית חוסן. חברה, מייסדת ויו"ר ראשון של עמותת "בסוד שיח" לקידום דיאלוג בין קבוצות קונפליקט בישראל. חברה ב"אפק" ויועצת בסדנאות בארץ ובעולם ללמידה התנסותית של יחסי קבוצות group relations.

ד"ר חוה פרידמן, מנהלת אגף פסיכולוגיה בשפ"ח, פסיכולוגית חינוכית מדריכה, לשעבר מנהלת שפ"ח.

ד"ר דניאלה פלד, פסיכולוגית חינוכית מדריכה, פסיכולוגית מחוזית מחוז חיפה, לשעבר מנהלת שפ"ח.

אילן וירצברגר, פסיכולוג חינוכי מדריך, פסיכולוג מחוזי מחוז דרום.

מירי זולברג, פסיכולוגית חינוכית מדריכה, רפרנטית אגף פסיכולוגיה לחינוך מיוחד, לשעבר פסיכולוגית מחוזית ומנהלת שפ"ח.

אסתי מאיר – קעטבי- פסיכולוגית חינוכית מדריכה, מנהלת הפיתוח המקצועי והמדרשה
הארצית ללימודים מתקדמים בפסיכולוגיה חינוכית שפ"י, לשעבר מנהלת שפ"ח רחובות.

להלן פירוט הסליבוס בכפוף לשינויים :

אני, התפקיד והארגון

מפגש 1 - בניית השתייכות לקבוצה ולתפקיד. רשתות וזיקות ארגוניות- המרחב הארגוני בו פועל השפ"ח

תאריך	נושא	פירוט בקצרה	מרצה	משך
24.10.19	פתיחה חגיגית	- ברכות - תיאור מטרות הקורס, המבנה שלו והחשיבה שעומדת בבסיסו	ד"ר חוה פרידמן, דגנית פוקס – מנהלת מפע"ם מעלה אדומים אסתי מאיר – קעטבי צחי גלצר	1
	סבב פתיחה ודיון: מה הביא אותי לתפקיד. ציפיות הדדיות	- היכרות ראשונית - ציפיות מהקורס	פעילות סדנאית: צחי גלצר	2.5
	הרצאה: משרד החינוך והשפ"ח	- המשמעות הציבורית של תפקיד מנהל שפ"ח: מעמד הפסיכולוגים במדינה. - השפ"ח "משרתם של שלושת האדונים". - המפה הארגונית במשרד החינוך ומיקומו של אגף פסיכולוגיה במשרד. יחידות שפ"ח תפיסה וחזון, של אגף פסיכולוגיה בשפ"ח.	ד"ר חוה פרידמן-פסיכולוגית ראשית	2
	מפגש סדנאי: תפיסה עצמית ניהולית	איזה מנהל אני היום, איזה מנהל הייתי רוצה להיות שנה מהיום.	צחי גלצר	2

מפגש 2 – תפיסת תפקיד המנהל.

תאריך	נושא	פירוט	מרצה	משך
7.11.19	פתיחת היום	פעילות פתיחה בנושא היום	צחי גלצר בשיתוף אחד הלומדים	0.5
	הרצאה: משמעות ניהול בשרות ציבורי אתגרים בעבודה מול רשות מקומית	העבודה עם מנהל החינוך ברשות.	אבי קמינסקי-יו"ר איגוד מנהלי חינוך	1
	הרצאה: הדרמה של לקיחת תפקיד. Role Analysis בדגש על תפקיד המנהל.	מה בין להיות פסיכולוג למנהל? חלקי עצמי שונים בתוך התפקיד עם דגש על סוגיות של מנהיגות וסמכות.	אסתי מאיר-קעטבי	2
	הרצאה: תפיסת תפקיד המנהל	תפיסת התפקיד מעצבת את עבודת המנהל	ד"ר יעקב צורי	3
	סיכום היום		ד"ר יעקב צורי צחי גלצר	1

מפגש 3 - הפוליטיקה בארגון ואני כמנהל

תאריך	נושא	פירוט	מרצה	משך
21.11.19	פתיחת היום	פעילות פתיחה בנושא היום	צחי גלצר בשיתוף אחד הלומדים	0.5
	הרצאה: פוליטיקה ארגונית	- היכרות עם המפה הפוליטית הארגונית - כלים לאבחון תמונת מצב פוליטית - מנהל השפ"ח כפוליטיקאי	ד"ר דניאלה פלד	3
	הרצאה: אספקטים דינמיים של ארגונים אופן הפעולה הסמוי והגלוי של הפוליטיקה בארגון	גבולות, וניהול הגבולות, יחסים בין העובדים, השלכות העובדים על דמות המנהל,	ד"ר דניאלה פלד	3
	סיכום היום		ד"ר דניאלה פלד צחי גלצר	1

חזון ארגוני ופיתוח מנהיגות

מפגש 4 - חזון ארגוני ומנהיגות

תאריך	נושא	פירוט	מרצה	משך
5.12.19	פתיחת היום	פעילות פתיחה בנושא היום	צחי גלצר בשיתוף אחד הלומדים	0.5
	פעילות משולבת: הרצאה וסדנה: מחלימה לחזון	לאן אני רוצה להוביל את השפ"ח שלי? התייחסות לחזון האישי והלימה לחזון ומטרות אגף פסיכולוגיה	ד"ר חוה פרידמן	4

תאריך	נושא	פירוט	מרצה	משך
	הרצאה: ניהול ומנהיגות : ניהול (תחזוקה של הקיים) ומנהיגות (הובלת תהליך שיש בו שינוי)ומה שביניהם	פיתוח היכולת לזהות את צרכי הארגון, להכיל את ההיבטים הרגשיים של הארגון, לתת להם משמעות, להישאר קשוב למשימה המרכזית ולהציע כיוון שיוביל את הארגון למטרותיו.	רונית קורץ	2
	סיכום היום		רונית קורץ צחי גלצר	1

מפגש 5 – לאן אני רוצה להוביל את השפ"ח? יום OUTDOOR

תאריך	נושא	פירוט	מרצה	משך
19.12.19	OUTDOOR	פעילות ה- OUTDOOR היא הזדמנות להתנסות אישית וקבוצתית ביכולות ובמיומנויות הניהוליות על ידי למידה שהינה התנסותית וחוייתית בסביבת עבודה שונה ופחות שגרתית. הפעילות במטרה לזמן התנסות בעבודת צוות, תקשורת בלחץ, שיתוף פעולה, תיאום, עמידה בזמנים, אחריות, מנהיגות ועוד		7.5

חזון ארגוני מ"הלכה למעשה" וניהול בסביבה משתנה

מפגש 6 - "ההלכה"- תכנית עבודה

תאריך	נושא	פירוט	מרצה	משך
2.1.20	פתיחת היום	פעילות פתיחה בנושא היום	צחי גלצר בשיתוף אחד הלומדים	0.5
	הרצאה: מחזון לתכנית עבודה. מדרג החזון – החזון כמגדיר של המציאות הארגונית	הגדרת התחומים אותם המנהל מנהל. עקרונות בבניית תכנית עבודה שנתית בהלימה למטרות אגף פסיכולוגיה, מטרות השפ"ח ומטרות הרשות. תרגול: דרך חזון של המשתתפים	ציפורית גליק	3
	הרצאה: תוכנית עבודה- ככלי עזר למנהל	• היבטים בתכנית עבודה • תכנית עבודה מקושרת תקציב • תרגול	ציפורית גליק	3
	סיכום היום		ציפורית גליק צחי גלצר	1

מפגש 7 – ניהול המשאבים העומדים לרשות מנהל השפ"ח

תאריך	נושא	פירוט	מרצה	משך
16.1.20	פתיחת היום	פעילות פתיחה בנושא היום	צחי גלצר בשיתוף אחד הלומדים	0.5
	הרצאה: ניהול המשאב האנושי	ניהול המשאב האנושי, התקציבי (תקנים, שעות הדרכה ועוד) המתווה ככלי עבודה למנהל השפ"ח	אסתי מאיר-קעטבי - מנהלת הפיתוח המקצועי והמדרשה	2
	הרצאה: ניהול בזירה מרובת תכניות	- הבנת המשמעות של עבודה בתוכניות לאומיות - מיצוב ומעורבות השפ"ח, בנייה ומעקב אחר תכנית עבודה הכוללת גם שירות משלים פסיכולוגיה חינוכית קהילתית.	ד"ר דניאלה פלד	2
	תרגיל מסכם	תרגיל אינטגרטיבי: בניית תכנית עבודה מקושרת תקציב הנשענת על כל הידע הנלמד בשני המפגשים.	ציפורית גליק	3

מפגש מס' 8- ניהול פרויקטים

תאריך	נושא	פירוט	מרצה	משך
30.1.20	פתיחת היום	פעילות פתיחה בנושא היום	צחי גלצר בשיתוף אחד הלומדים	0.5
	מתודות וכלים בניהול פרויקטים פנימיים וחיצוניים מ-א ועד ת	מחזור חייו של פרויקט, ניהול ובקרה משלב הייזום וההתנעה, ניהולו בשוטף והפקת לקחים בסופו. תרגום העקרונות לשטח: שפ"מ, תכניות לאומיות, פרויקטים.	חגי אגמון-שניר	3
	תרגול עם דוגמאות מהשפ"ח והעלאת דילמות	תרגום העקרונות לשטח: שפ"מ, תכניות לאומיות, פרויקטים.	חגי אגמון-שניר	3
	סיכום היום		חגי אגמון – שניר, צחי גלצר	1

כלים ומיומנויות ניהול

מפגש 9 – משוב אמצע קורס, ניהול ההון האנושי

תאריך	נושא	פירוט	מרצה	משך
13.2.20	משוב אמצע קורס	הצגת ממצאי שאלון אינטרנטי ושיח חופשי של המשתתפים	ד"ר חוה פרידמן, אסתי קעטבי, דגנית פוקס, צחי גלצר	1.5
	הרצאה: ניהול עובדים	כלים בניהול צוות עובדים, אתגרים ופתרונות. משוב לעובדים, ראיונות עבודה, קליטת עובדים, כניסה לתפקיד, ניהול משאב הזמן.	ציפורית גליק	3
	הרצאה: מוטיבציה והנעת עובדים- תאוריות ומודלים להנעת עובדים בעולם העבודה	תיאוריות, מודלים וכלים להנעה בעולם העבודה - הכרות עם מטריצת סגנונות התמודדות עם קונפליקטים. - הכרות עם סגנונות הקונפליקט והשפעתם על סגנונות הניהול. - סדנת סימולציות והפסקה - שימור עובדים גיוס עובדים ניתוח מקרים מהשטח ותרגול	ציפורית גליק	2
	סיכום יום		ציפורית גליק צחי גלצר	1

מפגש 10 – ניהול קונפליקטים - תיאוריה ותרגול

תאריך	נושא	פירוט	מרצה	משך
27.2.20	פתיחת היום	פעילות פתיחה בנושא היום	צחי גלצר בשיתוף אחד הלומדים	0.5

6	איילת שקולניק	- סוגי קונפליקטים - הכרות עם מטריצת סגנונות התמודדות עם קונפליקטים - התמודדות אפקטיבית עם סכסוכים : הפרדה בין עמדות ואינטרסים - תרגול ניהול קונפליקטים – הישות השלישית - ניתוחי מקרים מהשטח. - סימולציות	הרצאה: ניהול קונפליקטים ומו"מ – תיאוריה ומודלים חיבור התיאוריה לזירת השפ"ח	
1	איילת שקולניק צחי גלצר		סיכום היום	

מפגש 11 – מו"מ- תיאוריה ותרגול

תאריך	נושא	פירוט	מרצה	משך
12.3.20	פתיחת היום	פעילות פתיחה בנושא היום	צחי גלצר בשיתוף אחד הלומדים	0.5
	הרצאה: ניהול קונפליקטים ומו"מ – ניתוחי מקרה, סימולציות ותרגול חיבור התיאוריה לזירת השפ"ח	- מיומנות מו"מ בהיבטי ניהול קונפליקטים עם הרשות, פיתוח כישורים ב"פוליטיקה" מול גורמי חוץ. - תפיסות עדכניות על ניהול משא ומתן בכלל ובעולם החינוכי-ארגוני בפרט - ניתוחי מקרים מהשטח. - סימולציות - תרגול במו"מ- משיח עמדות לשיח צרכים	איילת שקולניק	7
	סיכום היום		איילת שקולניק צחי גלצר	

מפגש 12 - שיווק השפ"ח / אתיקה של הניהול

תאריך	נושא	פירוט	מרצה	משך
26.3.20	פתיחת היום	פעילות פתיחה בנושא היום	צחי גלצר בשיתוף אחד הלומדים	0.5
	הרצאה: מיצוב, מיתוג ושיווק. פיתוח תודעת שירותיות	- חשיבות קיומה של אסטרטגיה שיווקית, תכנית שיווקית וטקטיקה לשפח. - פיתוח תודעה שירותית תרגול – בניית תכנית אסטרטגית ושיווקית לשפח - ניתוחי מקרה מהשטח.		4
	הרצאה: אתיקה וניהול	ניהול ההיבט החוקי והאתיקה של השפח: - תפקיד המנהל בשמירת החוק והאתיקה: ניהול הרשומות, שמירת סודיות. וכו'.. - חינוך לחשיבה האתית. - האתיקה של המנהל: טובת העובד לעומת טובת הארגון למשל סביב פיטורין. איך	מירי זולברג	3

תאריך	נושא	פירוט	מרצה	משך
		מתנהלים סביב מחוייבות דואלית הן לעובדים והן לארגון והלחצים מסביב.		

מפגש 13- ניהול עצמי וניהול זמן

תאריך	נושא	פירוט	מרצה	משך
2.4.20	פתיחת היום הרצאה: עקרונות בניהול עצמי וניהול זמן	פעילות פתיחה בנושא היום ניהול עצמי וניהול זמן • תרגול – כלים בניהול זמן	צחי גלצר בשיתוף אחד הלומדים ד"ר יעקב צימרמן	0.5 4
	מפגש סדנאי	התבוננות על עצמי כמנהל (ניהול עצמי) לאור הנלמד בקורס עד כה	צחי גלצר	3

ניהול מצבים מורכבים

מפגש 14- ניהול מצבים מורכבים ומשבריים

תאריך	נושא	פירוט	מרצה	משך
16.4.20	פתיחת היום הרצאה: איומים על העצמי הניהולי.	פעילות פתיחה בנושא היום איך להתמודד עם איומים ופגיעות שפוגעים בתחושת היכולות שלי כמנהל. עם מי אפשר להתייעץ לשתף ולהכיל את המצב	צחי גלצר בשיתוף אחד הלומדים אילן וירצברגר, פסיכולוג מחוזי מחוז דרום.	0.5 2
	הרצאה: תפקיד המנהל בניית חוסן בצוות	• חוסן המנהל: חוסנו של המנהל למול שגרת העבודה ומצבי חירום בשגרה • חוסן צוות: תפקיד המנהל בבניית חוסן צוות	מרים שפירא-מנהלת מהו"ת ישראל	4
	סיכום היום		מרים שפירא צחי גלצר	1

מפגש 15- המשך – ניהול מצבים מורכבים בצוות

תאריך	נושא	פירוט	מרצה	משך
30.4.20	פתיחת היום הרצאה: בנושא של התמודדות עם ניהול הצוות במצבים של קונפליקט	פעילות פתיחה בנושא היום מאפייני צוות וקונפליקטים בצוות • שיחת משותפת עם עובד • תרגול וסימולציות	צחי גלצר בשיתוף אחד הלומדים רונית קורץ	0.5 6
	סיכום היום		רונית קורץ צחי גלצר	1

למידת חוץ

מפגש מס' 16- סיור

תאריך	נושא	פירוט	ממצא	משך
14.5.20	סיור ולמידת עמיתים בשפח"ים נבחרים			7.5

סיכום ופרידה

מפגש 17 – מפגש סיכום

תאריך	נושא	פירוט	ממצא	משך
21.5.20	התבוננות ועיבוד של הקורס	עבודה סדנאית. התהליך שעברתי מפסיכולוג למנהל	צחי גלצר	4
	הצגת משוב מסכם ופידבק מהלומדים		חוה פרידמן אסתי מאיר קעטבי דגנית פוקס צחי גלצר	2.5
	חלוקת תעודות			1

הנחיות להרשמה לקורס ניהול שירותים פסיכולוגיים חינוכיים-תש"פ:

עלות הקורס : 4,950 ₪
הקורס מוכר ע"י קרן ידע של הסתדרות המח"ר לקבלת החזר כספי חלקי.
מועדי הרשמה: תחילת ההרשמה: 4.6.2019 סיום ההרשמה: 21.7.2019

1. **שלב ראשון בהרשמה:** יש למלא את הטופס המצ"ב ולמסור לאישור ולחתימה של הפסיכולוגית המחוזית.

לאחר מכן יש להעבירו סרוק במייל לצחי גלצר- רכז הקורס :
tsachi@elkana.org.il
טלפון לבירורים :
03-9151241
053-6823221

2. **שלב שני בהרשמה:** השלמת תהליך ההרשמה- לאחר קבלת אישור השתתפות בקורס מרכז הקורס, יש להסדיר את התשלום. פרטים לגבי השלמת התהליך יימסרו למועמדים שיתקבלו לקורס באופן אישי במייל.

יש לציין שרק לאחר השלמת שני השלבים ניתן יהיה לשריין למועמד מקום בקורס.

להלן טופס ההרשמה :

טופס הרשמה לקורס ניהול שירותים פסיכולוגיים חינוכיים-תש"פ

לאחר מילוי הטופס וחתימה עליו ע"י המועמד, יש להחתים גם את הפסיכולוג המחוזי, ולשלוח סרוק לצחי גלצר רכז הקורס במייל:

tsachi@elkana.org.il

כותרת המייל: טופס הרשמה לקורס מנהלי שפ"חים

פרטים אישיים :

שם משפחה : _____ שם פרטי : _____

מס' ת"ז _____ (נא להקפיד על 9 ספרות)

שם הרשות : _____ מחוז : _____ תפקיד : _____

מספר הפסיכולוגים בשפ"ח _____

סטטוס מקצועי : מומחה/ בהסמכה להדרכה/ מדריך _____

ותק בתפקיד : _____

דוא"ל (נא למלא בכתב ברור) _____

טלפון נייד : _____

טל' בעבודה : _____

תאריך _____ חתימה _____

חתימת הפסיכולוג המחוזי

לאחר קבלת אישור השתתפות בקורס מרכז הקורס, יש להסדיר את התשלום . פרטים לגבי השלמת התהליך יימסרו למועמדים שיתקבלו לקורס באופן אישי במייל.

קורס להכשרת מנהלים ותיקים בשירותים הפסיכולוגיים החינוכיים תכנית הלימודים תש"פ 2019/2020

אודות הקורס

אגף פסיכולוגיה בשפ"י רואה חשיבות רבה בהכשרת ההון האנושי הניהולי בשירותים הפסיכולוגיים החינוכיים בארץ.

לאור זאת ולאחר זיהוי צורך בשטח, יתקיים בשנה הקרובה-התש"פ קורס **למנהלים ותיקים** (מומחים ומעלה בלבד) שנמצאים בשנת הניהול החמישית ומעלה ולא למדו קורס בניהול שפ"ח, או שלמדו לפני שנים רבות ומעוניינים להיחשף לידע ונושאים עדכניים בתחום הניהול.

הקורס יתקיים באמצעות המדרשה ללימודים מתקדמים בפסיכולוגיה חינוכית.

מטרת הקורס המרכזית היא לאפשר ללומדים לברר ולהמשיג את התפקיד הניהולי כתפקיד בעל זהות מנהיגותית, וחיידוד המיומנויות הניהוליות תוך הקניית ידע וכלים עדכניים להובלה וניהול של שירות פסיכולוגי חינוכי במציאות המורכבת של השפ"ח במאה ה-21.

הקורס מחבר בין תיאוריות ניהוליות עדכניות, לחיי המעשה היומיומיים. המשתתפים ילמדו תפיסות, מודלים ואסטרטגיות ניהוליות, לצד שיטות פרקטיות הניתנות ליישום בשטח. כולל הקניית כלים המאפשרים למשתתפים להכיר את עצמם כמנהלים. נדרשת השתתפות פעילה של המשתתפים בקורס בהצגת וניתוח מקרים מהעולם הניהולי של השפ"ח.

רכז הקורס: צחי גלצר - פסיכולוג חינוכי, מנהל שפ"ח אלקנה ורכז תחום פיתוח מנהלים באגף פסיכולוגיה. בעל ניסיון רב כיועץ ארגוני בתחום פיתוח מנהלים במגזר הציבורי והעסקי. מייל: tsachigal11@gmail.com

המרצים בקורס: (ייתכנו שינויים בהרכב המרצים)

איילת שקולניק - מתמחה בעבודה עם המגזר השלישי והציבורי, ובעלת ניסיון רב בהובלת תהליכי אימון ארגוני בבתי-ספר, עמותות, קרנות וגופי תרבות.

עורכת-דין בעלת תואר שני ביישוב סכסוכים ומגשרת מוכרת מטעם בתי המשפט, ובוגרת בית הספר למנהיגות חינוכית (מנדל). הוסמכה כמאמנת אישית וארגונית מביה"ס הבינ"ל לאימון CTI ובעלת הסמכה כמאסטר ב-NLP. מאמנת מנהלים באימון אישי ובהנחיית מנהלים למכרזים בתפקידי ניהול. בעלת קליניקה לאימון אישי ותהליכי NLP.

ציפורית גליק – פסיכולוגית תעסוקתית-ארגונית מומחית, דוקטורנטית שנה ד' במסלול לפסיכולוגיה פוליטית באוניברסיטה העברית, מוסמכת EFQM, הסמכה בהנחיית קבוצות, פסיכותרפסטית בגישה ממוקדת (STP), בעלת משרד יעוץ ופיתוח ארגוני לרשויות. בעלת ניסיון רב בגיבוש אסטרטגיה ארגונית ופיתוח מנהלים.

רונית קורץ - פסיכולוגית חברתית ארגונית. יועצת ארגונית בכירה, מרצה לתואר שני במרכז הבינתחומי, מנחת קבוצות מוסמכת, פסיכותרפסטית. מנחה ומורה לקונסטלציה משפחתית ומערכתית. מנחה תהליכי שינוי אסטרטגיים, עיצוב תרבות ארגונית, פיתוח צוותי הנהלה ויעוץ אישי למנהלים.

עובדת מזה 5 שנים עם השרות הפסיכולוגי החינוכי, מלמדת ומדריכה מנהלים ובעלי תפקידים בהיבטים המערכתיים.

ד"ר חגי אגמון שניר - מנהל את המרכז הבין תרבותי לירושלים מאז היווסדו בשנת 1999. בוגר בית הספר למנהיגות חינוכית (מנדל). בעל תואר דוקטור במדעי המוח מהאוניברסיטה העברית.

ד"ר יעקב (צימי) צימרמן - פסיכולוג ויועץ ארגוני. עד סוף שנת 2010 שימש כמרצה בחוג לפסיכולוגיה באוניברסיטת חיפה במגמה הקלינית-חינוכית. ניהל במשך 10 שנים את האגף החינוכי בתחנה לבריאות הנפש – "תחנת העמקים". מקימו ומנהלו של מכון "פירס" (המרכז לפסיכולוגיה יישומית רב ממדי) המתמחה בפיתוח

ויישום תוכניות הכשרה לבעלי תפקידים בתחומי החינוך והניהול, יעוץ ארגוני למערכות מוניציפליות, משרדי ממשלה ומערכת החינוך. משמש כיועץ לארגונים ציבוריים, ממשלתיים ועסקיים ברחבי הארץ.

ד"ר חוה פרידמן, מנהלת אגף פסיכולוגיה בשפ"י, פסיכולוגית חינוכית מדריכה, לשעבר מנהלת שפ"ח.

ד"ר דניאלה פלד, פסיכולוגית חינוכית מדריכה, פסיכולוגית מחוזית מחוז חיפה, לשעבר מנהלת שפ"ח.

מירי זולברג, פסיכולוגית חינוכית מדריכה, רפרנטית אגף פסיכולוגיה לחינוך מיוחד, לשעבר פסיכולוגית מחוזית ומנהלת שפ"ח.

אסתי מאיר – קעטבי - פסיכולוגית חינוכית מדריכה, מנהלת הפיתוח המקצועי והמדרשה הארצית ללימודים מתקדמים בפסיכולוגיה חינוכית שפ"י, לשעבר מנהלת שפ"ח רחובות.

הקורס מיועד: למנהלים ותיקים (מומחים ומעלה בלבד) שנמצאים בשנת הניהול החמישית ומעלה, שלא למדו קורס בניהול שפ"ח, או שלמדו לפני שנים רבות ומעוניינים להיחשף לידע ונושאים עדכניים בתחום הניהול.

היקף הקורס: 42 שעות אקדמיות .
מקום הקורס: אוניברסיטת חיפה, קמפוס הנמל.

תחילת הקורס: -אוקטובר 2019
תאריכי הקורס: 7 ימים מרוכזים בימי חמישי אחת לשבועיים. בין השעות: 15:00-9:00 כולל הפסקות.

31.10.19, 14.11.19, 12.12.19, 26.12.19, 9.1.20, 23.1.20, 6.2.20, 20.2.20 (רזרבי)

דרישות הקורס: השתתפות מלאה ופעילה בשיעורים ועבודת גמר שתוגש עד לסיום הקורס.
עלות הקורס: 2,100 ₪

מפגש 1 - בניית השתייכות לקבוצה ולתפקיד. רשתות וזיקות ארגוניות- המרחב הארגוני בו פועל השפ"ח

תפיסת תפקיד מנהל שפ"ח

תאריך	נושא	פירוט בקצרה	מרצה	משך
31.10.19	פתיחה חגיגית	- ברכות - תיאור מטרות הקורס, המבנה שלו והחשיבה שעומדת בבסיסו	ד"ר חוה פרידמן אסתי מאיר-קעטבי צחי גלצר	1
	מפגש סדנאי: תפיסה עצמית ניהולית	סבב הצגה עצמית מהו ניהול בשבילך: חלקי עצמי שונים בתוך התפקיד:	צחי גלצר	2.5

2.5	ד"ר חוה פרידמן	תפיסת תפקידו של מנהל השפ"ח בזיקה לאגף פסיכולוגיה בשפ"ח.	המנהל והארגון	
-----	----------------	---	---------------	--

מפגש 2 – מנהיגות וחזון

תאריך	נושא	פירוט	מרצה	משך
14.11.19	הרצאה: ניהול ומנהיגות : ניהול (תחזוקה של הקיים) ומנהיגות (הובלת תהליך שיש בו שינוי)ומה שביניהם	פיתוח והעמקת היכולת לזהות את צרכי הארגון ולהכיל את ההיבטים הרגשיים של הארגון, לתת להם משמעות, להישאר קשוב למשימה המרכזית ולהציע כיוון שיוביל את הארגון למטרותיו.	רונית קורץ	3
	סדנת מיני ODT	תרגיל בהובלת צוות וניתוח היבטים בתפקיד מנהל השפ"ח בהובלת הצוות	צחי גלצר	3

מפגש 3 - מחזון לתכנית עבודה

תאריך	נושא	פירוט	מרצה	משך
12.12.19	הרצאה: ניהול המשאב האנושי	ניהול המשאב האנושי, התקציבי (תקנים , שעות הדרכה ועוד) המתווה ככלי עבודה למנהל השפ"ח	אסתי מאיר-קעטבי	2
	הרצאה: מחזון לתכנית עבודה. מדרג החזון – החזון כמגדיר של המציאות הארגונית	הגדרת התחומים אותם המנהל מנהל. עקרונות בבניית תכנית עבודה שנתית בהלימה למטרות אגף פסיכולוגיה, מטרות השפ"ח ומטרות הרשות. תרגול: דרך חזון של השפ"חיים	ציפורית גליק	2
	הרצאה: תוכנית עבודה- ככלי עזר למנהל	- היבטים בתכנית עבודה תרגול	ציפורית גליק	2

מפגש 4 – ניהול פרויקטים בזירת תכניות מרובות

תאריך	נושא	פירוט	מרצה	משך
26.12.19	הרצאה: ניהול תקציב בזירה מרובת תכניות	- הרחבת הבנת המשמעות של עבודה בתוכניות לאומיות - מיצוב ומעורבות השפ"ח, בנייה ומעקב אחר תכנית עבודה הכוללת גם שירות משלים פסיכולוגיה חינוכית קהילתית.	ד"ר דניאלה פלד	2
	מתודות וכלים בניהול פרויקטים מ-א ועד ת	מחזור חייו של פרויקט, ניהול ובקרה משלב הייזום וההתנעה, ניהולו בשוטף והפקת לקחים בסופו. תרגום העקרונות לשטח: שפ"ח, תכניות לאומיות, פרויקטים.	חגי אגמון-שניר	2

	תרגול עם דוגמאות מהשפ"ח והעלאת דילמות	תרגול בניית פרויקט מקושר תקציב	חגי אגמון-שניר	2
--	---------------------------------------	--------------------------------	----------------	---

מפגש 5 – ניהול ההון האנושי

תאריך	נושא	פירוט	מרצה	משך
9.1.20	הרצאה: מוטיבציה והנעת עובדים- תאוריות ומודלים להנעת עובדים בעולם העבודה	תיאוריות, מודלים וכלים להנעה בעולם העבודה - הכרות עם מטריצת סגנונות התמודדות עם קונפליקטים. - הכרות עם סגנונות הקונפליקט והשפעתם על סגנונות הניהול. ניתוח מקרים מהשטח ותרגול	איילת שקולניק	6

מפגש 6 – ניהול קונפליקטים

תאריך	נושא	פירוט	מרצה	משך
23.1.20	הרצאה: ניהול קונפליקטים ומו"מ – תיאוריה ומודלים בתוך הצוות ומול גורמי רשות	- התמודדות אפקטיבית עם סכסוכים: הפרדה בין עמדות ואינטרסים - תרגול ניהול קונפליקטים – הישות השלישית - ניתוחי מקרים מהשטח. - סימולציות	איילת שקולניק	6

מפגש 7 – ניהול עצמי ואתיקה

תאריך	נושא	פירוט	מרצה	משך
6.2.20	הרצאה: עקרונות בניהול עצמי וניהול זמן	ניהול עצמי וניהול זמן	ד"ר יעקב צימרמן	2
	הרצאה: אתיקה וניהול	ניהול ההיבט החוקי והאתיקה של השפח: - תפקיד המנהל בשמירת החוק והאתיקה: ניהול הרשומות, שמירת סודיות. וכו.. - חינוך לחשיבה האתית. האתיקה של המנהל: טובת העובד לעומת טובת הארגון למשל סביב פיטורין. איך מתנהלים סביב מחוייבות דואלית הן לעובדים והן לארגון והלחצים מסביב.	מירי זולברג	2
	סיכום הקורס ופידבק מהלומדים מפגש סדנאי	התבוננות על עצמי כמנהל לאור הנלמד בקורס עד כה	ד"ר חוה פרידמן אסתי מאיר-קעטבי צחי גלצר	2

המנהל הניהול ואני –קורס מבוא להכרת עולם הניהול

פרטים לגבי המרצים:

צחי גלצר - פסיכולוג חינוכי, מנהל שפ"ח אלקנה ורכז תחום פיתוח מנהלים באגף פסיכולוגיה. בעל ניסיון רב כיועץ ארגוני בתחום פיתוח מנהלים במגזר הציבורי והעסקי.

אסתי מאיר – קעטבי - פסיכולוגית חינוכית מדריכה, מנהלת הפיתוח המקצועי והמדרשה הארצית ללימודים מתקדמים בפסיכולוגיה חינוכית שפ"ח, לשעבר מנהלת שפ"ח רחובות.

תיאור כללי של הקורס:

בשנים האחרונות התרחבה והתמקצעה מאד הפעילות בשפ"ח, ובכך נוספו לה היבטים ארגוניים מנהליים ואסטרטגיים חדשים. לאור זאת, עולה הצורך להכשיר פסיכולוגים לתפקידי ניהול וריכוז שונים. תפקידים אלו דורשים, מעבר לידע וניסיון מקצועי, גם מיומנויות ניהול. בקורס זה נכיר תיאוריות, מושגים ותהליכים הקשורים לעולם הניהול, ונרכוש מיומנויות ניהול הרלוונטיות לעבודת רכזים וראשי תחומים בשפ"ח.

מטרות הקורס:

מתן ידע ומיומנויות בתחום הניהול לפסיכולוגים שהינם רכזי תחום מקצועי בשפ"ח, ולמדריכים מומחים המעוניינים להרחיב את הידע בעולם התוכן הניהולי.

אופן הלמידה:

במהלך הקורס יושם דגש על החיבור בין המשגות תיאורטיות וההתנסות האישית סביב מקרים, דוגמאות ודילמות שהמשתתפים יתבקשו להעלות. המשתתפים יתבקשו לקרוא מאמרים שימשו כבסיס ללמידה התיאורטית ויהיו קרקע לדיון ולמידה משותפת, וכן יתבקשו להביא מקרים רלבנטיים מעבודתם ביום יום. דוגמאות אלה ימשו ללמידה אישית וקבוצתית ויחברו את הלמידה וההבנה התיאורטית עם יישום והטמעת העקרונות לעבודתם. במהלך הקורס כל משתתף יתבקש להגיש הצעה לביצוע פרויקט הרלוונטי לתפקידו בשפ"ח ולהתחיל ביישומה.

הקורס מיועד: לפסיכולוגים מומחים ומדריכים בעלי תפקיד ריכוז תחום מקצועי בשפ"ח ומומלצי פסיכולוג מחוזי.

דרישות הקורס: נוכחות מלאה, קריאת חומר, הגשת פרויקט מסכם.

היקף הקורס: 40 שעות אקדמיות

מועדי הקורס: הקורס יתקיים: במהלך 8 מפגשים בימי שלישי אחת לשבוע

בין השעות: 15:00 - 19:30 כולל 2 הפסקות של רבע שעה כל אחת.

תאריכים: 5.11.19, 12.11, 19.11, 3.12, 10.12, 17.12, 31.12, 7.1.20, תאריך רזרבי: 14.1.20

מיקום: מכללת לוינסקי לחינוך

שכר לימוד: 765 ₪.

מבנה הקורס ותכנים:

מפגש	נושא	פרוט	מס' יח' לימוד לכל נושא*
1	א. היכרות עם הקבוצה ועם הנושא של הקורס. ב. מאפייניו של ארגון ג. מבט פנימה ומבט החוצה אל המרחב הפוליטי בו השפ"ח פועל	א. היכרות ב. אני והשפ"ח בו אני עובד ג. אספקטים דינמיים של ארגון. אופן הפעולה הגלוי והסמוי בארגון. יחסי העברה. השלכות, תהליכים לא מודעים, דפוסים מקדמים ודפוסים מכשילים. ד. זיהוי מבנים, תהליכים ותפקידים בארגון. ה. מחזור החיים של ארגון. ו. היכרות עם הזירה הפוליטית בתוכה פועל השפ"ח.	5
2	א. לקיחת תפקיד בארגון ב. אספקטים גלויים וסמויים בתפקיד המנהל	א. מעבר פנימי לעמדה אקטיבית. ועמדה המקדמת את עצמי ואת הארגון בו אני פועל. ב. איך מנהלים את העולם הפנימי הסוער. מעמדה <u>מנוהלת</u> לעמדה <u>מנהלת</u> . ג. האתיקה של אחריות, סמכות וקבלת החלטות.	5
3	תפיסת תפקיד ניהולית	א. הניהול ואני. מערכת יחסים מתפתחת. ב. היבטים בגיבוש ובניית תפיסת תפקיד ניהולית כפסיכולוג וראש תחום בשפ"ח. ג. מה <u>בין</u> ניהול אנשים לניהול <u>תהליכים</u> .	5
4	היכרות עם מדרג החזון	א. היכרות עם <u>מדרג</u> החזון. ב. חשיבות בניית חזון התואם את חזון השפ"ח. ג. מחזון ועד תכניות עבודה ופרויקטים מקושרי תקציב.	5
5	תכניות עבודה ופרויקטים מקושרי תקציב	ד. הגשת הצעת פרויקט שיהווה בסיס לעבודת הגמר של הקורס.	5
6	פיתוח מקצועי של צוותים	א. מהו צוות ומהי עבודת צוות. שלבים בהתפתחות צוות.	5

מפגש	נושא	פרוט	מס' יח' לימוד לכל נושא*
		ב. תפקידו המתפתח של מנהל לאורך שלבי התפתחות הצוות. ג. היבטים בניהול מטריציוני של קולגות.	
7	א. ניהול שינויים בצוות ולמול גורמי חוץ ב. ניהול קונפליקטים.	א. הדינמיקה הפנימית סביב שינויים – פרט ומערכת. ב. על ההתנגדות לשינוי ג. כלים בהנעת תהליכי שינוי בצוות. ד. ניהול נכון של דרכי העבודה מול גורמים מחוץ לשפ"ח. ה. ניהול קונפליקטים ויצירת שיתופי פעולה בתוך הצוות וברשות.	5
8	מפגש סיכום	א. התבוננות על התהליך האישי לאורך הקורס. ב. הצגת פרויקט סיכום	5
			סה"כ יחידות לימוד בקורס: 40

*יחידת לימוד = שעה אקדמית

7.הרשמה

להרשמה לחץ כאן.